

ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในชีวิตสมรสกับความไว้วางใจคู่สมรส

นางสาวนันทกานต์ วงษ์ปัญญา

ส

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาจิตวิทยาสังคม

คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2542

ISBN 974-334-525-6

ลิขสิทธิ์ของ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**THE RELATIONSHIP BETWEEN MARITAL SATISFACTION
AND TRUST OF MARRIED COUPLES**

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts in Social Psychology

Faculty of Psychology

Chulalongkorn University

Academic Year 1999

ISBN 974-334-525-6

นันทกานต์ วงษ์ปัญญา: ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในชีวิตสมรสกับ
ความไว้วางใจคู่สมรส (THE RELATIONSHIP BETWEEN MARITAL
SATISFACTION AND TRUST OF MARRIED COUPLES) อาจารย์ที่ปรึกษา:
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คัคณางค์ มณีศรี, 99 หน้า. ISBN 974-334-525-6.

การวิจัยนี้ มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในชีวิตสมรสกับ
ความไว้วางใจคู่สมรส คู่สมรสจำนวน 250 คู่ ตอบแบบสอบถามเพื่อวัดความไว้วางใจของ
คู่สมรส การรับรู้ความไว้วางใจที่คู่สมรสมีต่อตน ความพึงพอใจในชีวิตสมรส และการรับรู้
ความพึงพอใจในชีวิตสมรสของคู่สมรส

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความพึงพอใจในชีวิตสมรสมีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกกับ
ความไว้วางใจคู่สมรสอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$)
2. ความพึงพอใจในชีวิตสมรสมีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกกับการรับรู้
ความพึงพอใจในชีวิตสมรสของคู่สมรสอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$)
3. ความพึงพอใจในชีวิตสมรสมีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกกับการรับรู้
ความไว้วางใจที่คู่สมรสมีต่อตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$)
4. ความไว้วางใจคู่สมรสมีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกกับการรับรู้
ความไว้วางใจที่คู่สมรสมีต่อตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$)
5. การรับรู้ความไว้วางใจที่คู่สมรสมีต่อตนเองเป็นตัวแปรเดียวที่สามารถทำนาย
ความไว้วางใจคู่สมรสได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$)

ภาควิชา.....
สาขาวิชา.....จิตวิทยาสังคม.....
ปีการศึกษา.....2542.....

ลายมือชื่อนิสิต..... นันทกานต์ วงษ์ปัญญา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... หงษ์นคร มณีศรี.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

##4178118638 : MAJOR SOCIAL PSYCHOLOGY

KEY WORD: MARITAL SATISFACTION/ TRUST/ MARRIED COUPLES

NANTAKAN WONGPANYA: THE RELATIONSHIP BETWEEN MARITAL SATISFACTION AND TRUST OF MARRIED COUPLES. THESIS

ADVISOR: ASSIST. PROF. KAKANANG MANEESRI, Ph.D., 99 pp.

ISBN 974-334-525-6.

This research is to study the relationship between marital satisfaction and trust of married couples. Two hundred and fifty married couples were given 4 measures to assess their trust toward their spouse, the perception of their spouse's trust, marital satisfaction, and the perception of their spouse's marital satisfaction.

Results show that:

1. Marital satisfaction is positively linearly correlated with trust of married couples ($p < .01$).
2. Marital satisfaction is positively linearly correlated with the perception of their spouse's marital satisfaction ($p < .01$).
3. Marital satisfaction is positively linearly correlated with the perception of their spouse's trust ($p < .01$).
4. Trust of married couples is positively linearly correlated with the perception of their spouse's trust ($p < .01$).
5. The perception of their spouse's trust is the only significant predictor of trust of married couples ($p < .01$).

ภาควิชา.....

สาขาวิชา.....จิตวิทยาสังคม.....

ปีการศึกษา.....2542.....

ลายมือชื่อนิสิต.....*ชนันทกานต์ วงษ์ปิ่นผล*.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....*ศุภกมล นิตย์*.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

ในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีนั้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศักนงศ์ มณีศรี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เป็นอย่างสูงที่ได้กรุณา สละเวลาอันมีค่ายิ่ง และให้ความเมตตาต่อผู้วิจัยอย่างที่สุดในการให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ แนวทางการสร้างความคิดและมุมมองต่าง ๆ รวมทั้งตรวจสอบและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการวิจัยมาด้วยดีตลอด ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. ธีระพร อุวรรณโน ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ อาจารย์รุ่งกุล นูรพวงส์ กรรมการวิทยานิพนธ์ และ ศาสตราจารย์ ดร. ชัยพร วิชชาวุธ ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะที่มีประโยชน์ในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ให้สมบูรณ์ นอกจากนี้ การทำวิทยานิพนธ์สำเร็จลงได้เพราะได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี จากคณาจารย์ทุกท่านในการตอบแบบสอบถาม และการเก็บรวบรวมข้อมูลซึ่งเป็นข้อมูลที่เป็น ประโยชน์ในการทำวิทยานิพนธ์

ในการจัดทำวิทยานิพนธ์นี้ ผู้วิจัยได้อาศัยความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาในหลักสูตรปริญญา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาสังคม คณะจิตวิทยา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ต่าง ๆ

ท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบุพการีและเพื่อน ๆ ทุกคนที่สนับสนุนในด้านการเงิน และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมาจนสำเร็จการศึกษา

นันทกานต์ วงษ์ปัญญา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญแผนภาพ	ฉ
บทที่	
1. บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	3
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจในชีวิตสมรส	3
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในชีวิตสมรส	11
แนวคิดเกี่ยวกับความไว้วางใจคู่สมรส	23
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความไว้วางใจคู่สมรส	26
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	27
สมมติฐานที่ใช้ในการวิจัย	28
ขอบเขตของการวิจัย	28
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	29
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	29
2. วิธีดำเนินการวิจัย	31
กลุ่มตัวอย่าง	31
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	34
ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือและคุณภาพของเครื่องมือ	34
การเก็บรวบรวมข้อมูล	52
การวิเคราะห์ข้อมูล	52
3. ผลการวิจัย	54
4. อภิปรายผลการวิจัย	63

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5. สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	69
รายการอ้างอิง	73
ภาคผนวก	78
ประวัติผู้วิจัย	99

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. แสดงสถานภาพและข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง	32
2. ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อ กับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ ของมาตรวัดความไว้วางใจคู่สมรส จำนวน 20 ข้อ	36
3. ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อ กับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ ของมาตรวัดการรับรู้ความไว้วางใจที่คู่สมรส มีต่อคนจำนวน 20 ข้อ	38
4. ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อ กับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ ของมาตรวัดการรับรู้ความไว้วางใจที่คู่สมรส มีต่อคนจำนวน 20 ข้อ	41
5. ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อ กับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ ของมาตรวัดความพึงพอใจในชีวิตสมรส จำนวน 48 ข้อ	44
6. ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อ กับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ ของมาตรวัดความพึงพอใจในชีวิตสมรส จำนวน 47 ข้อ	47
7. ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อ กับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ ของมาตรวัดการรับรู้ความพึงพอใจใน ชีวิตสมรสของคู่สมรสจำนวน 12 ข้อ	51
8. แสดงค่ามัธยิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คะแนนต่ำสุด และสูงสุดของตัวแปรต่าง ๆ	56
9. แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในชีวิตสมรส (MS) ความไว้วางใจคู่สมรส (T) การรับรู้ความพึงพอใจใน ชีวิตสมรสของคู่สมรส (PMS) และการรับรู้ความไว้วางใจที่คู่สมรส มีต่อคน (PT)	58

สารบัญตาราง (ต่อ)

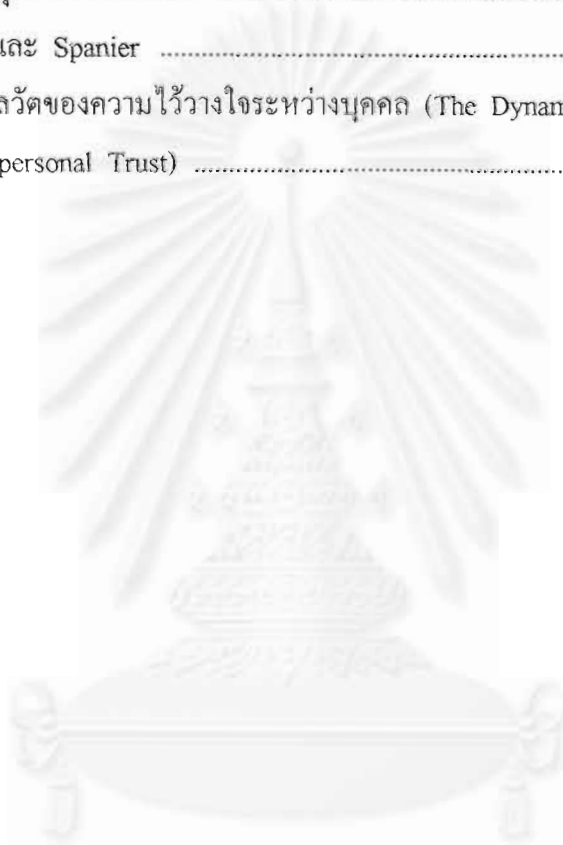
ตารางที่	หน้า
10. แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในชีวิตสมรสของสามี (MSM)และความพึงพอใจในชีวิตสมรสของภรรยา (MSF) ความไว้วางใจของสามี (TM) และความไว้วางใจของภรรยา (TF) การรับรู้ความพึงพอใจในชีวิตสมรสของภรรยา (ตามการรับรู้ของสามี) (PMSM) และการรับรู้ความพึงพอใจในชีวิตสมรสของสามี (ตามการรับรู้ของภรรยา) (PMSF) การรับรู้ความไว้วางใจที่ภรรยามีต่อสามี (PTM) และการรับรู้ความไว้วางใจที่สามีมีต่อภรรยา (PTF)	59
11. แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทำนายและตัวแปรเกณฑ์ และผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของตัวแปรที่ทำนายความไว้วางใจคู่สมรส	61

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
1. ตัวแบบสมมุติฐานความพึงพอใจในชีวิตสมรสของ Burr	14
2. ตัวแบบสมมุติฐานความพึงพอใจในชีวิตสมรสของ Miller	16
3. ตัวแบบคุณภาพชีวิตสมรส และความมั่นคงในชีวิตสมรสของ Lewis และ Spanier	17
4. แสดงพลวัตของความไว้วางใจระหว่างบุคคล (The Dynamics of Interpersonal Trust)	25

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ชีวิตสมรสเป็นความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดระหว่างคู่สมรสและเป็นชีวิตแห่งการปรับตัวเข้าหากัน เพื่อให้ได้อยู่กินร่วมกันอย่างมีความสุข มีความเจริญรุ่งเรืองและอยู่กันอย่างยืนยาว ชีวิตสมรสจะยืนยาวหรือไม่ขึ้นอยู่กับปัจจัยที่สำคัญคือ ความพึงพอใจในชีวิตสมรส เนื่องจากถ้าคู่สมรสมีความพึงพอใจในชีวิตสมรส ย่อมทำให้เกิดความสุขและไม่คิดที่จะแยกทางกัน

จากการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในชีวิตสมรส พบว่าความรัก การสื่อสารทางบวก การแสดงความรักความห่วงใยต่อกัน ระยะเวลาของการสมรส ระดับการศึกษา รายได้ของสามี-ภรรยาและการเอื้อประโยชน์ต่อกันมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีความพึงพอใจในชีวิตสมรส (Cook, Hoffschmidt, Cohler, & Pickett, 1992; Erickson, 1993; Lauer, Lauer, & Kerr, 1990; Ying, 1991) แต่ตัวแปรหนึ่งที่ผู้วิจัยคิดว่าน่าจะเป็นตัวแปรที่สำคัญต่อความพึงพอใจในชีวิตสมรสคือ ความไว้วางใจคู่สมรส เนื่องจากความไว้วางใจเป็นส่วนหนึ่งของคุณภาพที่สำคัญที่สุดของความสัมพันธ์ในด้านความรัก (Holmes & Rempel, 1989) อีกทั้งเป็นส่วนประกอบที่สำคัญยิ่งของความรัก และเป็นสถานะที่จำเป็นต่อการพัฒนาความผูกพันและความรู้สึกปลอดภัย ซึ่งในความเป็นจริงแล้ว ถ้าขาดความไว้วางใจก็อาจทำให้เกิดความเครียด มีความพึงพอใจในความสัมพันธ์น้อยลง และนำไปสู่การแก้ปัญหาเรื่องความสัมพันธ์ไม่ได้ (Holmes & Rempel, 1989) ดังนั้น สรุปได้ว่าความไว้วางใจมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในความสัมพันธ์ แต่พบว่ายังไม่มีผู้ใดศึกษามาก่อน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในชีวิตสมรสกับความไว้วางใจคู่สมรสว่าตัวแปรสองตัวนี้มีความสัมพันธ์กันจริงหรือไม่

ความไว้วางใจระหว่างบุคคล เป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งในการสร้างและพัฒนาความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ดังนั้น เพื่อที่จะสร้างความสัมพันธ์กัน บุคคลจะต้องเรียนรู้การสร้าง ความไว้วางใจซึ่งลดความกลัวของตนเองและบุคคลอื่นต่อการถูกหักหลังและการถูกปฏิเสธ ความไว้วางใจสามารถเปลี่ยนแปลงและผันแปรได้ เนื่องจากทุกสิ่งทุกอย่างที่แต่ละบุคคลกระทำจะเป็นตัวลดหรือเพิ่มระดับความไว้วางใจในความสัมพันธ์ ดังนั้น การกระทำของบุคคลทั้งสอง

จึงเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างและรักษาความไว้วางใจ

การศึกษาเรื่องความไว้วางใจในทางจิตวิทยา ส่วนใหญ่จะใช้มาตรวัดทางจิตวิทยา เพื่อออกแบบมาตรวัดระดับความไว้วางใจภายในเอกบุคคล ซึ่งมาตรวัดที่ใช้กันอย่างกว้างขวาง คือ Interpersonal Trust Scale ของ Rotter (1971) แต่ Rempel, Holmes และ Zanna (1985) ได้พัฒนามาตรวัดความไว้วางใจ (Trust Scale) โดยเน้นที่ความไว้วางใจในความสัมพันธ์แบบ ใกล้ชิด และได้แสดงองค์ประกอบของความไว้วางใจไว้ 3 องค์ประกอบคือ การคาดการณ์ได้ (predictability), การไว้วางใจได้ (dependability) และความเชื่อมั่น (faith) แต่ในขณะนี้ ความไว้วางใจถูกให้นิยามโดยตั้งอยู่บนพื้นฐานขององค์ประกอบการไว้วางใจได้และความเชื่อมั่น เท่านั้น เนื่องจาก Holmes และ Rempel (1989) ศึกษาพบว่าองค์ประกอบการคาดการณ์ได้ ไม่สามารถอธิบายความไว้วางใจได้อย่างเพียงพอ ผู้วิจัยเห็นว่ามาตรนี้มีคุณค่าแก่การนำมาศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยจึงเลือกมาตรนี้เป็นกรอบในการสร้างเครื่องมือวัดความไว้วางใจคู่สมรสในการวิจัยครั้งนี้ นอกจากนี้ ผู้วิจัยจะนำเอาตัวแปรอื่น ๆ ที่คาดว่าจะมีอิทธิพลต่อความไว้วางใจคู่สมรส ซึ่งได้แก่ รายได้ของสามี-ภรรยา ระยะเวลาของการสมรส และการมีบุตร มาศึกษาด้วย

เหตุผลที่ผู้วิจัยจะศึกษาตัวแปรเหล่านี้ว่าเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความไว้วางใจคู่สมรส เนื่องจาก Stinnett (1984) กล่าวว่า เมื่อคู่สมรสมีรายได้ไม่เพียงพอต่อความต้องการก็จะก่อให้เกิดความขัดแย้งขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งการขาดแคลนทรัพย์สิน การมีรายได้ลดลงและการตกงานมักมีความสัมพันธ์กับการหย่าร้าง แต่หากคู่สมรสมีรายได้พอสมควรในการทำให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันฉันท์สามีภรรยาได้ ชีวิตสมรสก็จะมีความสุข ดังนั้น รายได้ของสามี-ภรณาน่าจะมีผลกระทบต่อความไว้วางใจคู่สมรส

ส่วนตัวแปรระยะเวลาของการสมรสและการมีบุตร Miller (1976) ศึกษาพบว่า การแต่งงานในระยะเริ่มแรก คู่สมรสจะมีเวลาที่จะอยู่ด้วยกันตามลำพัง ความรัก ความหวานชื่น และการเอาใจใส่ซึ่งกันและกันเป็นอย่างดีในชีวิตสมรสก็ยังมีอยู่ จึงทำให้เกิดความพึงพอใจในชีวิตสมรสและจะค่อย ๆ ลดลงเมื่อมีบุตร เพราะบุตรเพิ่มภาระให้แก่คู่สมรส ทำให้ไม่มีเวลาให้แก่กันมากเหมือนในระยะแรก ๆ ดังนั้นความพึงพอใจในชีวิตสมรสจะลดลง และจะเพิ่มขึ้นอีกเมื่อบุตรแยกครอบครัวออกไป ซึ่งตรงกับงานวิจัยของ Lupri และ Frideres (1981) และ Rollins และ Cannon (1974) อ้างถึงใน Bahr, 1989) ที่พบว่า ความพึงพอใจในชีวิตสมรสจะเปลี่ยนไปตามลำดับขั้นของชีวิต โดยความพึงพอใจในชีวิตสมรสจะค่อย ๆ ลดลงจากตอนเริ่มแต่งงานใหม่จนถึงระยะที่ลูกพ้นจากความดูแล เช่นการแต่งงานและการแยกบ้านอยู่ ต่อจากนั้นความพึงพอใจในชีวิตสมรสจะค่อย ๆ เพิ่มขึ้นจากระยะที่ลูกออกจากบ้านจนถึงวัยเกษียณอายุ ดังนั้น ระยะเวลาของการสมรสและการมีบุตรน่าจะมีผลกระทบต่อความไว้วางใจคู่สมรส

จากประเด็นต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า รายได้ของสามี-ภรรยา ระยะเวลาของการสมรส และการมีบุตรมีผลกระทบต่อความไว้วางใจคู่สมรส ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาตัวแปรเหล่านี้ว่าสามารถทำนายความไว้วางใจคู่สมรสได้มากน้อยเพียงใด

ปัญหาอีกประเด็นที่น่าสนใจคือ การรับรู้มีผลต่อพฤติกรรมของบุคคล โดยถ้าเรารับรู้ว่าคู่สมรสของเราไว้วางใจเรา เราก็จะมีความพึงพอใจในชีวิตสมรสและเต็มใจที่จะปรับปรุงตัวให้เข้ากับคู่สมรสของเรา ซึ่งตรงกับงานวิจัยของ Lipkus และ Bissonnette (1998) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่า การรับรู้ว่าคู่สมรสของเราไว้วางใจเรามีผลต่อความพึงพอใจในชีวิตสมรสจริงหรือไม่

ผลงานวิจัยที่ได้จะทำให้ทราบว่าความไว้วางใจคู่สมรสมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในชีวิตสมรสหรือไม่อย่างไร และทราบถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความไว้วางใจคู่สมรส ซึ่งสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง แก้ไข และส่งเสริมให้คู่สมรสเกิดความพึงพอใจในชีวิตสมรสและดำเนินชีวิตสมรสได้อย่างมีความสุขต่อไป

แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในส่วนนี้จะเสนอเกี่ยวกับแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในชีวิตสมรสและความไว้วางใจคู่สมรส แบ่งออกเป็นหัวข้อใหญ่ ๆ คือ (1) แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจในชีวิตสมรส (2) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในชีวิตสมรส (3) แนวคิดเกี่ยวกับความไว้วางใจคู่สมรส (4) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความไว้วางใจคู่สมรส

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจในชีวิตสมรส

ความหมายของความพึงพอใจในชีวิตสมรส

คำว่า “ความพึงพอใจในชีวิตสมรส (marital satisfaction)” “ความสุขในชีวิตสมรส (marital happiness)” และ “การปรับตัวในชีวิตสมรส (marital adjustment)” ทั้ง 3 คำนี้มีการใช้แทนกันบ่อยมากในวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชีวิตสมรส การให้ความหมายของคำเหล่านี้ค่อนข้างจะเป็นเรื่องยากพอสมควร แต่พอจะให้ความหมายโดยพิจารณาถึง 3 ประเด็นใหญ่ ๆ คือ บรรทัดฐานทางสังคม (cultural norms) การประเมินเชิงอัตวิสัย (subjective evaluation) และการใช้เครื่องชี้วัดที่เฉพาะเจาะจง (specific indices) ดังนี้ (Coleman, 1988)

ประเด็นที่ 1 บรรทัดฐานทางสังคม (cultural norms) บุคคลจะประเมินความพึงพอใจในชีวิตสมรสของคนอย่างไรนั้น ขึ้นอยู่กับการเรียนรู้และพื้นฐานทางสังคมของเขา รวมทั้งขึ้นอยู่กับอิทธิพลของสื่อสารมวลชน โรงเรียน การสังเกตแบบอย่างจากคนอื่นรวมทั้งบิดามารดาของตน ความเชื่อทางศาสนา มาตรฐานจากกลุ่มเพื่อน และประสบการณ์ซึ่งการเรียนรู้เหล่านี้ทำให้บุคคลมีมาตรฐานที่แตกต่างกันไปในเรื่องความพึงพอใจในชีวิตสมรส ซึ่งขึ้นอยู่กับบรรทัดฐานทางวัฒนธรรมของบุคคลนั้น ๆ ดังนั้น ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาททางเพศของแต่ละฝ่ายในชีวิตสมรส ความเท่าเทียมกัน รวมทั้งความพึงพอใจในชีวิตสมรสจึงแตกต่างกันไปในแต่ละสังคม แต่ละกลุ่มชน และแต่ละบุคคล

ประเด็นที่ 2 การประเมินเชิงอัตวิสัย (subjective evaluation) ความพึงพอใจในชีวิตสมรสขึ้นอยู่กับความคิดเห็นของคนที่มีสมรสแล้ว ซึ่งเป็นการประเมินตามความนึกคิดของตนเอง ถึงที่คนหนึ่งคิดว่าดีต่อชีวิตสมรสอาจเป็นสิ่งที่ไม่ดีในชีวิตสมรสของอีกคนหนึ่งก็ได้ การประเมินความพึงพอใจในชีวิตสมรสตามความคิดเห็นของตนเองนี้ มีผู้วิจัยพบว่าฝ่ายภรรยาแม้มีความพึงพอใจในชีวิตสมรสต่ำกว่าสามี

ประเด็นที่ 3 เครื่องชี้วัดที่เฉพาะเจาะจง (specific indices) เป็นการประเมินชีวิตสมรสโดยหาปัจจัยบางอย่างที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในชีวิตสมรส เช่น งานวิจัยในช่วงแรกพบว่า เครื่องชี้วัดตัวหนึ่งที่มีความสำคัญมากที่สุดที่สามารถทำนายความพึงพอใจในชีวิตสมรสได้ก็คือปัจจัยทางสังคมของบุคคล (Burr, 1970) แต่งานวิจัยในปัจจุบันมักคำนึงถึงเครื่องชี้วัดที่เป็นปัจจุบันมากกว่า และพบว่าสิ่งที่มีความสัมพันธ์กับชีวิตสมรส ได้แก่ ความรักความห่วงใย การบรรลุวุฒิภาวะทางอารมณ์ และบทบาททางเพศของแต่ละฝ่าย ซึ่งการระบุถึงเครื่องชี้วัดที่เฉพาะเจาะจงนั้น ทำให้การวัดความพึงพอใจออกมาเป็นรูปเป็นร่างได้ชัดเจนยิ่งขึ้น แต่ก็มีปัญหาอยู่คือเครื่องชี้วัดที่บอกว่าความพึงพอใจสำหรับคนหนึ่งอาจมีความหมายตรงข้ามในอีกฝ่ายหนึ่งได้ สรุปความหมายของความพึงพอใจในชีวิตสมรส ยังบอกแน่นอนไม่ได้ว่าควรประกอบด้วยความรู้สึกรักต่อชีวิตสมรสในด้านใดบ้าง เพราะความพึงพอใจเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลาและมีความแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล ทำให้ในระยะเริ่มแรกของการศึกษาความพึงพอใจในชีวิตสมรส ความสำเร็จในชีวิตสมรส ความสุขและการปรับตัวในชีวิตสมรสนั้น ผู้ศึกษาส่วนใหญ่ได้ใช้คำต่าง ๆ เหล่านี้ปะปนกันและให้คำนิยามที่คล้ายคลึงกันมาก (Burr, 1970) อย่างไรก็ตาม ความหมายของความพึงพอใจในชีวิตสมรสนั้นก็ยังคงแตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัยต่าง ๆ ดังนี้

จันทร์เพ็ญ กุปต์กาญจนากุล (2526) ได้กล่าวไว้ว่า ความพึงพอใจในชีวิตสมรส หมายถึง ความรู้สึกพึงพอใจของสามีและภรรยาที่มีต่อสถานการณ์ในชีวิตสมรสของตนเอง ในแง่ต่าง ๆ คือ คำนึงเศรษฐกิจ สังคมและจิตวิทยา

อุบลรัตน์ พิชญ์ชยะนนท์ (2531) กล่าวถึงความพึงพอใจในชีวิตสมรสว่า หมายถึง ความรู้สึกพึงพอใจที่มีต่อสภาพชีวิตสมรสของตนเองในด้านต่างๆ คือ สถานภาพทางการเงิน ภายในครอบครัว กิจกรรมที่สามีภรรยากระทำร่วมกันนอกบ้าน การแสดงออกเกี่ยวกับความรัก ความผูกพันระหว่างสามีภรรยา ภาระงานภายในครอบครัว ความเกี่ยวข้องทางเครือญาติและความสัมพันธ์ทางเพศ

จันทร์รัตน์ เจริญสันติ (2533) กล่าวถึงความพึงพอใจในชีวิตสมรสไว้ว่า เป็นการรับรู้ระดับของ ความสุขและความพึงพอใจของบุคคล เมื่อพิจารณาชีวิตสมรสและสัมพันธ์ภาพในครอบครัวโดยรวม สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามช่วงชีวิตของบุคคลและตามการเปลี่ยนแปลงของชีวิตครอบครัว

เสาวนีย์ คณะศุลย์ (2533) ได้กล่าวว่า ความพึงพอใจในชีวิตสมรสหมายถึง ระดับความพึงพอใจที่บุคคลมีต่อคู่สมรสของตนเอง ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความรักความเข้าใจ ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของสามีภรรยา ความสัมพันธ์ทางเพศ ตลอดจนสถานภาพทางการเงินภายในครอบครัว

สุภาวดี เฉชาเกรียงศักดิ์ (2534) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจในชีวิตสมรสไว้ว่าเป็นระดับที่บุคคลรู้สึกพึงพอใจในคู่สมรส สัมพันธภาพในครอบครัว และสภาพชีวิตสมรสโดยถ้วนรวม ซึ่งสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตลอดช่วงชีวิตของบุคคลหรือครอบครัว

Hawkins (1968) ได้กล่าวว่า “ความพึงพอใจในชีวิตสมรส หมายถึง ความรู้สึกทางอัตวิสัย (subjective feeling) ในลักษณะของความสุข ความพึงพอใจ และความเพลิดเพลินที่สามีหรือภรรยาได้รับโดยพิจารณาจากชีวิตสมรสในแง่ต่างๆ ทุกด้าน ตัวแปรนี้เป็นตัวแปรเชิงทัศนคติ มีลักษณะต่อเนื่อง โดยเรียงจากความพึงพอใจมากไปหาความพึงพอใจน้อย การวัดความพึงพอใจในชีวิตสมรสเป็นลักษณะเฉพาะของคู่สมรส และเป็นการวัดครอบคลุมทั้งหมด โดยที่ผู้ตอบจะได้รับการถามเพื่อแสดงความรู้สึกพึงพอใจมากหรือน้อย โดยพิจารณาถึงแง่มุมต่างๆ ที่เฉพาะเจาะจงหลาย ๆ ด้าน เช่น สถานภาพทางการเงินภายในครอบครัว กิจกรรมที่สามีภรรยากระทำร่วมกันนอกบ้าน การแสดงออกเกี่ยวกับความรักความผูกพันระหว่างสามีภรรยา ภาระงานภายในครอบครัว การตัดสินใจในเรื่องหลักๆ และสำคัญภายในครอบครัว เป็นต้น” ดังนั้น ความพึงพอใจในชีวิตสมรสในความหมายนี้ จึงเน้นการรับรู้เกี่ยวกับชีวิตสมรสของบุคคลเป็นหน่วยในการวิเคราะห์ เนื่องจากเป็นการเน้นความรู้สึกเชิงอัตวิสัย ซึ่งควรจะเป็นความรู้สึกของสามีหรือภรรยาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งที่มีต่อชีวิตสมรสนั่นเอง แต่ขณะเดียวกันยังมีนักวิจัยบางคนใช้การเปรียบเทียบความสอดคล้องระหว่างการรับรู้เกี่ยวกับชีวิตสมรสของสามีและภรรยาเป็นหน่วยในการวิเคราะห์

Burr (1970) กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นเป้าหมายสำคัญในชีวิตสมรส และเป็นระดับความปรารถนาที่จะได้รับการตอบสนองของบุคคล

Rhyme (1981) กล่าวว่า ความพึงพอใจในชีวิตสมรส เป็นสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นโดยคู่สมรสในการมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ตลอดจนรูปแบบของพฤติกรรม และสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตลอดช่วงชีวิตของบุคคล

Roach, Frazier, และ Bowden (1981) กล่าวว่า ความพึงพอใจในชีวิตสมรส เป็นการรับรู้ของบุคคลที่มีต่อสัมพันธภาพในครอบครัว ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ๆ ว่าพึงพอใจมากหรือน้อยเพียงใด ซึ่งความพึงพอใจนี้สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามการเปลี่ยนแปลงของครอบครัว

Moore (1983) กล่าวว่า ความพึงพอใจในชีวิตสมรสต้องประกอบด้วย ความสัมพันธ์ที่มีพื้นฐานของเสรีภาพระหว่างคู่สมรส การรับรู้ถึงสิ่งดีของกันและกัน การร่วมมือร่วมใจกันของคู่สมรสและการติดต่อสื่อสารกันอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งประสบการณ์ต่าง ๆ ที่สนับสนุนให้เกิดปัจจัยต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น

Sears, Peplau, และ Freedman (1988) กล่าวว่า ความพึงพอใจในชีวิตสมรสเป็นการประเมินเชิงอัตวิสัยในคุณภาพของความสัมพันธ์ ซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัย 2 ประการ ได้แก่ ผลที่เขาได้รับจากความสัมพันธ์และระดับการเปรียบเทียบของเขา

กล่าวโดยสรุป ความพึงพอใจในชีวิตสมรสหมายถึงความรู้สึกพึงพอใจที่บุคคลมีต่อคู่สมรสและสัมพันธภาพของครอบครัว โดยรวมในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ๆ ซึ่งความพึงพอใจนี้สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตลอดช่วงชีวิตของบุคคล และตามการเปลี่ยนแปลงของครอบครัวและผู้วิจัยจะใช้ความหมายนี้ในการวิจัยครั้งนี้

ทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย

ในการอธิบายความพึงพอใจในชีวิตสมรส ใช้ทฤษฎีดังต่อไปนี้คือ

1. ทฤษฎีความเสมอภาค (Equity Theory)
2. ทฤษฎีการเสริมแรง (Reinforcement Theory)
3. ทฤษฎีการแลกเปลี่ยนทางสังคม (Social Exchange Theory)

1. ทฤษฎีความเสมอภาค (Equity Theory)

ทฤษฎีนี้กล่าวว่า บุคคลจะรู้สึกสบายใจในการมีสัมพันธภาพกับคนอื่น ถ้ามีการรับรู้ว่ามี ความเสมอภาคกันในสิ่งที่ได้รับและสิ่งที่ต้องสูญเสีย (ซึ่งสิ่งที่ได้รับและสิ่งที่ต้องสูญเสียในที่นี้ หมายถึงสิ่งที่เป็นนามธรรมตามการรับรู้ส่วนบุคคล) และจะรู้สึกไม่สบายใจถ้าคิดว่า ตนเองไม่ได้รับในสิ่งที่ควรจะได้ และจะมีการกระทำเพื่อกอบกู้สถานการณ์เสียเปรียบนั้น ให้กลับคืนมาสู่ สถานการณ์ที่มีความเสมอภาคกันให้ได้ ซึ่งการกอบกู้สถานการณ์ จะทำได้ 2 วิธีใหญ่ๆ คือ วิธีแรกเป็นการกอบกู้ให้ได้ “ความเสมอภาคที่แท้จริง” (Actual Equity) เช่นภรรยาที่มีการรับรู้ว่ามีสามีนอกใจด้วยการไปมีหญิงคนอื่น ก็จะคิดว่าในสัมพันธภาพของตนเองกับสามีนั้น ตนเองเสียเปรียบ ก็จะกอบกู้สถานการณ์ของการเสียเปรียบนั้น โดยการนอกใจสามีเป็นการตอบแทนหรือ ภรรยาอาจจะเลิกกอบกู้สถานการณ์ด้วยวิธีที่ 2 คือการกอบกู้เพื่อให้ได้ “ความเสมอภาคทางจิตใจ” (Psychological Equity) โดยการใช้กลไกการป้องกันทางจิต (Defense Mechanism) (Papalia & Olds, 1987)

2. ทฤษฎีการเสริมแรง (Reinforcement Theory)

การเสริมแรงคือ การทำให้ความถี่ของพฤติกรรมเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจาก ผลกรรมที่ตามหลังพฤติกรรมนั้น ผลกรรมที่ทำให้พฤติกรรมมีความถี่เพิ่มขึ้นเรียกว่า ตัวเสริมแรง (Reinforcer) (Skinner, 1953) การเสริมแรงเป็นการให้ผลกรรมซึ่งอินทรีย์พอใจ ถ้าให้ผลกรรมที่อินทรีย์ไม่พอใจเป็นการลงโทษ พฤติกรรมของอินทรีย์จึงถูกกำหนดด้วยเงื่อนไขการเสริมแรง และเงื่อนไขการลงโทษและการเสริมแรงเป็นการทำให้อินทรีย์แสดงพฤติกรรมที่มีความถี่มากขึ้น โดยการให้อินทรีย์เกิดความพอใจ ซึ่งเป็นการเสริมแรงทางบวก หรือในอีกทางหนึ่งก็เป็นการระงับหรือควั่นหรือหักเหจากสิ่งที่อินทรีย์ไม่ต้องการก็เป็นการเสริมแรงทางลบ

จากหลักของทฤษฎีการเรียนรู้ที่กล่าวว่า เราชอบอยู่กับคนบางคนเพราะว่าเราได้รับบางสิ่ง บางอย่างจากการมีสัมพันธภาพนั้น เช่น ได้รับความสนุกสนานจากการทำสิ่งต่างๆ ร่วมกัน ได้รับความสบายใจจากการได้เฝ้ามองดูเขา ได้รับความพึงพอใจจากการได้ประกอบกิจกรรมเพื่อให้ บรรลุเป้าหมายร่วมกัน ได้รับความช่วยเหลือ และได้เกิดความรู้สึกนับถือตนเองจากการที่คนอื่น ชอบพอ ซึ่งจะเป็นอะไรก็ตาม ก็แสดงว่าสัมพันธภาพนั้นถูกเสริมแรงมากกว่าที่จะถูกลงโทษ

กฎของทฤษฎีการเรียนรู้เงื่อนไขคลาสสิก (Classical conditioning) สามารถอธิบายว่า ทฤษฎีการเสริมแรงดังกล่าวเป็นเช่นนั้นได้อย่างไรดังนี้คือ การปฏิสังสรรค์กับคนอื่นสามารถทำให้

เราเกิดความรู้สึกได้ทั้งดีและไม่ดี สิ่งใดก็ตามที่มีความสัมพันธ์กับความรู้สึกที่ดีหรือไม่ดีนั้น สามารถทำให้เราเกิดความรู้สึกดีหรือไม่ดีได้ในโอกาสต่อไป ดังนั้นเราจึงชอบคลุกคลีอยู่กับบุคคลที่ทำให้เราเกิดความรู้สึกดีมากกว่าคนที่ทำให้เรารู้สึกไม่ดี (Byrne & Clore, 1970 อ้างถึงใน Huston, 1974)

ในความเป็นจริงแล้ว บางครั้งคนอื่นๆ ก็ไม่ได้ทำอะไรเลยที่เป็นการเสริมแรงแก่เรา เขาเพียงแต่ได้อยู่ใกล้ๆ เราในช่วงที่เราเกิดความรู้สึกดีๆ เท่านั้น เมื่อเราพบเขาอีก ก็จะทำให้เราเกิดความรู้สึกดี ๆ กับเขาได้อีก ทั้งนี้เป็นเพราะเราถูกวางเงื่อนไขแบบคลาสสิกแล้วโดยไม่รู้ตัว (Lott & Lott, 1960 อ้างถึงใน Huston, 1974)

3. ทฤษฎีการแลกเปลี่ยนทางสังคม (Social Exchange Theory)

ทฤษฎีการแลกเปลี่ยนทางสังคมมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีพฤติกรรมศาสตร์ (Behavioral Sciences) หลายๆ ทฤษฎี เช่น ทฤษฎีพฤติกรรมนิยม (Behaviorism) ทฤษฎีการเรียนรู้ (Learning Theory) ทฤษฎีความเสมอภาค (Equity) ทฤษฎีการเรียนรู้เงื่อนไขการกระทำ (Operant Conditioning) และการปรับพฤติกรรม (Behavior Modification) (Nye, 1982)

มโนทัศน์ที่สำคัญในการศึกษาทฤษฎีการแลกเปลี่ยนทางสังคม ได้แก่ รางวัล การสูญเสีย ค่าไร ระดับการเปรียบเทียบ ระดับการเปรียบเทียบเพื่อทางเลือกอื่น และบรรทัดฐาน เอื้อประโยชน์ต่อกัน ซึ่งจะกล่าวถึงโดยสังเขปดังนี้

1. รางวัล (Rewards)

Thibaut และ Kelley (1959) ได้ให้คำนิยามของคำว่ารางวัลไว้ว่า หมายถึงสิ่งตอบแทนที่ทำให้บุคคลรู้สึกมีความสุข (Enjoys) ยินดี (Pleasure) และพึงพอใจ (Satisfaction) ซึ่งสิ่งตอบแทนเหล่านี้จะเป็นนามธรรมหรือรูปธรรมก็ได้ และสิ่งที่เป็นรางวัลสำหรับบุคคลหนึ่ง อาจจะไม่มีความสำคัญสำหรับบุคคลอื่น โดยสามารถสังเกตได้จากพฤติกรรมการตอบสนองของบุคคลนั้นต่อรางวัลหรือจากการถามความรู้สึกชอบ-ไม่ชอบของบุคคลนั้น

2. การสูญเสีย (Costs)

Thibaut และ Kelley (1959) ใช้มโนทัศน์การสูญเสียในความหมายที่ว่า เป็นปัจจัยที่ขัดขวางการทำกิจกรรมต่างๆ ของบุคคลหรือลดโอกาสในการกิจกรรมของบุคคล การสูญเสียอาจอยู่ในรูปของการลงโทษ (Punishment) หรือการละทิ้งรางวัล (Rewards forgone)

2.1 การลงโทษ (Punishment) หมายถึง สิ่งต่างๆที่บุคคลไม่ชอบ ไม่ต้องการ เช่น การบังคับให้แต่งงานกับคนที่ไม่ได้รัก การไม่ได้รับความไว้วางใจ การถูกสังกรรม์เกี่ยวข้อง การถูกปฏิเสธและการไร้อำนาจ เป็นต้น

2.2 การละทิ้งรางวัล (Rewards forgone) หมายถึงการละทิ้งหรือผลจากตำแหน่งที่ได้รางวัลจากความสัมพันธ์ ความรู้สึกหรือสภาพแวดล้อม เนื่องจากการมีทางเลือกอื่นๆ ทำให้ลดโอกาสในการทำกิจกรรมอื่นๆซึ่งอาจเป็นประโยชน์ เช่น การใช้เวลาช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์ไปตกปลากับเพื่อนๆจึงทำให้ไม่มีเวลาให้กับครอบครัว ซึ่งสรุปได้ว่าทำให้ลดโอกาสในการสร้างความสัมพันธ์กับครอบครัว

3. กำไร (Profit)

กำไรเป็นความมุ่งหวังของบุคคลต่อผลที่จะเกิดจากการกระทำพฤติกรรมหนึ่งๆ ซึ่งอาจเป็นรางวัลหรือการลงโทษได้ ตัวอย่างเช่น ในการตัดสินใจว่าจะไปตกปลาหรือไม่ บุคคลจะประเมินระหว่างสถานที่ที่จะไปและบุคคลที่ไปด้วย กับฐานะทางการเงินในขณะนั้น ความเมื่อยล้าจากการที่ต้องขับรถนานๆ รวมทั้งสุขภาพในขณะนั้นในสภาพการณ์ทั่วไป บุคคลอาจตัดสินใจเลือกทำสิ่งที่ต้องสูญเสียมากกว่าได้รางวัลคือตัดสินใจไปตกปลา ถึงแม้ว่าจะต้องขับรถเป็นเวลานาน หรืออาจจะเลือกทำกิจกรรมอื่นแทนการไปตกปลา ถึงแม้จะประเมินแล้วว่า การไปตกปลาจะทำให้ได้รับรางวัลมากกว่าการสูญเสีย แต่เขาก็ประเมินแล้วเช่นกันว่า การทำกิจกรรมอื่นๆจะทำให้การสูญเสียน้อยลงกว่าเดิม โดยได้รางวัลสูงกว่าการไปตกปลา จากตัวอย่างข้างต้นบุคคลอาจตัดสินใจไปตีกอล์ฟหรือไปดูฟุตบอลแทน เป็นต้น

อาจเป็นไปได้ที่บุคคลต้องยอมรับการสูญเสียจากการทำกิจกรรมบางอย่างเนื่องจากความเชื่อของเขาว่า การเลือกทำกิจกรรมอื่นๆอาจเป็นการตัดสินใจที่ผิด ถึงแม้ว่าจริงๆแล้วสิ่งอื่น ๆ นั้นอาจให้รางวัลมากกว่าการสูญเสียก็ตาม ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า ผลจากการกระทำที่ถือว่าเป็นกำไรสูงสุด ก็คือ ความสัมพันธ์ที่ดีที่สุดระหว่างรางวัลกับการสูญเสียนั่นเอง

4. การประเมินผลการกระทำ (Evaluation of Outcome)

มาตรฐานที่บุคคลใช้เป็นเกณฑ์การประเมินผลจากความสัมพันธ์ มี 2 ชนิด ได้แก่

4.1 ระดับการเปรียบเทียบ (Comparison Level)

Thibaut และ Kelley (1959) นิยามระดับการเปรียบเทียบว่า หมายถึงมาตรฐานซึ่งบุคคลใช้ในการประเมินรางวัลและการสูญเสียซึ่งเขาได้รับจากความสัมพันธ์ตามการรับรู้ของเขา ซึ่งอาจเกิดจากประสบการณ์ตรงของเขาเอง หรือจากการสังเกตจากคนอื่น ถ้าบุคคลรับรู้ว่ามีผลที่ได้รับจากความสัมพันธ์อยู่เหนือระดับการเปรียบเทียบ บุคคลก็จะพึงพอใจ แต่ถ้าบุคคลรับรู้ว่ามีผลที่ได้รับจากความสัมพันธ์อยู่ต่ำกว่าระดับการเปรียบเทียบบุคคลจะรู้สึกไม่พึงพอใจ

4.2 ระดับการเปรียบเทียบเพื่อทางเลือกอื่น (Comparison Level For Alternative)

เป็นมาตรฐานที่บุคคลใช้เพื่อประเมินว่า ควรจะอยู่ในความสัมพันธ์นั้นต่อไป หรือผลจะออกไปจากความสัมพันธ์นั้นเสีย โดยการเปรียบเทียบว่าผลที่ได้รับจากความสัมพันธ์นั้น อยู่สูงกว่าหรือต่ำกว่าระดับการเปรียบเทียบของเขา ถ้าผลที่ได้รับเท่ากับ หรือ สูงกว่าระดับการเปรียบเทียบบุคคลจะพึงพอใจ และไม่แสวงหาทางเลือกอื่น ๆ แต่ถ้าผลที่ได้รับอยู่ต่ำกว่าระดับการเปรียบเทียบ บุคคลจะแสวงหาทางเลือกอื่น ๆ ต่อไป และถ้าทางเลือกอื่นให้ผลประโยชน์มากกว่า เขาจะผลไปจากความสัมพันธ์เดิมเสีย โดยเขาต้องมั่นใจว่าผลที่จะได้รับจากความสัมพันธ์ใหม่นั้นดีกว่า หรือให้กำไรเพียงพอที่จะยอมรับการสูญเสียจากการผลไปจากความสัมพันธ์เดิมด้วย ในทางตรงข้ามถ้าเขาประเมินว่าความสัมพันธ์เดิมดีที่สุดแล้วสำหรับเขาเมื่อเปรียบเทียบกับทางเลือกอื่น เขาจะคงอยู่ในความสัมพันธ์นั้นต่อไป ถึงแม้ว่าผลประโยชน์ที่เขาได้รับเป็นเพียงน้อยนิด การประเมินความสัมพันธ์ขึ้นอยู่กับ การรับรู้ว่าความสัมพันธ์นั้นให้ผลประโยชน์มากกว่าความสัมพันธ์อื่น ๆ หรือไม่ เช่น การเปรียบเทียบชายหนุ่มคนปัจจุบันที่กำลังคบอยู่กับชายหนุ่มคนอื่น ๆ ที่อยากคบด้วย หรือการเปรียบเทียบหัวหน้าคนปัจจุบันกับหัวหน้าคนอื่น ๆ ที่อยากร่วมงานด้วยเป็นต้น

5. บรรทัดฐานการเอื้อประโยชน์ต่อกัน (Norm of Reciprocity)

Gouldner (1961 อ้างถึงใน Nye, 1982) ได้กล่าวถึงมิติของการเอื้อประโยชน์ต่อกันว่า “บุคคลทุกๆ ไปจะให้การช่วยเหลือเขา” และ “บุคคลทุกๆ ไปจะไม่ทำร้ายบุคคลที่เคยช่วยเหลือเขา” การเอื้อประโยชน์ต่อกันเป็นบรรทัดฐานการปฏิบัติต่อกันในสังคม

จากทฤษฎีการแลกเปลี่ยนทางสังคมข้างต้น สรุปใจความสำคัญได้ว่า บุคคลเลือกที่จะแสดงพฤติกรรมในแนวทางที่คำนึงถึงการได้รับรางวัลหรือผลประโยชน์สูงสุดและให้มีการสูญเสียน้อยที่สุด โดยมีมาตรฐานที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินอยู่ 2 ชนิดคือ ระดับการเปรียบเทียบซึ่งมองในแง่ที่ว่าพอใจหรือไม่พอใจในผลของการกระทำนั้น และระดับการเปรียบเทียบเพื่อเลือกทางอื่น ซึ่งดูว่าสิ่งที่เลือกเป็นทางเลือกที่ดีที่สุดแล้วหรือไม่ โดยเปรียบเทียบกับทางเลือกอื่น เมื่อมองในแง่คร่าวๆ อาจกล่าวได้ว่า คู่สมรสจะประเมินความสัมพันธ์ของเขทั้งสอง จากการเปรียบเทียบรางวัลหรือผลประโยชน์และการสูญเสียที่เกิดความสัมพันธ์ในหลายๆ ด้านว่าอยู่ในระดับที่เขาพึงพอใจหรือไม่ ถ้าความสัมพันธ์ในขณะนั้นอยู่ในระดับที่เขาพึงพอใจ เขาก็จะคงอยู่ในความสัมพันธ์นั้นต่อไปและไม่แสวงหาทางเลือกอื่น ๆ แต่หากเขาพบว่าความสัมพันธ์นั้นไม่น่าพึงพอใจ เขาก็จะใช้มาตรฐานมาประเมินว่าควรอยู่ในความสัมพันธ์นั้นต่อไปหรือไม่โดยแสวงหาทางเลือกอื่น ๆ ต่อไป และถ้าเขามีทางเลือกที่ดีกว่าเขาก็จะผลไปจากความสัมพันธ์เดิมนั้นเสีย แต่ถ้าเขาประเมินว่าความสัมพันธ์เดิมดีที่สุดแล้วสำหรับเขาเมื่อเปรียบเทียบกับทางเลือกอื่น เขาก็จะคงอยู่ในความสัมพันธ์นั้นต่อไป

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในชีวิตสมรส

ประวัติของการศึกษาเรื่องความพึงพอใจในชีวิตสมรสนั้นมีมาตั้งแต่ในช่วงปี 1930 งานวิจัยชิ้นแรกๆ ที่ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ ได้แก่งานของ Burgess และ Cottrell (1930 อ้างถึงใน Dyer, 1983) ซึ่งใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นคู่สมรสจำนวน 526 คู่ ที่แต่งงานกันมาแล้วตั้งแต่ 1-6 ปี วิธีการวิจัยทำโดยให้กลุ่มตัวอย่างจัดระดับของความสุขในชีวิตสมรส โดยใช้มาตรการประเมินค่า 5 ช่วง จากไม่มีความสุขเลยถึงมีความสุขมากที่สุด จากนั้นก็นำข้อมูลที่ได้มาสร้างมาตรวจวัดการปรับตัวในชีวิตสมรสขึ้นมา โดยใช้ข้อมูลในด้านต่าง ๆ ของสัมพันธภาพในชีวิตสมรสที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสุขในชีวิตสมรส ได้แก่ การมีความเห็นคล้ายกันในเรื่องต่าง ๆ การมีความสนใจและมีกิจกรรมร่วมกัน การแสดงความรักความห่วงใยต่อกันบ่อย ๆ และการไม่มีช่วงเวลาที่รู้สึกเหงาหรือไม่มีความสุข วัดออกมาเป็นคะแนนรวมแล้วนำมาหาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนของการปรับตัวในชีวิตสมรส กับปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับตัวบุคคล สังคม และปัจจัยทางด้านประชากรอื่น ๆ ในการวิจัยครั้งนี้ Burgess และ Cottrell (1930 อ้างถึงใน Dyer, 1983) พบว่ามีปัจจัยบางตัวที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับการปรับตัวในชีวิตสมรส ปัจจัยที่สำคัญที่สุดก็คือ ความคล้ายคลึงกันของพื้นฐานทางครอบครัวของคู่สมรส โดยถ้ายังมีความคล้ายคลึงกันมากเท่าใดก็ยิ่งมีการปรับตัวในชีวิตสมรสที่ดีมากยิ่งขึ้นเท่านั้น ปัจจัยอื่น ๆ ได้แก่ การแต่งงานกันในช่วงอายุ 22-30 ปี การคบหากันมานานก่อนแต่งงาน การเข้าสังคมเก่ง และระดับการศึกษาที่สูงของคู่สมรส เป็นต้น

ในช่วงเวลาที่ใกล้เคียงกันนั้น Terman (1936 อ้างถึงใน Dyer, 1983) ก็ได้ศึกษาถึงการปรับตัวในชีวิตสมรสใน California เมื่อปี 1936 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นคู่สมรสจำนวน 792 คู่ ซึ่งเป็นชนชั้นกลางใน Los Angeles ที่แต่งงานกันมาแล้วเฉลี่ย 11 ปี Terman ได้สร้างแบบวัดการปรับตัวในชีวิตสมรสขึ้นมาอีก ซึ่งวิธีการสร้างแตกต่างจากของ Burgess และ Cottrell เขาใช้แบบวัดนี้แล้วสามารถแบ่งกลุ่มตัวอย่างได้เป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่มีความสุขในชีวิตสมรส จำนวน 300 คู่ กับกลุ่มที่ไม่มีความสุขในชีวิตสมรส จำนวน 150 คู่ จากนั้นนำข้อมูลของทั้งสองกลุ่มมาเปรียบเทียบกันในด้านบุคลิกภาพกับปัจจัยทางสังคมบางอย่าง ผลการศึกษาพบว่า บุคลิกภาพของภรรยาที่มีความพึงพอใจในชีวิตสมรสนั้น เป็นแบบมองโลกในแง่ดี ให้ความร่วมมือ มีอารมณ์ขัน มีความยืดหยุ่นได้ดี มีความมั่นใจในตนเอง มีจิตใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ส่วนภรรยาที่ไม่มีความสุขพึงพอใจในชีวิตสมรสนั้น มีบุคลิกภาพแบบไม่มีความมั่นคงทางอารมณ์ หวาดผวา รู้สึกต่ำต้อย ไม่รับฟังความคิดเห็นของคนอื่น อารมณ์โมโหร้าย ตื่นเต้นจนเกินเหตุ

ทั้งงานวิจัยของ Burgess และ Cottrell (1930 อ้างถึงใน Dyer, 1983) และของ Terman (1936 อ้างถึงใน Dyer, 1983) นั้นเป็นที่น่าสนใจว่า ถึงแม้จะทำในสถานที่ที่ต่างกันและใช้วิธีการต่างกัน แต่ผลที่ได้ก็นั้นมีความใกล้เคียงกันมาก งานวิจัยทั้งสองชิ้นต่างพบว่า คู่สมรสที่มีคะแนนการปรับตัวในชีวิตสมรสสูงนั้น เป็นบุคคลที่มีการปรับตัวได้ดีในสถานการณ์ต่าง ๆ บรรลุวุฒิภาวะ มีความมั่นคงทางอารมณ์ และมาจากครอบครัวที่พ่อแม่มีความสุขในชีวิตสมรส งานวิจัยของนักวิจัยคนอื่นที่ทำต่อกันมาในยุคหลัง ๆ ก็มีผลการวิจัยที่ตรงกันกับงานวิจัยทั้งสองชิ้นนี้ (Burgess & Wallin, 1953, Karlsson, 1951, King, 1952, และ Locke, 1951 อ้างถึงใน Dyer, 1983)

Roach และคณะ (1981) พัฒนามาตรวัดความพึงพอใจในชีวิตสมรส (Marital Satisfaction Scale) มาจากมาตรของ Snyder (1979) ซึ่งชื่อว่า Marital Satisfaction Inventory โดย Roach และคณะสรุปว่ามาตรของ Snyder (1979) ใช้วัดบางสิ่งบางอย่างที่ไม่ใช่ทัศนคติต่อชีวิตสมรส จึงนำมาตรของ Snyder (1979) มาพัฒนาขึ้นมาใหม่โดยมีแนวความคิดว่าความพึงพอใจในชีวิตสมรสเป็นทัศนคติต่อชีวิตสมรสของตนเอง ลักษณะมาตรวัดความพึงพอใจในชีวิตสมรส (Marital Satisfaction Scale) ของ Roach และคณะ (1981) เป็นมาตรวัดทัศนคติแบบลิเคิร์ต (Likert-Type Attitude Scale) ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตรประเมินค่า 5 ระดับ จากเห็นด้วยมากที่สุด ถึงไม่เห็นด้วยมากที่สุด จำนวนข้อกระทงทั้งหมดมี 48 ข้อ เป็นข้อกระทงที่มีความหมายทางบวกและทางลบด้านละ 24 ข้อ เรียงข้อโดยวิธีการสุ่ม ซึ่ง Roach และคณะหาคุณภาพโดยนำมาทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกัน จำนวน 88 คน พบว่ามีค่าความเที่ยงโดยวิธี KR 20 เท่ากับ .982 และจากการวิเคราะห์ห้อยค์ประกอบพบว่า เป็นมาตรที่เป็นเอกมิติ อีกทั้งได้มีนักวิจัยจำนวนหนึ่งศึกษาคุณภาพของมาตรนี้ แล้วสรุปว่ามาตรวัดความพึงพอใจในชีวิตสมรสของ Roach และคณะ (1981) เป็นมาตรที่เป็นเอกมิติ ข้อกระทงแต่ละข้อมีค่าอำนาจจำแนกสูง มีความเที่ยงและความตรงสูงด้วย นอกจากนั้นแล้วเมื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างมาตรวัดความพึงพอใจในชีวิตสมรสกับมาตรวัดค่านิยมสังคม (Marlowe-Crowne Social Desirability) พบว่ามาตรวัดความพึงพอใจในชีวิตสมรสไม่มีความสัมพันธ์กับมาตรวัดค่านิยมสังคม ซึ่งแสดงว่าความพึงพอใจในชีวิตสมรสที่วัดโดยใช้มาตรวัดความพึงพอใจในชีวิตสมรส (Marital Satisfaction Scale) ของ Roach และคณะ เป็นอิสระไม่ขึ้นกับอิทธิพลของการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมทางสังคม (Bowden, 1977, Frazier, 1976, & Thompson, 1978 อ้างถึงใน Roach et al., 1981) จึงเห็นได้ว่ามาตรนี้เป็นมาตรที่เหมาะสมทางจิตวิทยาที่จะนำไปใช้วัดความพึงพอใจในชีวิตสมรสดังที่ Roach และคณะสรุปไว้ ผู้วิจัยจึงเลือกมาตรนี้มาใช้ในการวิจัยครั้งนี้

Lauer และคณะ (1990) ศึกษาการรับรู้ถึงความมั่นคงและความพึงพอใจในชีวิตสมรสของคู่สมรสที่อยู่กันยาวนาน โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะทราบว่ามิปัจจัยใดบ้างที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงและความพึงพอใจในชีวิตสมรส กลุ่มตัวอย่างเป็นคู่สมรสจำนวน 100 คู่ ที่อยู่กัน

มาเป็นเวลา 45 ปี ขึ้นไป ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีความสำคัญต่อชีวิตสมรสของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ การได้แต่งงานกับคนที่เรารักและอยากอยู่ด้วย การมีความผูกพันต่อกัน การมีอารมณ์ขัน การมีความเห็นพ้องต้องกันในเรื่องต่าง ๆ

Huston (1991) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของการแสดงออกทางอารมณ์ สังคม (socioemotional behavior) กับความพึงพอใจในชีวิตสมรส ศึกษาแบบไปข้างหน้า 2 ปี ในคู่สมรสที่แต่งงานกันใหม่ ๆ พบว่าพฤติกรรมที่แสดงออกในทางลบ ไม่ว่าจะเป็นการแสดงออก โดยสามีหรือภรรยา มีผลทำให้ความพึงพอใจในชีวิตสมรสของภรรยาลดลง แต่ไม่มีผลทำให้ ความพึงพอใจในชีวิตสมรสของสามีลดลง

Ying (1991) ได้ศึกษาว่ามีปัจจัยอะไรบ้างที่สามารถทำนายความพึงพอใจในชีวิตสมรสได้ โดยศึกษาในกลุ่มตัวอย่างลูกครึ่งจีน-อเมริกัน ใน San Francisco ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่เป็น ตัวทำนายที่สำคัญต่อคุณภาพของชีวิตสมรส คือการมีความเห็นตรงกันเป้าหมายของชีวิต และการมีพฤติกรรมที่มีศีลธรรมต่อกัน นอกจากนี้ยังพบว่าผู้ชายมีความพึงพอใจในชีวิตสมรส มากกว่าผู้หญิง

Kwon (1984 อ้างถึงใน Bahr, 1989) ศึกษาว่ามีปัจจัยใดบ้างที่มีความสัมพันธ์กับ ความพึงพอใจในชีวิตสมรส กลุ่มตัวอย่างเป็นคู่สมรสจำนวน 291 คู่ ในกรุงเซอูล ประเทศเกาหลี ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ทำให้คู่สมรสมีความพึงพอใจในชีวิตสมรสสูง ได้แก่ การแสดง ความรักความห่วงใย (Emotional support) อย่างมากของสามี และการมีรายได้สูง ปัจจัยอื่น ๆ ได้แก่ การช่วยกันทำงานบ้าน ระดับการศึกษา การได้แต่งงานกับคนที่ตนรัก ความคล้ายคลึงกัน ในทางศาสนาและการศึกษา

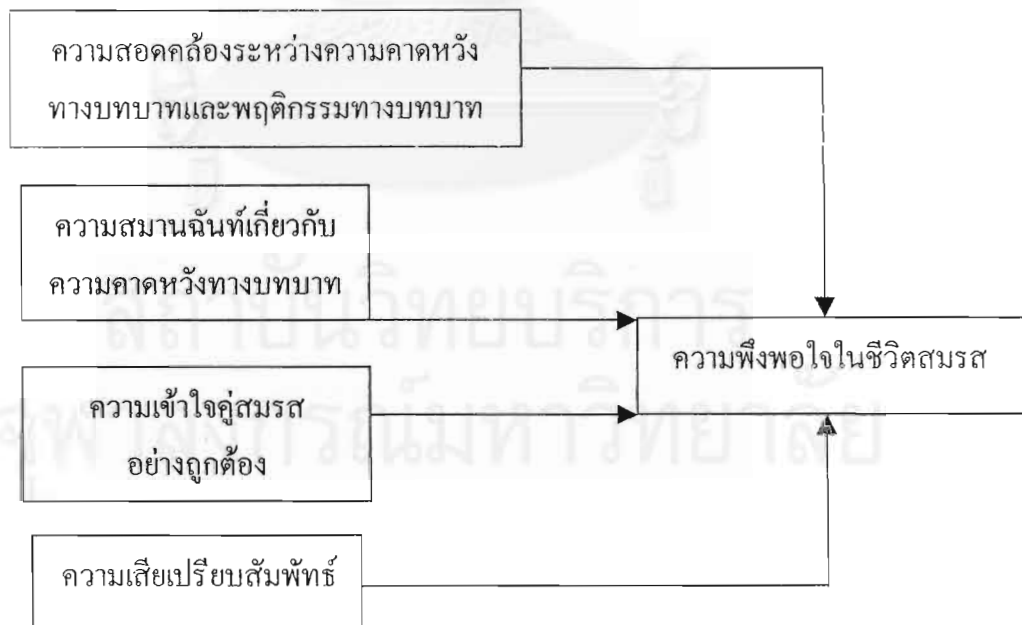
Levenson, Carstensen, และ Gottman (1993) ศึกษาเรื่องความพึงพอใจในชีวิตสมรสของ คู่สมรสที่อยู่กินกันมานาน ว่ามีความพึงพอใจในชีวิตสมรสหรือไม่ ผลการศึกษาพบว่า เมื่อเปรียบเทียบกับคู่สมรสในวัยกลางคนแล้ว คู่สมรสในวัยสูงอายุไม่ค่อยมีความขัดแย้งกันใน เรื่องต่าง ๆ แต่จะมีความสุขร่วมกันมากขึ้นในเรื่องต่าง ๆ สำหรับสุขภาพกายและสุขภาพจิต โดยทั่วไปของคู่สมรสวัยสูงอายุไม่ค่อยแตกต่างกัน มีความสนใจในเรื่องต่าง ๆ คล้ายกัน เมื่อพิจารณาเฉพาะคู่สมรสวัยสูงอายุที่มีความแตกต่างกันในเรื่องความพึงพอใจในชีวิตสมรสแล้ว พบว่าคู่สมรสวัยสูงอายุที่มีความพึงพอใจในชีวิตสมรสมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ไม่ค่อย แตกต่างกัน แต่ในคู่สมรสที่ไม่มีความพึงพอใจในชีวิตสมรสนั้น พบว่าภรรยามีปัญหาทางด้าน สุขภาพกายและสุขภาพจิตมากกว่าสามี

จากการศึกษางานวิจัยต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ความพึงพอใจในชีวิตสมรส ไม่ใช่เป็นสิ่งที่มืออยู่คงอยู่ แต่เปลี่ยนแปลงได้ตามระยะเวลา จึงเป็นสิ่งที่คู่สมรสต้องช่วย ประคับประคองร่วมกัน ซึ่งมีปัจจัยหลายประการที่มีผลต่อความพึงพอใจในชีวิตสมรส ดังจะกล่าวต่อไป

ได้มีผู้พยายามจะสร้างตัวแบบสมมุฐาน (Causal Model) ขึ้นมา เพื่อศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อความพึงพอใจในชีวิตสมรส โดยมีประเด็นสำคัญที่จะอธิบายดังนี้คือ

Burr (1976) ได้รวบรวมปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อความพึงพอใจในชีวิตสมรส ซึ่งเป็นการเสนอในลักษณะตัวแบบสมมุฐาน โดยมีเหตุผลทางทฤษฎีสนับสนุนในการดึงเอาปัจจัยต่าง ๆ เข้ามาในตัวแบบ ปัจจัยที่สำคัญ ได้แก่ ความสอดคล้องระหว่างความคาดหวังทางบทบาท (role expectation) และพฤติกรรมตามบทบาท (role behavior) ความสมานฉันท์เกี่ยวกับความคาดหวังทางบทบาท ความเข้าใจคู่สมรสอย่างถูกต้อง ความเสียเปรียบสัมพันธ์ แต่ตัวแบบสมมุฐานของ Burr ยังไม่ได้ทดสอบกับประชาชนในชีวิตจริง ซึ่งพอสรุปเป็นแผนภาพได้ดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1. ตัวแบบสมมุฐานความพึงพอใจในชีวิตสมรสของ Burr (1976)

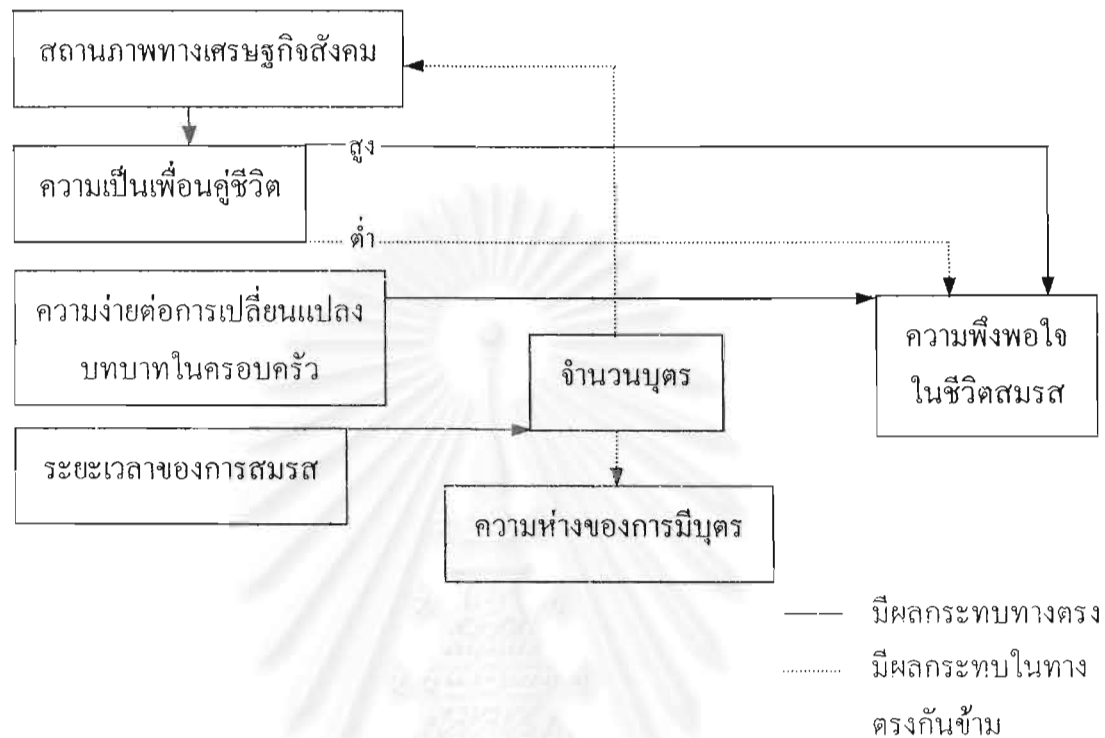

Miller (1976) สร้างตัวแบบเชิงทฤษฎีความพึงพอใจในชีวิตสมรสซึ่งประกอบด้วยตัวแปรอิสระ 5 ตัว ได้แก่ (1) ปริมาณการทำตามสิ่งที่คาดคะเนไว้ล่วงหน้า (Amount of anticipatory socialization) (2) ความง่ายต่อการเปลี่ยนแปลงบทบาทในครอบครัว (Ease of familial role transition) (3) ระยะเวลาของการสมรส (Length of marriage) (4) จำนวนบุตร (Number of children) (5) ความเป็นเพื่อนคู่ชีวิต (Companionship) (6) สถานภาพทางเศรษฐกิจสังคม (Family social economic status) และ (7) ความห่างของการมีบุตร (Child spacing)

ข้อมูลในการวิเคราะห์ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นคู่สมรสที่อยู่ในเมืองและชานเมืองของเมือง Minneapolis จำนวน 212 คู่ ผลของการวิเคราะห์พบว่า

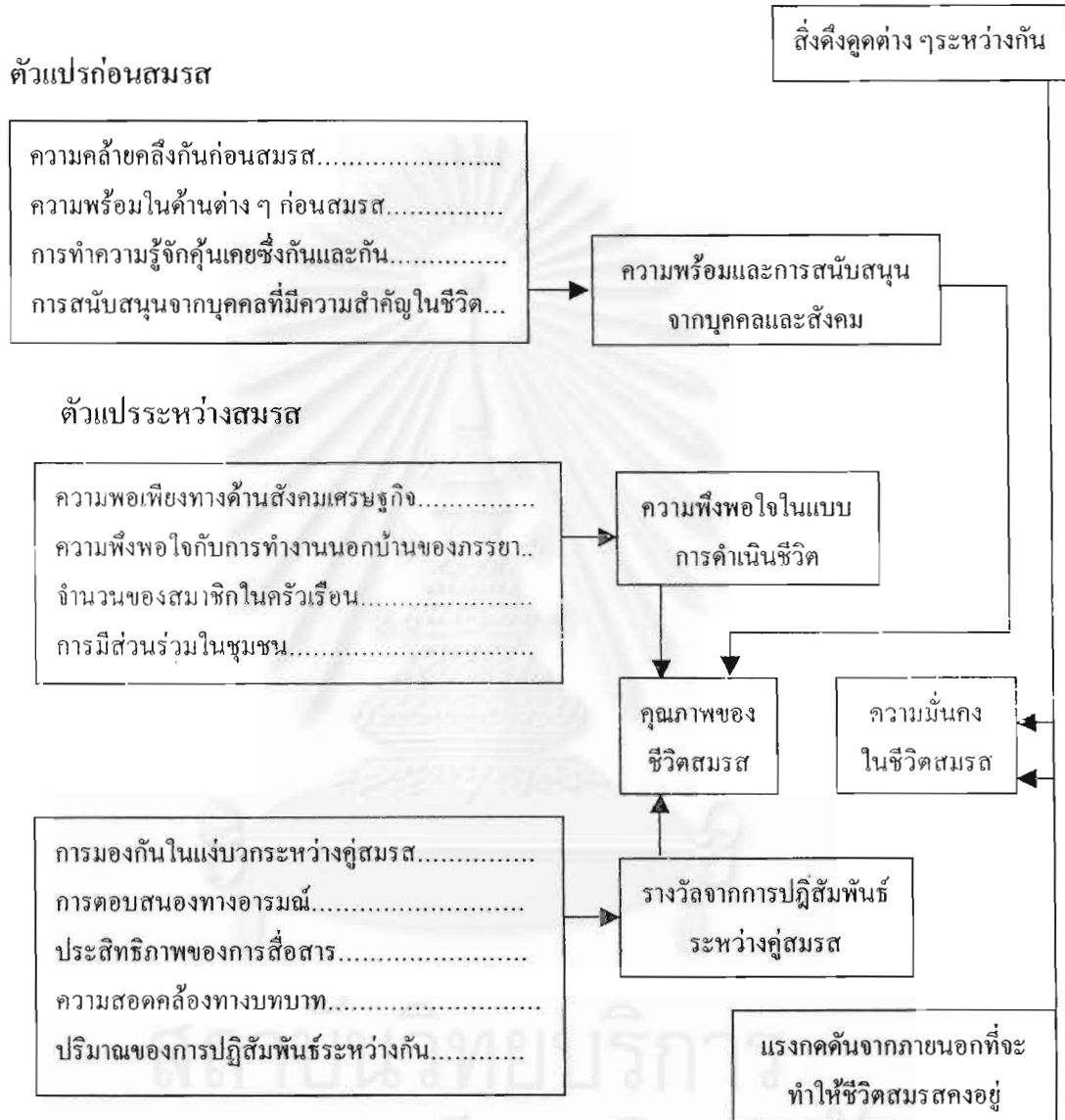
1. สถานภาพทางเศรษฐกิจสังคม มีผลกระทบทางตรงกับความพึงพอใจในชีวิตสมรสสำหรับคู่สมรสที่มีการทำกิจกรรมร่วมกันต่ำ (ความเป็นเพื่อนคู่ชีวิต) แต่มีผลกระทบในทางตรงกันข้ามสำหรับคู่สมรสที่มีการทำกิจกรรมร่วมกันสูง
2. ความง่ายต่อการเปลี่ยนแปลงบทบาทในครอบครัว มีผลกระทบตรงกับความพึงพอใจในชีวิตสมรส
3. ระยะเวลาของการสมรส มีผลกระทบทางตรงกับจำนวนบุตร
4. จำนวนบุตร มีผลกระทบในทางตรงกันข้ามกับความห่างของการมีบุตร
5. สถานภาพทางเศรษฐกิจ ไม่มีผลกระทบต่อจำนวนบุตร หรือความห่างของการมีบุตร
6. สถานภาพทางเศรษฐกิจสังคม มีผลกระทบทางตรงกับความเป็นเพื่อนคู่ชีวิต
7. จำนวนบุตร มีผลกระทบในทางตรงกันข้ามกับความเป็นเพื่อนคู่ชีวิตแม้ว่าบุตรจะเป็นที่มาของความคาดหวัง หรือความพึงพอใจ แต่ในทางปฏิบัติแล้วจำนวนบุตรจะไปลดความถี่ของการทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างคู่สมรสตัวแปรที่มีผลกระทบทางตรงกับความพึงพอใจในชีวิตสมรส ในทฤษฎีของ Miller ได้แก่ ความง่ายต่อการเปลี่ยนแปลงบทบาทในครอบครัว และ ความถี่ในการทำกิจกรรมร่วมกัน ส่วนสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคม หรือจำนวนบุตรไม่มีผลกระทบทางตรงกับความพึงพอใจในชีวิตสมรส แต่ตัวแปรนี้มีผลต่อความเป็นเพื่อนคู่ชีวิต ระยะเวลาของการสมรสไม่มีผลทางตรงกับความพึงพอใจในชีวิตสมรส แต่มีผลต่อจำนวนบุตร ส่วนความห่างของการมีบุตรสัมพันธ์กับระยะเวลาของการสมรส และจำนวนบุตร แต่ไม่มีผลต่อตัวแปรอื่นในตัวแบบสมมุติฐาน ซึ่งพอสรุปเป็นแผนภาพได้ดังแผนภาพที่ 2

แผนภาพที่ 2. ตัวแบบสมมุติฐานความพึงพอใจในชีวิตสมรสของ Miller (1976)

Lewis และ Spanier (1979) ยังได้รวบรวมผลการศึกษาและผลงานวิจัยที่มีผู้ศึกษาไว้แล้วในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตสมรส และนำแนวความคิดเหล่านั้นมาจัดระบบเป็นกรอบทฤษฎีเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตสมรส และความมั่นคงในชีวิตสมรส โดยกำหนดว่าคุณภาพชีวิตสมรสเป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญของความมั่นคงในชีวิตสมรส (Marital stability) เป็นเป้าหมายของชีวิตสมรสประการหนึ่ง ซึ่งมักจะนำมาใช้เป็นแนวคิดบ่อย ๆ โดยหมายถึงการที่ชีวิตสมรสดำเนินต่อไปได้เพื่อชีวิตสมรสที่มั่นคงจะสิ้นสุดเมื่อฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดเสียชีวิต ส่วนชีวิตสมรสที่ไม่มั่นคงจะสิ้นสุดด้วยความตั้งใจที่จะแยกทางหรือหย่าร้างกัน ซึ่งพอจะสรุปเป็นแผนภาพได้ดังแผนภาพที่ 3

แผนภาพที่ 3. ตัวแบบคุณภาพชีวิตสมรส และความมั่นคงในชีวิตสมรสของ Lewis และ Spanier (1979)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นอกจากนี้ยังมีปัจจัยอื่น ๆ ที่มีผลต่อความพึงพอใจในชีวิตสมรสดังนี้คือ

1. ความรัก (Love)

ความรักเป็นปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจใช้ชีวิตร่วมกันของคู่รักและจากงานวิจัยหลายชิ้นต่างให้ข้อค้นพบที่ตรงกันว่าความรักมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับความพึงพอใจในชีวิตสมรส โดยการได้แต่งงานกับคนที่ตนรักเป็นปัจจัยที่ทำให้คู่สมรสมีความพึงพอใจในชีวิตสมรสสูง เช่นงานวิจัยของ Lauer และคณะ (1990) และ Kwon (1984 อ้างถึงใน Bahr, 1989) ที่พบว่า การได้แต่งงานกับคนที่ตนรักและอยากจะอยู่ด้วยเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อชีวิตสมรสและทำให้เกิดความพึงพอใจในชีวิตสมรสสูง

2. ระดับการศึกษา (Level of Education)

การศึกษาเป็นการพัฒนาบุคคล ทำให้บุคคลมีความเข้าใจพื้นฐานของการชีวิตที่ดีและมีความคิดความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ ได้ง่าย Booth และ White (1980 อ้างถึงใน Bahr, 1989) กล่าวว่า ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงจะเป็นผู้ที่มีความรู้มากและกว้างไกลกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำ และสามารถแก้ไขปัญหาโดยมองเห็นทางเลือกได้มากกว่าด้วย ซึ่งเป็นสิ่งที่สนับสนุนให้เกิดความพึงพอใจในชีวิตสมรสด้วย

3. การนับถือศาสนา (Religiosity)

การนับถือศาสนาเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะทำให้คู่สมรสเกิดความพึงพอใจในชีวิตสมรส โดยบุคคลที่ปฏิบัติกิจกรรมเกี่ยวกับศาสนาอย่างสม่ำเสมอจะมีความพึงพอใจในชีวิตสมรสมากกว่าบุคคลที่ไม่ได้ปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาหรือปฏิบัติอย่างไม่สม่ำเสมอ (Kwon, 1984 อ้างถึงใน Bahr, 1989)

Stinnett (1984) กล่าวว่า ศาสนาสอนให้คนมีความอดทนซึ่งกันและกัน มีการให้อภัยกันและช่วยเหลือกันและกันมากขึ้น ซึ่งจะทำให้ชีวิตมีความสุขและความพึงพอใจ

4. รายได้ (Income)

ผู้ที่มีความล้มเหลวในชีวิตสมรสหรือการไม่มีความสุขในชีวิตสมรส มักจะเกี่ยวข้องกับปัญหาทางเศรษฐกิจ เมื่อคู่สมรสมีรายได้ไม่เพียงพอต่อความต้องการก็จะก่อให้เกิดความขัดแย้งรุนแรงเกี่ยวกับความพึงพอใจในชีวิตสมรสก็มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีรายได้สูง ส่วนการขาดแคลนทรัพย์สิน การมีรายได้ลดลงและการตกงานมักมีความสัมพันธ์กับการหย่าร้าง (Stinnett, 1984)

Brinkerhoff และ White (1978 อ้างถึงใน Bahr, 1989) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจในชีวิตสมรสของครอบครัวที่มีรายได้น้อยต้องพึ่งความช่วยเหลือจากรัฐบาลกับ

ครอบครัวที่มีฐานะและอาชีพที่มั่นคง ผลการศึกษาพบว่าความรู้สึกรู้สึกพอใจในฐานะทางเศรษฐกิจสามารถทำนายความพึงพอใจในชีวิตสมรสในครอบครัวที่มีรายได้น้อย แต่ไม่พบผลดังกล่าวในครอบครัวที่มีฐานะมั่นคง

5. ความเป็นเพื่อนคู่ชีวิต (Companionship)

ความเป็นเพื่อนคู่ชีวิตหมายถึง การที่คู่สมรสทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันในยามว่าง ทั้งกิจกรรมภายในและภายนอกบ้าน เช่น การไปเยี่ยมเยียนเพื่อน ๆ ด้วยกัน มีเวลาพูดคุยปรึกษาหารือกันและการไปรับประทานอาหารนอกบ้านด้วยกัน เป็นต้น ซึ่งจะเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดสัมพันธภาพที่แน่นแฟ้นและทำให้เกิดความพึงพอใจในชีวิตสมรสด้วย (Wilson & Filsinger, 1986) ซึ่งตรงกับการศึกษาของ Renne (1970) ที่พบว่าความพึงพอใจในชีวิตสมรสมีแนวโน้มสูงในคู่สมรสที่ใช้เวลาว่างไปเยี่ยมเยียนเพื่อนฝูงหรือญาติด้วยกันบ่อย ๆ และตรงกับการศึกษาของ อุบลรัตน์ พิษณุชยะนันท์ (2531) ที่ว่าความเป็นเพื่อนคู่ชีวิตมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในชีวิตสมรส

6. ความสัมพันธ์ทางเพศ (Sexual Relationship)

ความสัมพันธ์ทางเพศเป็นสิ่งที่สามารถปรับได้ คู่สมรสจะต้องไม่ปิดบังกันและจะต้องมีการสังเคราะห์นิยามของกันและกัน เพราะความสัมพันธ์ทางเพศจำเป็นที่ทั้งสองฝ่ายจะต้องได้รับความสุขและความพึงพอใจพอ ๆ กัน และเป็นเรื่องสำคัญที่ช่วยจรรโลงให้เกิดความพึงพอใจในชีวิตสมรสได้ (นิยม บุญมี, 2534) ซึ่งตรงกับการงานวิจัยของ Wyatt และ Rowe (1990) ที่พบว่าความสัมพันธ์ทางเพศเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้คู่สมรสเกิดความพึงพอใจในชีวิตสมรส

7. ความสอดคล้องทางบทบาท (Role Consensus)

Burr (1970) ได้ให้ความหมายของความสอดคล้องทางบทบาทว่าเป็นระดับของความสอดคล้องเกี่ยวกับความเชื่อหรือความปรารถนาของคนสองคนที่มีพฤติกรรมว่า พฤติกรรมไหนควรทำหรือไม่ควรทำ ถ้าคู่สมรสมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าใครควรทำอะไรและทำอย่างไรก็มีแนวโน้มที่จะมีความพึงพอใจในชีวิตสมรสสูง ซึ่งมีหลายงานวิจัยที่ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในชีวิตสมรส และปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญก็คือความสอดคล้องทางบทบาท โดยความสอดคล้องทางบทบาทจะทำให้คู่สมรสมีการกระทำบทบาทที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ (Lauer et al., 1990; Ying, 1991)

8. การสื่อสารทางบวก (Positive Communication)

จากงานวิจัยหลาย ๆ งานวิจัยพบว่า การสื่อสารทางบวกระหว่างคู่สมรสมีความสำคัญในการพัฒนาชีวิตสมรสให้มีความสุข การสื่อสารทางบวกหมายถึง การสื่อสารกันอย่างชัดเจนตามความเป็นจริง เป็นผู้ฟังที่ดีมีความเห็นอกเห็นใจเข้าใจและเปิดเผยต่อกัน

ทักษะในการสื่อสารที่สำคัญประการหนึ่ง ได้แก่ ความสามารถในการเป็นที่ปรึกษา และแก้ปัญหา คู่สมรสทุก ๆ คู่ที่แต่งงานกันย่อมมีความยุ่งยากในชีวิต การขาดความสามารถในการให้คำปรึกษาจะทำให้การสื่อสารระหว่างกันในอนาคตถูกจำกัด Megnaghan (1982 อ้างถึงใน Bahr, 1989) ศึกษาความสามารถในการจัดการเรื่องต่าง ๆ ในชีวิตสมรส พบว่าคู่สมรสที่ปฏิเสธปัญหามีแนวโน้มที่จะเกิดความยุ่งยากและไม่สามารถแก้ปัญหาได้ ส่วนคู่สมรสที่สามารถปรึกษาหารือกัน จะมีความเครียดน้อยซึ่งทำให้เกิดปัญหาน้อยด้วย

9. วุฒิภาวะทางอารมณ์ (Emotional Maturity)

Bahr (1989) กล่าวว่า บุคคลที่บรรลุวุฒิภาวะทางอารมณ์จะมีบุคลิกภาพแบบมั่นคงทางอารมณ์แล้ว เมื่อแต่งงานก็จะเป็นคู่สมรสที่ดีได้ เพราะจะปฏิบัติบทบาทต่าง ๆ ที่เป็นที่คาดหวังในชีวิตสมรสได้ดี ปรับตัวเข้ากับความต้องการและความคาดหวังต่าง ๆ ของคู่สมรสได้ดี มีความยืดหยุ่นเข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ ทำให้เกิดความพึงพอใจในชีวิตสมรส ส่วนบุคคลที่ไม่บรรลุวุฒิภาวะทางอารมณ์จะปรับเข้ากับคู่สมรสได้ยากทำให้เกิดความพึงพอใจในชีวิตสมรสต่ำ ดังการศึกษาของ Cole, Cole, และ Dean (1978 อ้างถึงใน Bahr, 1989) ที่พบว่าคะแนนวุฒิภาวะทางอารมณ์ของสามีมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในชีวิตสมรสของภรรยา และพบผลเช่นเดียวกันในสามีด้วย

10. บุคลิกภาพ (Personality)

บุคลิกภาพมีบทบาทสำคัญต่อบุคคลมาก เนื่องจากเป็นสิ่งที่จะช่วยให้เราทำนายได้ว่า บุคคลจะทำอะไรในสถานการณ์ที่กำหนด และเป็นปัจจัยสำคัญที่เกี่ยวข้องกับความรักและการแต่งงาน อีกทั้งยังส่งผลต่อความพึงพอใจในชีวิตสมรสด้วย ซึ่ง Stinnett (1984) พบว่าผู้ที่มีความพึงพอใจในชีวิตสมรสมักจะมีลักษณะของบุคลิกภาพโดยทั่วไปที่ส่งเสริมให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีระหว่างบุคคล ลักษณะเหล่านั้น ได้แก่ การมีความมั่นคงทางอารมณ์ การมีเมตตา การมีความใส่ใจ การให้ความร่วมมือช่วยเหลือ และการมองโลกในแง่ดี ส่วน Burchinal (1974 อ้างถึงใน Duvall, 1977) พบว่าลักษณะของบุคลิกภาพที่มีโอกาสน้อยที่จะพบกับความพึงพอใจในชีวิตสมรสคือ การไม่บรรลุวุฒิภาวะทางอารมณ์ มีความสนใจในสิ่งต่าง ๆ น้อย มีการปรับตัวเข้ากับสังคมได้ไม่ค่อยดี ไม่ค่อยมีทักษะในการอยู่ร่วมกับคนอื่น ส่วนบุคลิกภาพที่จะส่งเสริมให้มีความพึงพอใจในชีวิตสมรสจะเป็นแบบผู้ที่มีการบรรลุวุฒิภาวะทางอารมณ์ มีความยืดหยุ่นปรับตัวได้ดี มีทักษะในการคบค้าสมาคมกับคนอื่นได้ดี จากข้อมูลดังกล่าวมานั้นสรุปได้ว่า บุคลิกภาพแบบไม่มีความมั่นคงทางอารมณ์ และมีความมั่นคงทางอารมณ์ มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในชีวิตสมรส

11. ลำดับขั้นของชีวิตสมรส (Stage of Marriage Life Cycle)

จากงานวิจัยต่าง ๆ พบว่า ความพึงพอใจในชีวิตสมรสจะเปลี่ยนไปตามลำดับขั้นของชีวิต โดยความพึงพอใจในชีวิตสมรสจะค่อย ๆ ลดลงจากตอนเริ่มแต่งงานใหม่ จนถึงระยะที่ถูกพ้นจากความดูแล เช่นการแต่งงานและการแยกบ้านอยู่ ต่อจากนั้นความพึงพอใจในชีวิตสมรสจะค่อย ๆ เพิ่มขึ้น จากระยะที่ถูกออกจากบ้านจนถึงวัยเกษียณอายุ (Lupri & Frideres, 1981; Rollins & Cannon, 1974 อ้างถึงใน Bahr, 1989)

12. การเปิดเผยตนเอง (Self-Disclosure)

การเปิดเผยตนเอง หมายถึง การแสดงให้เห็นถึงตัวตนที่แท้จริงของตนเองต่อคนอื่น ๆ ซึ่งรวมถึงการเปิดเผยความรู้สึก ความต้องการ และทัศนคติ การเปิดเผยตนเองเป็นทักษะอย่างหนึ่งของการสื่อสารระหว่างกัน Levinger และ Senn (1967 อ้างถึงใน Bahr, 1989) กล่าวว่า การสื่อสารระหว่างคู่สมรสที่เป็นไปอย่างเปิดเผยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในชีวิตสมรส โดยคู่สมรสที่มีการสื่อสารกันอย่างเปิดเผยตนเอง จะมีความพึงพอใจในชีวิตสมรสมากกว่า คู่สมรสที่เปิดเผยความรู้สึกที่แท้จริงของตนเองน้อย

13. การเอื้อประโยชน์ต่อกัน (Reciprocity)

การเอื้อประโยชน์ต่อกัน หมายถึง การแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ระหว่างกันของคู่สมรส บุคคลทั่ว ๆ ไปจะเอื้อประโยชน์ต่อบุคคลอื่นที่เขารับรู้ว่าจะเอื้อประโยชน์ต่อเขาเช่นกัน ตัวอย่างเช่น ถ้าสามีพบว่าภรรยาแสดงความรักใคร่ในตัวเขา เขาก็จะแสดงความรักต่อภรรยาเป็นการตอบแทน ความพึงพอใจในชีวิตสมรสจะเกิดขึ้นถ้าคู่สมรสมีความรู้สึกที่ ความรักและการผูกมัดระหว่างเขาทั้งสองไม่ได้รับการแลกเปลี่ยน (Bahr, 1989) จากงานวิจัยของ Spendlove (1990) ศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในชีวิตสมรส พบว่าระดับการรับรู้ถึงความรัก ความห่วงใยที่ได้รับจากคู่สมรส และระดับการแสดงความรักความห่วงใยต่อคู่สมรสอีกฝ่ายเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดความพึงพอใจในชีวิตสมรส ส่วนงานวิจัยของ Lauer และคณะ (1990), Huston (1991), และ Ying (1991) พบว่าการแสดงความรักความห่วงใยต่อกันของคู่สมรส (Emotional support) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในชีวิตสมรส

14. ความเป็นพ่อแม่ (Parenthood)

งานวิจัยของ Lupri และ Frideres (1981 อ้างถึงใน Bahr, 1989) พบว่า การมีบุตรจะมีผลกระทบทางลบต่อความพึงพอใจในชีวิตสมรส คือความพึงพอใจในชีวิตสมรสจะลดลงเมื่อมีบุตรและจะเพิ่มขึ้นเมื่อบุตรออกจากบ้าน และงานวิจัยของ Figley (1973 อ้างถึงใน Bahr, 1989) พบว่าความพึงพอใจในชีวิตสมรสของคู่สมรสที่มีบุตรจะต่ำกว่าคู่สมรสที่ไม่มีบุตร แต่จากการศึกษาระยะยาวของ White และ Booth (1985 อ้างถึงใน Bahr, 1989) โดยศึกษาเปรียบเทียบ

คุณภาพชีวิตสมรสระหว่างคู่สมรสที่มีและยังไม่มีบุตร พบว่าคุณภาพชีวิตสมรสของคู่สมรสทั้งหมดเสื่อมลงในช่วงเวลา 3 ปี ซึ่งไม่พบความสัมพันธ์ดังกล่าว จึงสรุปได้ว่า การเป็นพ่อแม่ไม่ได้มีผลกระทบต่อความพึงพอใจในชีวิตสมรส เมื่อไม่ได้คำนึงถึงปัญหาอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตสมรส

15. การทดลองอยู่ด้วยกันก่อนการแต่งงาน (Premarital Cohabitation)

การทดลองอยู่ด้วยกันก่อนการแต่งงาน เป็นขั้นตอนหนึ่งของการเลือกคู่สำหรับคู่สมรสบางคู่เพื่อทดสอบว่าทั้งคู่เข้ากันได้และสามารถใช้ชีวิตร่วมกันได้หรือไม่ ซึ่งมีงานวิจัยที่พบผลแตกต่างกันไป เช่น งานวิจัยของ Demaris และ Leslie (1984 อ้างถึงใน Bahr, 1989) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการทดลองอยู่ด้วยกันก่อนแต่งงานกับคุณภาพชีวิตสมรสในคู่สมรสที่เพิ่งแต่งงาน ผลการวิจัยพบว่าคู่สมรสที่ทดลองและไม่ได้ทดลองอยู่ด้วยกันก่อนการแต่งงาน มีความพึงพอใจในชีวิตสมรสต่ำทั้งสองฝ่าย แม้จะควบคุมตัวแปรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องแล้วก็ตาม และจากการศึกษาของ Watson (1983 อ้างถึงใน Bahr, 1989) พบว่าคู่สมรสที่ทดลองอยู่ด้วยกันก่อนการแต่งงาน มีความพึงพอใจต่ำกว่าคู่สมรสที่ไม่ได้ทดลองอยู่ด้วยกันก่อนการแต่งงาน

16. บทบาททางเพศ (Sex Role)

งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในชีวิตสมรสกับเอกลักษณ์บทบาททางเพศ ส่วนใหญ่จะพบว่าบุคคลที่มีบทบาททางเพศในลักษณะแอนโดรจีนี (androgyny) จะมีความสามารถปรับตัวและมีปฏิสัมพันธ์ในชีวิตสมรสดีกว่าบทบาททางเพศลักษณะอื่น ๆ และคู่สมรสที่มีบทบาททางเพศในลักษณะความเป็นหญิง (feminine) สูงทั้งคู่ จะมีความพึงพอใจในชีวิตสมรสสูงกว่าคู่สมรสที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีลักษณะความเป็นหญิงฝ่ายเดียว (Antill, 1983)

17. การรับรู้ถึงความห่วงใยจากคู่สมรส (Emotional Support)

ในชีวิตสมรสนั้น พฤติกรรมที่คู่สมรสแสดงออกเพื่อสื่อถึงความรักความห่วงใย (Emotional Support) ที่มีต่อกันนั้น Erickson (1993) ได้อธิบายว่าได้แก่ การปฏิบัติต่าง ๆ ดังนี้ เช่น การแสดงความรักใคร่ผูกพัน การเป็นฝ่ายเริ่มต้นชักชวนพูดคุยเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ การแสดง ความห่วงใยในทุกข์สุข การรับรู้ได้อย่างรวดเร็วในความไม่สบายใจของคู่สมรสอีกฝ่าย การไม่ทอดทิ้งในยามที่อีกฝ่ายมีปัญหาหรือป่วยไข้ เป็นต้น โดยพฤติกรรมเหล่านี้ต้องเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกอย่างสม่ำเสมอและจริงใจ จากหลักฐานงานวิจัยหลายชิ้นในปัจจุบันต่างให้ข้อค้นพบที่ตรงกันว่า การรับรู้ถึงความห่วงใยจากคู่สมรสนั้นมีความสัมพันธ์กับการมีความพึงพอใจในชีวิตสมรส ดังเช่นงานวิจัยของ Adams (1989 อ้างถึงใน Bahr, 1989) ที่พบว่า การได้รับความรัก ความห่วงใยจากสามีมีผลทำให้ภรรยาที่มีความพึงพอใจในชีวิตสมรส ในขณะที่การไม่ได้รับ

สิ่งดังกล่าวทำให้เกิดความเศร้าโศกแก่ภรรยา และ Hackel (1984 อ้างถึงใน Bahr, 1989) ศึกษาเรื่องความเปลี่ยนแปลงของสัมพันธภาพในชีวิตสมรสในช่วงที่คู่สมรสกำลังเปลี่ยนสถานภาพไปเป็นพ่อแม่ ผลการศึกษาพบว่า ในช่วงหลังคลอดบุตรนั้น ทั้งหญิงและชายต่างมีความพึงพอใจในชีวิตสมรสลดลง เมื่อคู่สมรสของตนไม่ค่อยได้อยู่เคียงข้างและไม่ค่อยได้แสดงความรัก ความห่วงใยต่อกันดังที่คาดหวัง นอกจากนี้ Shimoda (1983 อ้างถึงใน Bahr, 1989) ยังพบว่า ความพึงพอใจในชีวิตสมรสของภรรยาขึ้นอยู่กับ การได้รับความรักความห่วงใยจากสามี และพบอีกว่าสามีมีการแสดงความรักความห่วงใยต่อภรรยาน้อยกว่าที่ภรรยาต้องการและที่สามีต้องการด้วย นั่นคือ ภรรยาต้องการให้สามีแสดงความรักความห่วงใยต่อเธอมากกว่าที่เป็นอยู่และสามีก็ยังคงหวังว่า ตัวเขาเองก็น่าจะแสดงความรักความห่วงใยต่อภรรยาได้มากกว่านั้นด้วย

จากแนวคิดและงานวิจัยต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วนั้น ทำให้ได้ทราบถึงความพึงพอใจในชีวิตสมรสเกิดจากองค์ประกอบหลายอย่าง ทั้งจากสภาพแวดล้อมทางสังคมของคู่สมรสและจากปัจจัยภายในที่มีอยู่หรือเกิดขึ้นในตัวคู่สมรส ซึ่งปัจจัยดังกล่าวนี้ สรุปได้ว่าเป็นปัจจัยมีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในชีวิตสมรส แต่ปัจจัยหนึ่งที่มีผู้ได้ศึกษาไว้และค้นพบว่ามีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในชีวิตสมรสก็คือความไว้วางใจคู่สมรสนั่นเอง (Hoimes & Rempel, 1989) จึงเป็นเรื่องที่น่าศึกษาเป็นอย่างยิ่ง

3. แนวคิดเกี่ยวกับความไว้วางใจคู่สมรส

ความหมายของความไว้วางใจคู่สมรส

ความหมายของ “ความไว้วางใจ (trust)”

Deutsch (1973 อ้างถึงใน Rempel et al., 1985) กล่าวว่าความไว้วางใจคือ ความเชื่อมั่นที่บุคคลหนึ่งจะค้นพบว่าต้องการอะไรจากอีกคนหนึ่ง

Scanlon (1979 อ้างถึงใน Rempel et al., 1985) กล่าวว่าความไว้วางใจคือ ความเต็มใจที่จะจัดแจงและตอบสนองการกระทำของตนเองต่อบุคคลอื่น อันเนื่องมาจากความเชื่อมั่นว่าบุคคลอื่นให้สิ่งที่ตนเองคาดหวังไว้

Larzelere และ Huston (1980 อ้างถึงใน Rempel et al., 1985) กล่าวว่าความไว้วางใจคือ ขอบเขตที่บุคคลเชื่อว่าผู้อื่นมีความเมตตากรุณาและความซื่อสัตย์

Rotter (1980) กล่าวว่าความไว้วางใจคือ ความคาดหวังโดยทั่วไปที่ยึดถือโดยเอกัตบุคคล ว่าคำพูด การสัญญาหรือข้อความของอีกบุคคลหนึ่งสามารถเชื่อถือได้

แต่ Rempel และคณะ (1985) ได้ทบทวนและปรับปรุงคำนิยามขึ้นใหม่ โดยสรุปไว้ว่า ความไว้วางใจเกี่ยวข้องกับ

1. การประเมินค่าของคู่รักในฐานะที่เป็นผู้ที่ไว้วางใจได้และคาดการณ์ได้
2. ความเชื่อว่าคุณรักเอาใจใส่ในความต้องการของตนเองและสามารถไว้วางใจได้

ตลอดเวลา

3. ความรู้สึกมั่นใจในความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้น

สำหรับผู้วิจัย ความหมายของความไว้วางใจคู่สมรสสรุปโดยรวมได้ตามความหมายของ Rempel และคณะ (1985) ว่าหมายถึง ความเชื่อว่าคุณรักเอาใจใส่ในความต้องการของตนเองและสามารถไว้วางใจได้ตลอดเวลา และเป็นความรู้สึกมั่นใจในความสัมพันธ์ในอนาคต

การสร้างความไว้วางใจระหว่างบุคคล

ความไว้วางใจระหว่างบุคคลถูกสร้างขึ้น โดยความไว้วางใจที่เกิดขึ้นตามลำดับและการกระทำที่น่าไว้วางใจ (ดูแผนภาพที่ 4) คือถ้า นาย ก. เลี่ยงที่จะเปิดเผยตนเองและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับนางสาว ข. ผลที่นาย ก. ได้รับคือเขาอาจจะได้รับการตอบรับหรือไม่ได้รับการตอบรับก็ได้ ซึ่งขึ้นอยู่กับนางสาว ข.ว่าจะยอมรับหรือปฏิเสธนาย ก. และถ้านางสาว ข. เลี่ยงที่จะยอมรับ สนับสนุนและให้ความร่วมมือกับนาย ก. ผลที่นางสาว ข. ได้รับคืออาจจะได้รับการตอบรับหรือไม่ได้รับการตอบรับก็ได้ ซึ่งขึ้นอยู่กับนาย ก.ว่าจะเปิดเผยตนเองกับนางสาว ข.หรือไม่ ดังนั้น สรุปได้ว่า ความไว้วางใจระหว่างบุคคลสร้างขึ้นได้โดยการเลี่ยงและการตอบรับ และก็ถูกทำลายลงได้ด้วยการเลี่ยงและการไม่ตอบรับ นั่นคือ หากไม่มีการเลี่ยง ความไว้วางใจก็ไม่เกิดขึ้นและความสัมพันธ์ก็ไม่สามารถเดินหน้าต่อไปได้

ขั้นตอนการสร้างความไว้วางใจ

1. นาย ก. เลี่ยงที่จะแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ข้อมูล ความเห็น ความรู้สึกและปฏิกิริยาของตนเองที่มีต่อสถานการณ์ปัจจุบันและต่อนางสาว ข.
2. นางสาว ข. ตอบสนองด้วยการยอมรับ สนับสนุน และให้ความร่วมมือกับนาย ก. โดยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ข้อมูล ความเห็น ความรู้สึกและปฏิกิริยาของตนเองที่มีต่อสถานการณ์ปัจจุบันและต่อนาย ก. หรือ
 1. นางสาว ข. ยอมรับ สนับสนุน และให้ความร่วมมือกับนาย ก.

2. นาย ก แลกเปลี่ยนความคิด ข้อมูล ความเห็น ความรู้สึกและปฏิกริยาที่มีต่อสถานการณปัจจุบันและต่อนางสาว ข

แผนภาพที่ 4. แสดงพลวัตของความไว้วางใจระหว่างบุคคล (The Dynamics of Interpersonal Trust) (Johnson, 1997)

CL 301-11 JUN 1999

		นางสาว ข			
		ยอมรับ สนับสนุน และร่วมมือสูง		ยอมรับ สนับสนุน และร่วมมือต่ำ	
นาย ก	เปิดเผยและ แลกเปลี่ยนสูง	นาย ก	มีความไว้วางใจ มีการยอมรับ	นาย ก	มีความไว้วางใจ ไม่มีการยอมรับ
	เปิดเผยและ แลกเปลี่ยนต่ำ	นางสาว ข	รู้สึกน่าไว้วางใจ มีการยอมรับ	นางสาว ข	รู้สึกไม่น่าไว้วางใจ ไม่เสี่ยง
	เปิดเผยและ แลกเปลี่ยนสูง	นาย ก	ไม่มีความไว้วางใจ ไม่เสี่ยง	นาย ก	ไม่มีความไว้วางใจ ไม่เสี่ยง
	เปิดเผยและ แลกเปลี่ยนต่ำ	นางสาว ข	รู้สึกน่าไว้วางใจ ไม่มีการยอมรับ	นางสาว ข	รู้สึกไม่น่าไว้วางใจ ไม่เสี่ยง

การพัฒนาความไว้วางใจในความสัมพันธ์

การพัฒนาความไว้วางใจอธิบายได้ดีที่สุดในรูปแบบของกระบวนการลดความไม่มั่นใจในความสัมพันธ์ ซึ่งเป้าหมายสูงสุดคือการมีความเชื่อมั่นในความมั่นคงและคุณภาพของความสัมพันธ์กับคู่สมรส Rempel และคณะ (1985) กล่าวว่า ข้อมูลพื้นฐานที่สุดซึ่งตรงประเด็นกับการพัฒนาความไว้วางใจคือ การคาดการณ์พฤติกรรมของคู่สมรสที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้ (predictability) โดยบุคคลจะสร้างความไว้วางใจให้บุคคลอื่นเชื่อมั่นในตัวเองได้จากพฤติกรรมในอดีตของเขาเอง ซึ่งหากเขาแสดงพฤติกรรมที่ไม่คงเส้นคงวาก็จะทำให้คู่สมรสของเขามีความวิตกกังวลและอนุมานสาเหตุอย่างกำกวม ในทางตรงกันข้าม ถ้าเขามีพฤติกรรมสม่ำเสมอคงเส้นคงวาก็จะทำให้คู่สมรสของเขาเกิดความรู้สึกเชื่อมั่น นอกจากนี้คู่สมรสจะถูกมองว่าน่าไว้วางใจมากขึ้นถ้าเขาเป็นบุคคลที่เราสามารถเชื่อใจได้ว่าเขาซื่อสัตย์ ไว้วางใจได้ ให้ความร่วมมือ และมีความเมตตา กรุณา (Larzelere & Huston, 1980)

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความไว้วางใจคู่สมรส

Larzelere และ Huston (1980) ได้พัฒนามาตรวัด Dyadic Trust Scale เพื่อใช้ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความไว้วางใจระหว่างบุคคลในความสัมพันธ์แบบใกล้ชิด โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นคู่รัก 195 คน เป็นเพศชาย 75 คนและเป็นเพศหญิง 120 คน อายุตั้งแต่ 18 ถึง 30 ปี จากการวิเคราะห์พบว่ามาตรนี้เป็นมาตรที่เป็นเอกมิติ มีความเที่ยงและความตรงสูง นอกจากนี้ยังสรุปได้ว่าความไว้วางใจคู่สมรสมีความสัมพันธ์กับความรักและการเปิดเผยตนเองด้วย โดยเฉพาะกับคู่สมรสที่มีระยะเวลาของการสมรสยาวนาน

Rotter (1980) ได้ทบทวนผลทางบวกและทางลบของความไว้วางใจในเอกัตบุคคลในสังคมแล้วสรุปไว้ว่า บุคคลที่เราไว้วางใจได้มากกว่า มีแนวโน้มที่จะพูดโกหกน้อยและเป็นไปได้ที่จะคบโกงหรือขโมยน้อยกว่า นอกจากนี้เขายังมีแนวโน้มที่จะให้โอกาสบุคคลอื่นแก้ตัวและเคารพสิทธิของบุคคลอื่นด้วย บุคคลที่มีความน่าไว้วางใจสูงมีแนวโน้มที่จะมีความสุข ไม่มีความขัดแย้งและปรับตัวได้มากกว่าบุคคลที่มีความน่าไว้วางใจต่ำ รวมทั้งจะถูกปล่อยใจได้ยากกว่าบุคคลที่มีความน่าไว้วางใจต่ำด้วย

Rempel และคณะ (1985) ได้ศึกษาเรื่องความไว้วางใจในความสัมพันธ์แบบใกล้ชิด โดยพัฒนามาตรวัดความไว้วางใจ (Trust scale) ซึ่งประกอบด้วย 26 ข้อกระทงและได้แสดงองค์ประกอบของความไว้วางใจไว้ 3 องค์ประกอบ ดังนี้

1. การคาดการณ์ได้ (predictability) หมายถึง ความสามารถของเราที่จะคาดการณ์พฤติกรรมของคู่สมรสได้ ซึ่งบุคคลที่ถูกคาดการณ์ได้ คือ บุคคลที่มีพฤติกรรมคงเส้นคงวา ซึ่งมีพื้นฐานมาจากพฤติกรรมในอดีตของบุคคลนั้น
2. การไว้วางใจได้ (dependability) หมายถึง คุณสมบัติของคู่สมรสที่ทำให้ผู้รับการทดลองเกิดความมั่นใจซึ่งมีพื้นฐานมาจากพฤติกรรมในอดีตของบุคคลนั้น เช่นเป็นบุคคลที่มีความซื่อสัตย์เป็นบุคคลที่เชื่อมั่นได้
3. ความเชื่อมั่น (faith) หมายถึง ความเชื่อมั่นในความสัมพันธ์และความใส่ใจจากคู่สมรสในอนาคตโดยที่ไม่มีข้อสงสัย ซึ่งไม่ขึ้นกับพฤติกรรมในอดีตของบุคคลนั้น

Rempel และคณะ (1985) หากคุณภาพของมาตร โดยนำมาตรนี้ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างคือคู่รัก 47 คู่ ซึ่งเป็นอาสาสมัคร โดยเป็นคู่รักที่แต่งงานกันแล้ว 30 คู่ คู่รักที่อยู่ด้วยกันโดยยังไม่ได้แต่งงาน 5 คู่ และคู่รักที่กำลังคบกัน 12 คู่ เพศหญิงมีอายุเฉลี่ย 29 ปี และเพศชายมีอายุเฉลี่ย 31 ปี ระยะเวลาเฉลี่ยของความสัมพันธ์ เท่ากับ 9.1 ปี และอายุเฉลี่ยของบุตรของคู่รัก 19 คู่ ที่มีบุตร คือ 2.4 ปี ความสอดคล้องภายในของมาตรวัดนี้ใช้การวัดค่า Cronbach α ซึ่ง

ค่า Cronbach α ของมาตรวัดทั้งหมดเท่ากับ .81 การคาดการณ์ได้ (predictability) เท่ากับ .70 การไว้วางใจได้ (dependability) เท่ากับ .72 ความเชื่อมั่น (faith) เท่ากับ .80 และทั้งสามองค์ประกอบนี้มีสหสัมพันธ์ระหว่างกันแบบปานกลาง (พิสัยคือ .27-.46) การวิจัยนี้ทำที่ Ontario Science Center โดยเมื่อกลุ่มตัวอย่างมาถึงก็จะได้รับการขอร้องให้ตอบแบบสอบถาม โดยแยกกันทำกับคู่ของตนเองซึ่งจะไม่มี การเปรียบเทียบคำตอบกัน จากนั้นเมื่อทำแบบสอบถามเสร็จแล้วก็นำใส่ซองและส่งคืนให้กับผู้ทดลอง ผลการวิจัยพบว่า ความเชื่อมั่นซึ่งเป็นองค์ประกอบของความไว้วางใจเป็นตัวแปรที่มีความสำคัญมากที่สุดในความสัมพันธ์แบบใกล้ชิด โดยมีค่าสหสัมพันธ์สูงที่สุดเมื่อนำมาวัดกับความรักและความสุข

Zak, Joel, Ryckman, และ Lenney (1998) ได้ประเมินความไว้วางใจในความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดซึ่งขึ้นอยู่กับ การรับรู้พฤติกรรมของคู่รัก โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นคู่รักต่างเพศที่กำลังคบกันอยู่ ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมความไว้วางใจของผู้ร่วมการทดลองเป็นตัวกำหนดความไว้วางใจในคู่รักของเขา คือ การตระหนักตนเองสูงเป็นตัวเพิ่มความไว้วางใจของผู้เข้าร่วมการทดลองในคู่รักของเขา ส่วนงานวิจัยที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความไว้วางใจคู่สมรสและความพึงพอใจในชีวิตสมรสทั้งในต่างประเทศและในประเทศไทย ไม่มีการศึกษางานวิจัยในแนวนี้อยู่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในชีวิตสมรสกับความไว้วางใจคู่สมรส
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในชีวิตสมรสกับการรับรู้ความพึงพอใจในชีวิตสมรสของคู่สมรส
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในชีวิตสมรสกับการรับรู้ความไว้วางใจที่คู่สมรสมีต่อคน
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความไว้วางใจคู่สมรสกับการรับรู้ความไว้วางใจที่คู่สมรสมีต่อคน

สมมติฐานที่ใช้ในการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 ความพึงพอใจในชีวิตสมรสมีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกกับความไว้วางใจคู่สมรส

สมมติฐานที่ 2 ความพึงพอใจในชีวิตสมรสมีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกกับการรับรู้ความพึงพอใจในชีวิตสมรสของคู่สมรส

สมมติฐานที่ 3 ความพึงพอใจในชีวิตสมรสมีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกกับการรับรู้ความไว้วางใจที่คู่สมรสมีต่อตน

สมมติฐานที่ 4 ความไว้วางใจคู่สมรสมีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกกับการรับรู้ความไว้วางใจที่คู่สมรสมีต่อตน

ขอบเขตของการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ คู่สมรสที่แต่งงานมานานระหว่าง 3-10 ปี และยังคงอยู่ร่วมกันในเขตกรุงเทพมหานคร เหตุผลที่เลือกกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่นี้เพราะ กรุงเทพมหานครเป็นศูนย์รวมของบุคคลหลากหลายอาชีพ และมาจากทุกภูมิภาคของประเทศไทย ส่วนเหตุผลที่เลือกช่วงอายุนี้เพราะถ้าใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันต่ำกว่า 3 ปี สันนิษฐานว่ายังบอکنแน่ชัดไม่ได้ว่าความรู้สึกที่มีต่อคู่สมรสของตนเองเป็นอย่างไร และถ้าเกิน 10 ปี ก็คงมีความไว้วางใจซึ่งกันและกันสูง

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในชีวิตสมรส ความไว้วางใจคู่สมรส การรับรู้ความพึงพอใจในชีวิตสมรสของคู่สมรส และการรับรู้ความไว้วางใจที่คู่สมรสมีต่อตน

2.1.1 ความพึงพอใจในชีวิตสมรส

2.1.2 ความไว้วางใจคู่สมรส

2.1.3 การรับรู้ความพึงพอใจในชีวิตสมรสของคู่สมรส

2.1.4 การรับรู้ความไว้วางใจที่คู่สมรสมีต่อตน

2.2 ตัวแปรต่าง ๆ ที่ใช้ในการทำนายความไว้วางใจคู่สมรส

2.2.1 ตัวแปรทำนาย (Predictable variable) มี 4 ตัวแปร ได้แก่ รายได้ของสามี-ภรรยา ระยะเวลาของการสมรส การมีบุตรและการรับรู้ความไว้วางใจที่คู่สมรสมีต่อคน

2.2.2 ตัวแปรเกณฑ์ (Criterion variable) ได้แก่ ความไว้วางใจคู่สมรส

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ความพึงพอใจในชีวิตสมรส หมายถึง คะแนนการประเมินระดับความพึงพอใจที่บุคคลมีต่อคู่สมรสและสัมพันธภาพของระหว่างคู่สมรสจากการทำมาตรวัดความพึงพอใจในชีวิตสมรส

ความไว้วางใจคู่สมรส หมายถึง คะแนนความเชื่อว่าคู่สมรสเอาใจใส่ในความต้องการของตนและสามารถไว้วางใจได้ตลอดเวลา และเป็นความรู้สึกมั่นใจในความสัมพันธ์ในอนาคตด้วย ซึ่งได้จากการทำมาตรวัดความไว้วางใจคู่สมรส

การรับรู้ความพึงพอใจในชีวิตสมรสของคู่สมรส หมายถึง คะแนนการประเมินการรับรู้ถึงระดับความพึงพอใจที่คู่สมรสมีต่อคนและสัมพันธภาพระหว่างกันจากการทำมาตรวัดการรับรู้ความพึงพอใจในชีวิตสมรสของคู่สมรส

การรับรู้ความไว้วางใจที่คู่สมรสมีต่อคน หมายถึง คะแนนการรับรู้ถึงความเชื่อของคู่สมรสว่าตนจะเอาใจใส่ในความต้องการของคู่สมรสและสามารถไว้วางใจได้ตลอดเวลาและเป็นความรู้สึกมั่นใจในความสัมพันธ์ในอนาคตด้วยซึ่งได้จากการทำมาตรวัดการรับรู้ความไว้วางใจที่คู่สมรสมีต่อคน

รายได้ของสามี-ภรรยา หมายถึง รายได้เฉลี่ยรายเดือนของคู่สมรส

ระยะเวลาของการสมรส หมายถึง จำนวนปีที่แต่งงานและอยู่ร่วมกันกับคู่สมรสคนปัจจุบัน

การมีบุตร หมายถึง จำนวนบุตรที่มีกับคู่สมรสคนปัจจุบัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในชีวิตสมรส ความไว้วางใจคู่สมรสการรับรู้ความพึงพอใจในชีวิตสมรสของคู่สมรสและการรับรู้ความไว้วางใจที่คู่สมรสมีต่อคน

2. สามารถนำผลที่ได้จากการวิจัยมาใช้เป็นแนวทางการปรับปรุง แก้ไข ส่งเสริมให้
คู่สมรสเกิดความพึงพอใจในชีวิตสมรสและดำเนินชีวิตสมรสได้อย่างมีความสุข

3. สามารถนำผลที่ได้จากการวิจัยมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนามาตรวัดความพึงพอใจ
ในชีวิตสมรสและมาตรวัดความไว้วางใจคู่สมรสที่เหมาะสมกับสังคมไทย อันจะเป็นประ โยชน์แก่ผู้
สนใจตัวแปรด้านนี้ต่อไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ (Correlation Research) โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในชีวิตสมรสและความไว้วางใจคู่สมรส

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยเริ่มเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่วันที่ 25 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2543 ถึงวันที่ 10 มีนาคม พ.ศ. 2543 โดยสามารถเก็บรวบรวมแบบสอบถามที่สมบูรณ์คืนได้ 500 ชุดจากแบบสอบถามที่แจกไปทั้งสิ้นจำนวน 572 ชุด ดังนั้น แบบสอบถามที่เก็บคืนได้คิดเป็นร้อยละ 87.41

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ คู่สมรสที่แต่งงานมาในระหว่าง 3-10 ปีและยังอยู่ร่วมกันที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 250 คู่ ดังนี้

1. คู่สมรสที่พักอาศัยอยู่ในหมู่บ้านภาณุ เขตตลิ่งชัน จำนวน 15 คู่
2. คู่สมรสที่พักอาศัยอยู่ในชุมชนวัดช่างเหล็ก เขตตลิ่งชัน จำนวน 20 คู่
3. คู่สมรสที่พักอาศัยอยู่ในหมู่บ้านเสนา เขตบางกะปิ จำนวน 14 คู่
4. คู่สมรสที่พักอาศัยอยู่ในหมู่บ้านเปี่ยมรัก เขตตลิ่งชัน จำนวน 10 คู่
5. คู่สมรสที่พักอาศัยอยู่ในหมู่บ้านซีเมนต์ไทย เขตบางซื่อ จำนวน 8 คู่
6. คู่สมรสที่ทำงานอยู่ในสำนักงานกรมโยธาธิการ เขตพญาไท จำนวน 16 คู่
7. คู่สมรสที่ทำงานอยู่ในสำนักงานการระบายน้ำกรุงเทพมหานคร เขตดินแดง จำนวน 12 คู่
8. คู่สมรสที่ทำงานอยู่ในคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน เขตดุสิต จำนวน 8 คู่
9. คู่สมรสที่ทำงานอยู่ในกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เขตดุสิต จำนวน 35 คู่
10. คู่สมรสที่ทำงานอยู่ในสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู กระทรวงศึกษาธิการ เขตดุสิต จำนวน 15 คู่

11. คู่สมรสที่พักอาศัยอยู่ในคอนโดมิเนียมนิรันดร์ชีวิต เขตบางแค จำนวน 24 คู่
12. คู่สมรสที่พักอาศัยอยู่ในย่านถนนวิสุทธิกษัตริย์ เขตพระนคร จำนวน 20 คู่
13. คู่สมรสที่เป็นเจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาลของศิริราช เขตบางกอกน้อย จำนวน 15 คู่
14. คู่สมรสที่เป็นพนักงานของโรงแรมเฟิสท์ เขตปทุมวัน จำนวน 23 คู่
15. คู่สมรสที่เป็นพนักงานของโรงแรมรอยัลซิดดี สาขาปิ่นเกล้า จำนวน 15 คู่

ตารางที่ 1. แสดงสถานภาพและข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง (N = 500)

ด้าน	รายละเอียด	จำนวน (คน)
1. เพศ	ชาย	250
	หญิง	250
2. อายุปัจจุบัน	ต่ำกว่า 21 ปี	3
	21-26 ปี	38
	27-32 ปี	98
	33-38 ปี	149
	39-44 ปี	129
	45-49 ปี	40
	50-55 ปี	27
	มากกว่า 55 ปี	16
3. ระยะเวลาของการสมรส	3-5 ปี	113
	6-8 ปี	77
	9-10 ปี	310
4. ระดับการศึกษา	มัธยมศึกษาตอนต้น	100
	มัธยมศึกษาตอนปลาย	59
	ปวช.	34
	ปวส.	53
	อนุปริญญา	42
	ปริญญาตรี	194
	สูงกว่าปริญญาตรี	18

ต่อหน้าถัดไป

ด้าน	รายละเอียด	จำนวน (คน)
5. อาชีพ	ค้าขาย	47
	เกษตรกร	31
	รับราชการ	241
	รับจ้าง	128
	แม่บ้าน	42
	พนักงานรัฐวิสาหกิจ	11
6. รายได้ของสามี-ภรรยารายเดือน	ต่ำกว่า 5,000 บาท	42
	5,000-20,000 บาท	316
	20,001-35,000 บาท	109
	35,001-50,000 บาท	25
	มากกว่า 50,000 บาท	8
7. การมีบุตร	ไม่มีบุตร	98
	1 คน	98
	2 คน	218
	3 คน	62
	4 คน	12
	5 คน	4
	6 คน	6
	7 คน	2
รวม		500 คน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างตามลักษณะที่ต้องการ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือคู่สมรสที่แต่งงานมาในระหว่าง 3-10 ปีและยังอยู่ร่วมกันที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและมีหลากหลายอาชีพ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ประกอบด้วย

1. มาตรวัดความไว้วางใจคู่สมรส
2. มาตรวัดการรับรู้ความไว้วางใจที่คู่สมรสมีต่อตน
3. มาตรวัดความพึงพอใจในชีวิตสมรส
4. มาตรวัดการรับรู้ความพึงพอใจในชีวิตสมรสของคู่สมรส

ซึ่งผู้วิจัยจะรวบรวมมาตรเหล่านี้ไว้ในแบบสอบถามฉบับเดียวกัน โดยแบ่งออกเป็น

3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ซึ่งจะสอบถามเพศ อายุปัจจุบัน อายุเมื่อสมรส ระดับการศึกษา รายได้ของสามี-ภรรยา ระยะเวลาของการสมรส การมีบุตรและ เวลาที่ทำกิจกรรมร่วมกัน

ตอนที่ 2 มาตรวัดความไว้วางใจคู่สมรส แบ่งเป็น 2 ส่วน ประกอบด้วย

- ส่วนที่ 1 วัดความไว้วางใจคู่สมรส จำนวน 20 ข้อ
- ส่วนที่ 2 วัดการรับรู้ความไว้วางใจที่คู่สมรสมีต่อตน จำนวน 20 ข้อ

ตอนที่ 3 มาตรวัดความพึงพอใจในชีวิตสมรสมี 2 ส่วน ประกอบด้วย

- ส่วนที่ 1 วัดความพึงพอใจในชีวิตสมรส จำนวน 48 ข้อ
- ส่วนที่ 2 วัดการรับรู้ความพึงพอใจในชีวิตสมรสของคู่สมรส จำนวน 12 ข้อ

3. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือและคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถามตามขั้นตอนต่อไปนี้

3.1 มาตรวัดความไว้วางใจคู่สมรส (Trust Scale)

3.1.1 ศึกษาเอกสารรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนิยาม และ โครงสร้างของตัวแปรที่จะวัด

3.1.2 สร้างแบบสอบถามที่ใช้วัดความไว้วางใจคู่สมรสขึ้นใหม่ โดยศึกษา มาตรวัดความไว้วางใจคู่สมรสของ Rempel และคณะ (1985) ซึ่งมีจำนวนข้อกระทงทั้งหมด 26 ข้อ แล้วนำมาดัดแปลงโดยเพิ่มข้อกระทงทั้งทางบวกและทางลบ เพื่อให้สอดคล้องและ

ครอบคลุมเนื้อหาความคิดรวบยอดในสิ่งที่ต้องการศึกษา จำนวนข้อกระทงทั้งหมดมี 20 ข้อ โดยแบ่งออกเป็น 2 องค์ประกอบดังนี้

1. การไว้วางใจได้ (dependability) มีจำนวน 11 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1, 3, 5, 9, 10, 11, 14, 15, 17, 19 และ 20
2. ความเชื่อมั่น (faith) มีจำนวน 9 ข้อ ได้แก่ ข้อ 2, 4, 6, 7, 8, 12, 13, 16 และ 18

ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราประเมินค่า 5 ระดับ จากเห็นด้วยมากที่สุด ถึงไม่เห็นด้วยมากที่สุด โดยได้รับการแก้ไขจากอาจารย์ที่ปรึกษา และเหตุผลที่ผู้วิจัยเลือกมาตรานี้เป็นกรอบในการสร้างมาตร เนื่องจากเป็นมาตรที่มีวัตถุประสงค์จะวัดระดับความไว้วางใจคู่รัก จึงมีความเหมาะสมในการนำมาใช้วัดความไว้วางใจคู่สมรส

การวัด เป็นการสร้างข้อความวัดความรู้สึกที่มีต่อสถานการณ์ในชีวิตสมรสในด้านต่าง ๆ โดยให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นกับข้อความนั้น ๆ โดยแบ่งออกเป็น เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วย เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยพอ ๆ กัน ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยมากที่สุด

การให้คะแนน เนื่องจากข้อความที่นำมาวัดมีทั้งข้อความเชิงบวก (Positive) และข้อความเชิงลบ (Negative) ดังนั้น การคำนวณให้คะแนนแต่ละข้อความยึดหลักดังนี้

ความเห็นเชิงบวก (Positive) ให้ระดับคะแนนดังนี้

เห็นด้วยมากที่สุด	5 คะแนน
เห็นด้วย	4 คะแนน
เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยพอ ๆ กัน	3 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	2 คะแนน
ไม่เห็นด้วยมากที่สุด	1 คะแนน

ความเห็นเชิงลบ (Negative) ให้ระดับคะแนนดังนี้

เห็นด้วยมากที่สุด	1 คะแนน
เห็นด้วย	2 คะแนน
เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยพอ ๆ กัน	3 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	4 คะแนน
ไม่เห็นด้วยมากที่สุด	5 คะแนน

3.1.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับคู่สมรสที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่จะใช้ในการวิจัยและมีคุณสมบัติตามเกณฑ์เช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นคู่สมรสจำนวน 90 คู่ เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือแล้วตรวจให้คะแนน จากนั้นนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์

ข้อกระทง (Item Analysis) ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ (Corrected Item-Total Correlation) เพื่อคัดเฉพาะข้อกระทงที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ สูงเกินเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ซึ่งถือว่าข้อกระทงนั้นมีคุณภาพไว้ใช้ในมาตรจริง ข้อกระทงใดที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ถือว่าข้อกระทงนั้นด้อยคุณภาพจึงตัดทิ้งออก ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2. ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ ของมาตรวัดความไว้วางใจคู่สมรสจำนวน 20 ข้อ

ลำดับข้อ	ข้อความ	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
1.	ถ้าคู่สมรสของท่านไม่สามารถไปกับท่านได้ตามที่วางแผนกันไว้ ท่านก็เชื่อข้ออ้างของคู่สมรสว่ามีสิ่งสำคัญที่ต้องทำ	.4367
2.	หากท่านเล้าถึงความลับของท่านให้คู่สมรสฟัง ท่านรู้ว่าคู่สมรสจะไม่คิดว่าท่านไร้สาระ	.3769
3.	ท่านไว้วางใจที่จะให้คู่สมรสของท่านไปส่งจดหมายที่สำคัญให้ท่านเมื่อท่านไม่วางที่จะไปไปรษณีย์	.5769
4.	ถึงแม้ว่ากาลเวลาจะเปลี่ยนแปลงไป แต่ท่านก็รู้ว่าคู่สมรสของท่านพร้อมเสมอและเต็มใจที่จะให้กำลังใจและสนับสนุนท่านตลอดไป	.5827
5.	ท่านไว้วางใจว่าท่านจะทำประกันชีวิต โดยให้คู่สมรสของท่านเป็นผู้รับผลประโยชน์	.5435
6.	ท่านสามารถเชื่อใจคู่สมรสของท่านว่าจะตอบสนองในทางบวกต่อท่านเมื่อท่านเปิดเผยจุดอ่อนของท่าน	.6117
7.	หากท่านจะต้องไปในที่ที่ไม่คุ้นเคย ซึ่งอาจเสี่ยงอันตราย ท่านจะรู้สึกอุ่นใจเมื่อมีคู่สมรสของท่านไปด้วย	.3914
8.	ท่านเชื่อว่าท่านและคู่สมรสของท่านจะใช้ชีวิตร่วมกันจนตายจากกัน	.6086
9.	ถ้าท่านเกิดอุบัติเหตุหรือเจ็บป่วย ท่านมั่นใจได้ว่าคู่สมรสของท่านจะดูแลท่าน	.6086

ต่อหน้าถัดไป

ลำดับข้อ	ข้อความ	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
10.	ถ้าท่านทำอะไรผิดพลาดขึ้นมา ท่านคิดว่าคู่สมรสของท่านก็จะไม่วิจารณ์ท่านต่อหน้าบุคคลอื่น	.5787
11.	ถ้าคู่สมรสของท่านไปส่งท่านที่ทำงานแล้วมารับไม่ตรงเวลา ท่านเคยได้ว่าคู่สมรสของท่านน่าจะมีเหตุผลที่ดีที่ทำให้ล่าช้า	.6057
12.	ถ้าท่านไม่มีงานทำ ท่านคิดว่าคู่สมรสของท่านจะเลี้ยงดูท่าน	.6121
13.	เมื่อคู่สมรสของท่านไปต่างจังหวัดโดยไม่มีท่านไปด้วย ท่านมั่นใจว่าคู่สมรสของท่านจะไม่นอกใจท่าน	.6245
14.	ท่านคิดว่าคู่สมรสของท่านจะเป็นตัวอย่างที่ดีของบุตร	.6096
15.	ท่านมั่นใจว่าคู่สมรสของท่านจะยกฐานะของครอบครัวให้ดีขึ้น	.6242
16.	ท่านไม่เคยกังวลถึงอนาคตของความสัมพันธ์ระหว่างท่านและคู่สมรสของท่านเลย	.5107
17.	ท่านมั่นใจว่าคู่สมรสของท่านจะไม่บอกความลับของท่านให้บุคคลอื่นฟัง	.6259
18.	ถ้าหากคู่สมรสของท่านต้องย้ายไปอยู่คนละที่กับท่าน ท่านแน่ใจได้ว่าคู่สมรสของท่านจะไม่ทอดทิ้งท่าน	.6785
19.	ท่านไว้วางใจคู่สมรสของท่านว่าจะห่วงใยในสวัสดิภาพของท่าน	.6780
20.	ท่านมั่นใจว่าคู่สมรสของท่านจะไม่ปิดบังรายรับที่ได้ในแต่ละเดือน	.5694

จากตารางที่ 2 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ โดยเทียบกับเกณฑ์จากตารางของ Herzberg (1983) พบว่า ไม่มีข้อกระทงใดที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำกว่า .123 ($df = 178$) ที่ระดับนัยสำคัญ .05 ($p \leq .05$) จึงไม่ต้องตัดข้อกระทงใดทิ้ง ดังนั้นจึงมีข้อกระทงทั้งสิ้นจำนวน 20 ข้อ

3.1.4 วิเคราะห์ความเที่ยงของมาตรวัดความไว้วางใจคู่สมรสโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงเชิงสอดคล้องภายใน (Cronbach's Coefficient of Internal Consistency) แบบหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .9153 ($N = 180$) โดยคิดจากข้อกระทงจำนวน 20 ข้อ

อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาจำนวนข้อกระทงในแต่ละองค์ประกอบของมาตรวัดความไว้วางใจคู่สมรส ผู้วิจัยเห็นว่าควรปรับปรุงให้แต่ละองค์ประกอบของความไว้วางใจมีจำนวนข้อกระทงเท่ากัน จึงได้ตัดข้อกระทงข้อที่ 1 ออกซึ่งเป็นข้อที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ (Corrected Item-Total Correlation) ต่ำกว่าข้ออื่น ๆ ในองค์ประกอบการไว้วางใจได้ แล้วเพิ่มข้อกระทงในองค์ประกอบความเชื่อมั่น 1 ข้อ โดยมีข้อคำถามว่า “ทุกครั้งที่ท่านมีปัญหาปรึกษากับคู่สมรสของท่าน ท่านรู้ว่าจะได้รับการตอบสนองจากคู่สมรสอย่างอบอุ่น โดยที่ท่านยังไม่ได้พูดอะไรเลย”

ดังนั้นข้อกระทงทั้งหมดมี 20 ข้อ โดยแบ่งออกเป็น 2 องค์ประกอบดังนี้

1. การไว้วางใจได้ (dependability) มีจำนวน 10 ข้อ ได้แก่ ข้อ 3, 5, 9, 10, 11, 14, 15, 17, 19 และ 20
2. ความเชื่อมั่น (faith) มีจำนวน 10 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1, 2, 4, 6, 7, 8, 12, 13, 16 และ 18

3.1.5 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับคู่สมรสที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่จะใช้ในการวิจัยและมีคุณสมบัติตามเกณฑ์เช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นคู่สมรสจำนวน 85 คู่ เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือแล้วตรวจให้คะแนน จากนั้นนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อกระทง (Item Analysis) ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ (Corrected Item-Total Correlation) เพื่อคัดเฉพาะข้อกระทงที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ สูงเกินเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ซึ่งถือว่าข้อกระทงนั้นมีคุณภาพไว้ใช้ในมาตรวัดจริง ข้อกระทงใดที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ถือว่าข้อกระทงนั้นด้อยคุณภาพจึงตัดทิ้งออก ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3. ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ ของมาตรวัดความไว้วางใจคู่สมรสจำนวน 20 ข้อ

ลำดับข้อ	ข้อความ	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
1.	ทุกครั้งที่ท่านมีปัญหาปรึกษากับคู่สมรสของท่าน ท่านรู้ว่าท่านจะได้รับการตอบสนองจากคู่สมรสอย่างอบอุ่น โดยที่ท่านยังไม่ได้พูดอะไรเลย	.4847

ต่อหน้าถัดไป

ลำดับข้อ	ข้อความ	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
2.	หากท่านเล่าถึงความลับของท่านให้คู่สมรสฟัง ท่านรู้ว่าคู่สมรสจะไม่คิดว่าท่านไร้สาระ	.5276
3.	ท่านไว้ใจที่จะให้คู่สมรสของท่านไปส่งจดหมายที่สำคัญให้ท่านเมื่อท่านไม่วางที่จะไปไปรษณีย์	.6188
4.	ถึงแม้ว่ากาลเวลาจะเปลี่ยนแปลงไป แต่ท่านก็รู้ว่าคู่สมรสของท่านพร้อมเสมอและเต็มใจที่จะให้กำลังใจและสนับสนุนท่านตลอดไป	.6015
5.	ท่านไว้ใจว่าท่านจะทำประกันชีวิต โดยให้คู่สมรสของท่านเป็นผู้รับผลประโยชน์	.6234
6.	ท่านสามารถเชื่อใจคู่สมรสของท่านว่าจะตอบสนองในทางบวกต่อท่านเมื่อท่านเปิดเผยจุดอ่อนของท่าน	.1475
7.	หากท่านจะต้องไปในที่ที่ไม่คุ้นเคย ซึ่งอาจเสียงอันตราย ท่านจะรู้สึกอุ่นใจเมื่อมีคู่สมรสของท่านไปด้วย	.4309
8.	ท่านเชื่อว่าท่านและคู่สมรสของท่านจะใช้ชีวิตร่วมกันจนตายจากกัน	.6033
9.	ถ้าท่านเกิดอุบัติเหตุหรือเจ็บป่วย ท่านมั่นใจได้ว่าคู่สมรสของท่านจะดูแลท่าน	.5502
10.	ถ้าท่านทำอะไรผิดพลาดขึ้นมา ท่านคิดว่าคู่สมรสของท่านก็จะไม่วิจารณ์ท่านต่อหน้าบุคคลอื่น	.4897
11.	ถ้าคู่สมรสของท่านไปส่งท่านที่ทำงานแล้วมารับไม่ตรงเวลา ท่านเคยได้ว่าคู่สมรสของท่านน่าจะมีเหตุผลที่ดีที่ทำให้ล่าช้า	.5502
12.	ถ้าท่านไม่มีงานทำ ท่านคิดว่าคู่สมรสของท่านจะเลี้ยงดูท่าน	.5207
13.	เมื่อคู่สมรสของท่านไปต่างจังหวัด โดยไม่มีท่านไปด้วย ท่านมั่นใจว่าคู่สมรสของท่านจะไม่นอกใจท่าน	.5680
14.	ท่านคิดว่าคู่สมรสของท่านจะเป็นตัวอย่างที่ดีของบุตร	.5314
15.	ท่านมั่นใจว่าคู่สมรสของท่านจะยกฐานะของครอบครัวให้ดีขึ้น	.5260
16.	ท่านไม่เคยกังวลถึงอนาคตของความสัมพันธ์ระหว่างท่านและคู่สมรสของท่านเลย	.5037
17.	ท่านมั่นใจว่าคู่สมรสของท่านจะไม่บอกความลับของท่านให้บุคคลอื่นฟัง	.5692

ต่อหน้าถัดไป

ลำดับข้อ	ข้อความ	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
18.	ถ้าหากคู่สมรสของท่านต้องย้ายไปอยู่คนละที่กับท่าน ท่านแน่ใจได้ว่า คู่สมรสของท่านจะไม่ทอดทิ้งท่าน	.5662
19.	ท่านไว้วางใจคู่สมรสของท่านว่าจะห่วงใยในสวัสดิภาพของท่าน	.5178
20.	ท่านมั่นใจว่าคู่สมรสของท่านจะไม่ปิดบังรายรับที่ได้ในแต่ละเดือน	.5495

จากตารางที่ 3 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ โดยเทียบกับเกณฑ์จากตารางของ Herzberg (1983) พบว่า ไม่มีข้อกระทงใดที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำกว่า .127 ($df = 168$) ที่ระดับนัยสำคัญ .05 ($p \leq .05$) จึงไม่ต้องตัดข้อกระทงใดทิ้ง ดังนั้นจึงมีข้อกระทงทั้งสิ้นจำนวน 20 ข้อ

3.1.6 วิเคราะห์ความเที่ยงของมาตรวัดความไว้วางใจคู่สมรสโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงเชิงสอดคล้องภายใน (Cronbach's Coefficient of Internal Consistency) แบบหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .8742 ($N = 170$) โดยคิดจากข้อกระทงจำนวน 20 ข้อ

3.2 มาตรวัดการรับรู้ความไว้วางใจที่คู่สมรสมีต่อตน

3.2.1 สร้างแบบสอบถามที่ใช้วัดการรับรู้ความไว้วางใจที่คู่สมรสมีต่อตนจำนวน 20 ข้อ โดยผู้วิจัยได้นำข้อคำถามจากแบบสอบถามวัดความไว้วางใจคู่สมรสมาปรับปรุงเพื่อวัดการรับรู้ของผู้ตอบว่าคู่สมรสของตนมีความไว้วางใจตนมากน้อยเพียงใด โดยมีเนื้อหาของแต่ละข้อกระทงของมาตรวัดการรับรู้ความไว้วางใจที่คู่สมรสมีต่อผู้ตอบกับมาตรวัดความไว้วางใจคู่สมรสเหมือนเดิม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างข้อกระทง

วัดความไว้วางใจคู่สมรส	วัดการรับรู้ความไว้วางใจที่คู่สมรสมีต่อตน
ข้อที่ 1) ทุกครั้งที่ท่านมีปัญหากับคู่สมรสของท่าน ท่านจะได้รับการตอบสนองจากคู่สมรสอย่างอบอุ่น โดยที่ท่านยังไม่ได้พูดอะไรเลย (F)	ข้อที่ 1) ทุกครั้งที่คู่สมรสของท่านมีปัญหาปรึกษากับท่าน ท่านเชื่อว่าคู่สมรสของท่านรู้ว่าจะได้รับการตอบสนองอย่างอบอุ่น โดยที่เขายังไม่ได้พูดอะไรเลย (F)

วัดความไว้วางใจคู่สมรส	วัดการรับรู้ความไว้วางใจที่คู่สมรสมีต่อตน
ข้อที่ 3) ท่านไว้วางใจที่จะให้คู่สมรสของท่านไปส่งจดหมายที่สำคัญให้ท่านเมื่อท่านไม่วางที่จะไปไปรษณีย์ (D)	ข้อที่ 3) ท่านเชื่อว่าคู่สมรสของท่านไว้วางใจที่จะให้ท่านไปส่งจดหมายที่สำคัญให้ เมื่อคู่สมรสของท่านไม่วางที่จะไปไปรษณีย์ (D)

3.2.2 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับคู่สมรสที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่จะใช้ในการวิจัยและมีคุณสมบัติตามเกณฑ์เช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นคู่สมรสจำนวน 85 คู่ เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือแล้วตรวจให้คะแนน จากนั้นนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อกระทง (Item Analysis) ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ (Corrected Item-Total Correlation) เพื่อคัดเฉพาะข้อกระทงที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ สูงเกินเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ซึ่งถือว่าข้อกระทงนั้นมีคุณภาพไว้ใช้ในมาตรจริง ข้อกระทงใดที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ถือว่าข้อกระทงนั้นคือคุณภาพจึงตัดทิ้งออก ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4. ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ ของมาตรวัดการรับรู้ความไว้วางใจที่คู่สมรสมีต่อตนจำนวน 20 ข้อ

ลำดับข้อ	ข้อความ	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
1.	ทุกครั้งที่คุณสมรสของท่านมีปัญหาปรึกษากับท่าน ท่านเชื่อว่าคู่สมรสของท่านรู้ว่า จะได้รับการตอบสนองจากท่านอย่างอบอุ่น โดยที่เขา ยังไม่ได้พูดอะไรเลย	.4409
2.	ท่านเชื่อว่า คู่สมรสของท่านจะเล่าความลับให้ท่านฟัง เพราะคู่สมรสของท่านรู้ว่าท่านจะไม่คิดว่าเขาไร้สาระ	.5361
3.	ท่านเชื่อว่าคู่สมรสของท่านไว้วางใจที่จะให้ท่านไปส่งจดหมายที่สำคัญให้ เมื่อคู่สมรสของท่านไม่วางที่จะไปไปรษณีย์	.5769
4.	ท่านเชื่อว่า ถึงแม้ว่ากาลเวลาจะเปลี่ยนแปลงไป คู่สมรสของท่านก็รู้ว่าท่านพร้อมเสมอและเต็มใจที่จะให้กำลังใจและสนับสนุนเขาตลอดไป	.5718

ต่อหน้าถัดไป

ลำดับข้อ	ข้อความ	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
5.	ท่านเชื่อว่าคู่สมรสของท่านไว้ใจท่านที่จะทำประกันชีวิต โดยให้ท่านเป็นผู้รับผลประโยชน์	.4644
6.	ท่านเชื่อว่าคู่สมรสของท่านเชื่อใจท่านว่าจะตอบสนองในทางบวกต่อเขาเมื่อเขาเปิดเผยจุดอ่อนของเขา	.5867
7.	ท่านเชื่อว่าหากคู่สมรสของท่านจะต้องไปในที่ที่ไม่คุ้นเคย ซึ่งอาจเสี่ยงอันตราย คู่สมรสของท่านจะรู้สึกภูมิใจเมื่อมีท่านไปด้วย	.5378
8.	ท่านคิดว่าคู่สมรสเชื่อว่าเขาและท่านจะใช้ชีวิตร่วมกันจนตายจากกัน	.1004
9.	หากคู่สมรสของท่านเกิดอุบัติเหตุหรือเจ็บป่วย ท่านเชื่อว่าคู่สมรสของท่านมั่นใจว่าท่านจะดูแลเขา	.4903
10.	หากคู่สมรสของท่านทำอะไรผิดพลาดขึ้นมา ท่านเชื่อว่าคู่สมรสของท่านก็จะคิดว่าท่านจะไม่วิจารณ์เขาต่อหน้าบุคคลอื่น	.1966
11.	หากท่านไปส่งคู่สมรสของท่านที่ทำงานแล้วมารับไม่ตรงเวลา ท่านเชื่อว่าคู่สมรสของท่านจะได้ว่าท่านน่าจะมีเหตุผลที่ดีที่ทำให้ล่าช้า	.5901
12.	หากคู่สมรสของท่านไม่มีงานทำ ท่านเชื่อว่าคู่สมรสของท่านคิดว่าท่านจะเลี้ยงดูเขา	.4651
13.	เมื่อท่านไปต่างจังหวัด โดยไม่มีคู่สมรสของท่านไปด้วย ท่านเชื่อว่าคู่สมรสของท่านมั่นใจว่าท่านจะไม่นอกใจเขา	.5339
14.	ท่านเชื่อว่าคู่สมรสของท่านคิดว่าท่านจะเป็นตัวอย่างที่ดีของบุตร	.6109
15.	ท่านเชื่อว่าคู่สมรสของท่านมั่นใจว่าท่านจะยกฐานะของครอบครัวให้ดีขึ้น	.6059
16.	ท่านเชื่อว่าคู่สมรสของท่านไม่เคยกังวลถึงอนาคตของความสัมพันธ์ระหว่างเขาและท่านเลย	.4276
17.	ท่านเชื่อว่าคู่สมรสของท่านมั่นใจว่าท่านจะไม่บอกความลับของเขาให้บุคคลอื่นฟัง	.5957
18.	หากท่านต้องย้ายไปอยู่คนละที่กับคู่สมรสของท่าน ท่านเชื่อว่าคู่สมรสของท่านมั่นใจว่าท่านจะไม่ทอดทิ้งเขา	.5233
19.	ท่านเชื่อว่าคู่สมรสของท่านไว้ใจว่าท่านจะห่วงใยในสวัสดิภาพของเขา	.5457
20.	ท่านเชื่อว่าคู่สมรสมั่นใจว่าท่านจะไม่ปิดบังรายรับที่ได้ในแต่ละเดือน	.5067

จากตารางที่ 4 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ โดยเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ พบว่า ข้อกระทงที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำกว่า .127 ($df = 168$) ที่ระดับนัยสำคัญ .05 ($p \leq .05$) ตามตารางของ Herzberg (1983) มีทั้งหมด 1 ข้อ ได้แก่ข้อที่ 8 ซึ่งจะถูกลบทิ้งจากการวิเคราะห์ ดังนั้นจึงเหลือข้อกระทงทั้งสิ้นจำนวน 19 ข้อ

3.2.3 วัดความเที่ยงโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงเชิงสอดคล้องภายใน (Cronbach's Coefficient of Internal Consistency) แบบหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .8530 ($N = 170$) โดยคิดจากจำนวนข้อกระทงทั้งสิ้น 19 ข้อ

3.3 มาตรวัดความพึงพอใจในชีวิตสมรส (Marital Satisfaction Scale)

3.3.1 ศึกษาเอกสารรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนิยาม และโครงสร้างของตัวแปรที่จะวัด

3.3.2 ศึกษามาตรวัดความพึงพอใจในชีวิตสมรสของ Roach และคณะ (1981) ที่พัฒนามาจากมาตรของ Snyder (1979) ซึ่งชื่อว่า Marital Satisfaction Inventory และของกรรณิกา เถลิ้มกุล (2535) แล้วนำแบบวัดมาแปลเป็นภาษาไทยโดยได้รับการแก้ไขจากอาจารย์ที่ปรึกษา แบบวัดที่แปลมาทั้งหมด 48 ข้อเป็นข้อกระทงที่มีความหมายทางบวกและทางลบ ด้านละ 24 ข้อ ลักษณะมาตรเป็นมาตรประเมินค่า 5 ระดับ จากเห็นด้วยมากที่สุดถึงไม่เห็นด้วยมากที่สุด

3.3.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับคู่สมรสที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่จะใช้ในการวิจัยและมีคุณสมบัติตามเกณฑ์เช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นคู่สมรสจำนวน 90 คู่ เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ แล้วตรวจให้คะแนน จากนั้นนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อกระทง (Item Analysis) ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ (Corrected Item-Total Correlation) เพื่อคัดเฉพาะข้อกระทงที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ สูงเกินเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ซึ่งถือว่าข้อกระทงนั้นมีคุณภาพไว้ใช้ในมาตรจริง ข้อกระทงใดที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ถือว่าข้อกระทงนั้นด้อยคุณภาพจึงตัดทิ้งออก ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5. ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ ของมาตรวัดความพึงพอใจในชีวิตสมรสจำนวน 48 ข้อ

ลำดับข้อ	ข้อความ	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
1.	ท่านรู้ถึงสิ่งที่คู่สมรสของท่านต้องการจากชีวิตสมรส	.3056
2.	คู่สมรสของท่านน่าจะทำให้ชีวิตสมรสของท่านดีขึ้นกว่านี้ได้ถ้าเขาใส่ใจที่จะทำ	.1041
3.	ท่านกังวลใจมากเกี่ยวกับชีวิตสมรสของท่าน	.6213
4.	ถ้าท่านสามารถเริ่มต้นใหม่ได้อีกครั้ง ท่านจะเลือกแต่งงานกับบุคคลอื่นที่ไม่ใช่คู่สมรสของท่านคนปัจจุบัน	.6447
5.	ท่านไว้วางใจคู่สมรสของท่านเสมอ	.5101
6.	ชีวิตของท่านจะว่างเปล่าถ้าปราศจากการสมรสในครั้งนี้	.3854
7.	การสมรสเป็นสิ่งที่ผูกมัดเกินไปจนไม่เหมาะสมสำหรับท่าน	.5948
8.	ท่านรู้สึกว่สถานการณ์ชีวิตสมรสซ้ำซากจำเจ เบ้าเบื่อหน่าย	.6451
9.	ท่านรู้ว่าท่านมีความหมายมากสำหรับคู่สมรสของท่าน	.5040
10.	ชีวิตสมรสของท่านก่อให้เกิดผลเสียต่อสุขภาพของท่าน	.5927
11.	ท่านมักอารมณ์เสีย โกรธหรือขุ่นเคืองใจจากสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตสมรสของท่าน	.3364
12.	ท่านรู้ว่าท่านมีความสามารถพอที่จะจัดการกับชีวิตสมรสของท่านได้	.4185
13.	ท่านอยากให้ชีวิตสมรสในครั้งปัจจุบัน สิ้นสุดลงเพียงเท่านี้	.2649
14.	ท่านคาดว่า การสมรสจะทำให้ท่านมีความพึงพอใจเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ	.5272
15.	ท่านรู้สึกท้อใจในการพยายามที่จะทำให้ชีวิตสมรสประสบความสำเร็จ	.5736
16.	ท่านคิดว่าชีวิตสมรสของท่านเป็นสิ่งที่น่ารื่นรมย์อย่างที่คิดไว้	.4964
17.	ชีวิตสมรสของท่านให้ความพึงพอใจที่แท้จริงแก่ท่านมากกว่าสิ่งใดที่ท่านได้กระทำลงไป	.6002
18.	ท่านคิดว่าชีวิตสมรสของท่านเกิดปัญหามากขึ้นในแต่ละปี	.5298
19.	คู่สมรสของท่านทำให้ท่านสับสนวุ่นวายใจ	.6059
20.	คู่สมรสของท่านเปิดโอกาสให้ท่านได้แสดงความคิดเห็นอย่างเพียงพอ	.4839

ต่อหน้าถัดไป

ลำดับข้อ	ข้อความ	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
21.	เท่าที่ผ่านมา นับว่าท่านประสบความสำเร็จในชีวิตสมรสแล้ว	.5575
22.	คู่สมรสของท่านยอมรับในความเท่าเทียมซึ่งกันและกัน	.5179
23.	สิ่งที่ทำให้ชีวิตของท่านมีคุณค่าและน่าสนใจมักมาจากสิ่งอื่น ๆ ที่มีใช้ การสมรส	.5472
24.	คู่สมรสของท่านคอยให้กำลังใจจนทำให้ท่านทำงานได้ดียิ่งขึ้น	.5690
25.	การสมรสของท่านทำให้ท่านไม่เป็นตัวของตัวเอง	.4884
26.	ท่านมั่นใจว่าในอนาคตชีวิตสมรสของท่านจะมีความสุข	.4508
27.	ท่านเอาใจใส่คู่สมรสของท่านอย่างแท้จริง	.6228
28.	ท่านสามารถเข้ากับคู่สมรสของท่านได้เป็นอย่างดี	.6560
29.	ท่านห่วงใยว่าสักวันหนึ่ง ท่านและคู่สมรสของท่านอาจจะหย่าร้างกัน	.6011
30.	คู่สมรสของท่านไม่ให้ความสำคัญหรือบทบาทท่านในเรื่องเวลาล่วงตัว	.5307
31.	คู่สมรสของท่านปฏิบัติต่อท่านอย่างไรเหตุผล	.6336
32.	ชีวิตสมรสของท่านช่วยให้ท่านไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ได้	.5029
33.	คู่สมรสของท่านเต็มใจที่จะช่วยกันพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างกันให้ดีขึ้น	.5281
34.	ชีวิตสมรสของท่านมีปัญหาเนื่องจากความคิดเห็นที่ไม่ตรงกันในเรื่อง การทำกิจกรรมยามว่าง	.5860
35.	ท่านและคู่สมรสของท่านต่างยอมรับการแสดงออกซึ่งความรักด้วยกันทั้งคู่	.4600
36.	การไม่มีความสุขในความสัมพันธ์ทางเพศเป็นสิ่งที่บั่นทอนความสุข ในชีวิตสมรสของท่าน	.4669
37.	ท่านและคู่สมรสของท่านมีความคิดเห็นตรงกันว่าอะไรเป็นสิ่งถูกต้อง และเหมาะสม	.3877
38.	ท่านและคู่สมรสของท่านมีปรัชญาชีวิตที่แตกต่างกัน	.4395
39.	ท่านและคู่สมรสของท่านชอบทำกิจกรรมนอกบ้านหลายอย่างร่วมกัน	.2746
40.	บางครั้งท่านรู้สึกว่ามันน่าแต่งงานกับคู่สมรสของท่านคนปัจจุบันเลย	.6767
41.	ชีวิตสมรสของท่านในปัจจุบัน ไม่มีความสุขเลย	.7113
42.	ท่านมีความยินดีที่จะมีเพศสัมพันธ์กับคู่สมรสของท่านคนปัจจุบัน	.3552

ลำดับข้อ	ข้อความ	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
43.	คู่สมรสของท่านขาดความเคารพในตัวท่าน	.5327
44.	ท่านมีความลำบากอย่างยิ่งในการปรับทุกข์กับคู่สมรสของท่าน	.1413
45.	ส่วนใหญ่แล้วคู่สมรสของท่านเข้าใจความรู้สึกของท่าน	.4434
46.	คู่สมรสของท่านไม่รับฟังในสิ่งที่ท่านต้องการจะพูด	.7134
47.	ท่านมีความสุขกับการสนทนาที่รื่นรมย์กับคู่สมรสของท่านอยู่บ่อย ๆ	.4390
48.	ท่านรู้สึกพึงพอใจในชีวิตสมรสของท่านอย่างแน่นอน	.5621

จากตารางที่ 5 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ โดยเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ พบว่า ข้อกระทงที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำกว่า .123 ($df = 178$) ที่ระดับนัยสำคัญ .05 ($p \leq .05$) ตามตารางของ Herzberg (1983) มีทั้งหมด 1 ข้อ ได้แก่ข้อที่ 2 ซึ่งจะถูกลบทิ้งจากการวิเคราะห์ ดังนั้น จึงเหลือข้อกระทงทั้งสิ้นจำนวน 47 ข้อ เป็นข้อกระทงทางบวก 24 ข้อ และข้อกระทงทางลบ 23 ข้อ ดังนี้

ข้อกระทงที่มีความหมายทางบวก ได้แก่ ข้อ 1 5 6 9 12 14 16 17 20 21 22 24 26 27 28 32 33 35 37 39 42 45 47 และ 48

ข้อกระทงที่มีความหมายทางลบ ได้แก่ ข้อ 3 4 7 8 10 11 13 15 18 19 23 25 29 30 31 34 36 38 40 41 43 44 และ 46

3.3.4 วัดความเที่ยงโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงเชิงสอดคล้องภายใน (Cronbach's Coefficient of Internal Consistency) แบบหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .9263 ($N = 180$) โดยคิดจากจำนวนข้อกระทงทั้งสิ้น 47 ข้อ

3.3.5 ในการพัฒนามาตรวัดการรับรู้ความไว้วางใจที่คู่สมรสมีต่อตนและมาตรวัดการรับรู้ความพึงพอใจในชีวิตสมรสของคู่สมรส ผู้วิจัยได้นำข้อกระทงของมาตรวัดความไว้วางใจคู่สมรสและมาตรวัดความพึงพอใจในชีวิตสมรสไปพัฒนา เมื่อสร้างมาตรเสร็จ ผู้วิจัยได้นำไปทดลองใช้ ดังนั้น มาตรวัดความพึงพอใจในชีวิตสมรสจึงถูกนำไปทดลองใช้อีกครั้งหนึ่งกับคู่สมรสจำนวนทั้งสิ้น 85 คู่ เมื่อตรวจให้คะแนนและนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์

ข้อกระทง (Item Analysis) ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ (Corrected Item-Total Correlation) เพื่อคัดเฉพาะข้อกระทงที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ สูงเกินเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ซึ่งถือว่าข้อกระทงนั้นมีคุณภาพไว้ใช้ในมาตรจริง ข้อกระทงใดที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ถือว่าข้อกระทงนั้นคือคุณภาพจึงตัดทิ้งออก ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6. ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ ของมาตรวัดความพึงพอใจในชีวิตสมรสจำนวน 47 ข้อ

ลำดับข้อ	ข้อความ	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
1.	ท่านรู้ถึงสิ่งที่คู่สมรสของท่านต้องการจากชีวิตสมรส	.0908
2.	ท่านกังวลใจมากเกี่ยวกับชีวิตสมรสของท่าน	.5877
3.	ถ้าท่านสามารถเริ่มต้นใหม่ได้อีกครั้ง ท่านจะเลือกแต่งงานกับบุคคลอื่นที่ไม่ใช่คู่สมรสของท่านคนปัจจุบัน	.6233
4.	ท่านไว้วางใจคู่สมรสของท่านเสมอ	.3698
5.	ชีวิตของท่านจะว่างเปล่าถ้าปราศจากการสมรสในครั้งนี้	.2291
6.	การสมรสเป็นสิ่งที่ผูกมัดเกินไปจนไม่เหมาะสมสำหรับท่าน	.6198
7.	ท่านรู้สึกว้าวุ่นใจเกี่ยวกับชีวิตสมรสซ้ำซากจำเจ น่าเบื่อหน่าย	.6173
8.	ท่านรู้ว่าท่านมีความหมายมากสำหรับคู่สมรสของท่าน	.4706
9.	ชีวิตสมรสของท่านก่อให้เกิดผลเสียต่อสุขภาพของท่าน	.6019
10.	ท่านมักอารมณ์เสีย โกรธหรือขุ่นเคืองใจจากสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตสมรสของท่าน	.2351
11.	ท่านรู้ว่าท่านมีความสามารถพอที่จะจัดการกับชีวิตสมรสของท่านได้	.1975
12.	ท่านอยากให้ชีวิตสมรสในครั้งปัจจุบัน สิ้นสุดลงเพียงเท่านี้	.2193
13.	ท่านคาดว่า การสมรสจะทำให้ท่านมีความพึงพอใจเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ	.4594
14.	ท่านรู้สึกท้อใจในการพยายามที่จะทำให้ชีวิตสมรสประสบความสำเร็จ	.4990
15.	ท่านคิดว่าชีวิตสมรสของท่านเป็นสิ่งที่น่ารื่นรมย์อย่างที่คิดไว้	.4845

ลำดับข้อ	ข้อความ	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
16.	ชีวิตสมรสของท่านให้ความพึงพอใจที่แท้จริงแก่ท่านมากกว่าสิ่งใดที่ท่านได้กระทำลงไป	.5181
17.	ท่านคิดว่าชีวิตสมรสของท่านเกิดปัญหามากขึ้นในแต่ละปี	.4968
18.	คู่สมรสของท่านทำให้ท่านสับสนวุ่นวายใจ	.6112
19.	คู่สมรสของท่านเปิดโอกาสให้ท่านได้แสดงความคิดเห็นอย่างเพียงพอ	.4332
20.	เท่าที่ผ่านมา นับว่าท่านประสบความสำเร็จในชีวิตสมรสแล้ว	.3247
21.	คู่สมรสของท่านยอมรับในความเท่าเทียมซึ่งกันและกัน	.4087
22.	สิ่งที่ทำให้ชีวิตของท่านมีคุณค่าและน่าสนใจมักมาจากสิ่งอื่น ๆ ที่มีใช้การสมรส	.4719
23.	คู่สมรสของท่านคอยให้กำลังใจจนทำให้ท่านทำงานได้ดียิ่งขึ้น	.4934
24.	การสมรสของท่านทำให้ท่านไม่เป็นตัวของตัวเอง	.1795
25.	ท่านมั่นใจว่าในอนาคตชีวิตสมรสของท่านจะมีความสุข	.4782
26.	ท่านเอาใจใส่คู่สมรสของท่านอย่างแท้จริง	.4914
27.	ท่านสามารถเข้ากับคู่สมรสของท่านได้เป็นอย่างดี	.5421
28.	ท่านหวังใจว่าสักวันหนึ่ง ท่านและคู่สมรสของท่านอาจจะหย่าร้างกัน	.1159
29.	คู่สมรสของท่านไม่ให้ความสำคัญหรือบทบาทท่านในเรื่องเวลาส่วนตัว	.3469
30.	คู่สมรสของท่านปฏิบัติต่อท่านอย่างไร้เหตุผล	.6440
31.	ชีวิตสมรสของท่านช่วยให้ท่านไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ได้	.3885
32.	คู่สมรสของท่านเต็มใจที่จะช่วยกันพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างกันให้ดีขึ้น	.5091
33.	ชีวิตสมรสของท่านมีปัญหาเนื่องจากความคิดเห็นที่ไม่ตรงกันในเรื่องการทำกิจกรรมยามว่าง	.5497
34.	ท่านและคู่สมรสของท่านต่างยอมรับการแสดงออกซึ่งความรักด้วยกันทั้งคู่	.4598
35.	การไม่มีความสุขในความสัมพันธ์ทางเพศเป็นสิ่งที่บั่นทอนความสุขในชีวิตสมรสของท่าน	.4074
36.	ท่านและคู่สมรสของท่านมีความคิดเห็นตรงกันว่าอะไรเป็นสิ่งถูกต้องและเหมาะสม	.4413

ลำดับข้อ	ข้อความ	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
37.	ท่านและคู่สมรสของท่านมีปรัชญาชีวิตที่แตกต่างกัน	.4574
38.	ท่านและคู่สมรสของท่านชอบทำกิจกรรมนอกบ้านหลายอย่างร่วมกัน	.3735
39.	บางครั้งท่านรู้สึกว่าจะไม่น่าแต่งงานกับคู่สมรสของท่านคนปัจจุบันเลย	.6026
40.	ชีวิตสมรสของท่านในปัจจุบันไม่มีความสุขเลย	.6172
41.	ท่านมีความยินดีที่จะมีเพศสัมพันธ์กับคู่สมรสของท่านคนปัจจุบัน	.4968
42.	คู่สมรสของท่านขาดความเคารพในตัวท่าน	.5498
43.	ท่านมีความลำบากอย่างยิ่งในการปรับทุกข์กับคู่สมรสของท่าน	.3512
44.	ส่วนใหญ่แล้วคู่สมรสของท่านเข้าใจความรู้สึกของท่าน	.4471
45.	คู่สมรสของท่านไม่รับฟังในสิ่งที่ท่านต้องการจะพูด	.6966
46.	ท่านมีความสุขกับการสนทนาที่รื่นรมย์กับคู่สมรสของท่านอยู่บ่อย ๆ	.3878
47.	ท่านรู้สึกพึงพอใจในชีวิตสมรสของท่านอย่างแน่นอน	.5528

จากตารางที่ 6 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ โดยเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ตามตารางของ Herzberg (1983) ผลการวิเคราะห์พบว่า ข้อกระทงที่มีค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์ต่ำกว่า .127 ($df = 168$) ที่ระดับนัยสำคัญ .05 ($p \leq .05$) ตามตารางของ Herzberg (1983) มีทั้งหมด 2 ข้อ ได้แก่ข้อที่ 1 และข้อที่ 28 ซึ่งจะถูกลบทิ้งจากการวิเคราะห์ ดังนั้นจึงเหลือข้อกระทงทั้งสิ้นจำนวน 45 ข้อ

3.3.6 วัดความเที่ยงโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงเชิงสอดคล้องภายใน (Cronbach's Coefficient of Internal Consistency) แบบหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .8837 ($N = 170$) โดยคิดจากจำนวนข้อกระทงทั้งสิ้น 45 ข้อ

3.4 มาตรวัดการรับรู้ความพึงพอใจในชีวิตสมรสของคู่สมรส

3.4.1 สร้างแบบสอบถามที่ใช้วัดการรับรู้ความพึงพอใจในชีวิตสมรสของคู่สมรส โดยผู้วิจัยได้ดัดแปลงโดยคัดเลือกเฉพาะข้อกระทงจากมาตรวัดความพึงพอใจในชีวิตสมรส

(N = 180) ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ สูงกว่า .60 ขึ้นไป ซึ่งได้จำนวนข้อกระทงทั้งสิ้น 12 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 3, 4, 8, 17, 19, 27, 28, 29, 31, 40, 41 และ 46 โดยผู้วิจัยได้นำข้อคำถามจากแบบสอบถามวัดความพึงพอใจในชีวิตสมรส (N = 180) มาปรับปรุงเพื่อวัดผู้ตอบว่ารับรู้ว่าคุณสมรสของตนมีความพึงพอใจในชีวิตสมรสมากน้อยเพียงใด โดยมีเนื้อหาของแต่ละข้อกระทงของมาตรวัดการรับรู้ความพึงพอใจในชีวิตสมรสของกลุ่มสมรสของผู้ตอบกับมาตรวัดความพึงพอใจในชีวิตสมรสเหมือนเดิม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างข้อกระทง

วัดความพึงพอใจในชีวิตสมรส	วัดการรับรู้ความพึงพอใจในชีวิตสมรสของกลุ่มสมรส
ข้อที่ 4) ถ้าท่านสามารถเริ่มต้นใหม่ได้อีกครั้ง ท่านจะเลือกแต่งงานกับบุคคลอื่นที่ไม่ใช่คู่สมรสของท่านคนปัจจุบัน	ข้อที่ 2) ถ้าสามารถเริ่มต้นใหม่ได้อีกครั้ง ท่านเชื่อว่าคู่สมรสของท่านจะเลือกแต่งงานกับบุคคลอื่นที่ไม่ใช่ท่าน
ข้อที่ 29) ท่านหวังใจว่าสักวันหนึ่งท่านและคู่สมรสของท่านอาจจะหย่าร้างกัน	ข้อที่ 8) ท่านเชื่อว่า คู่สมรสของท่านหวังใจว่าสักวันหนึ่งเขาและท่านอาจจะหย่าร้างกัน

3.4.2 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับคู่สมรสที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่จะใช้ในการวิจัยและมีคุณสมบัติตามเกณฑ์เช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นคู่สมรสจำนวน 85 คู่ เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ แล้วตรวจให้คะแนน จากนั้นนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อกระทง (Item Analysis) ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ (Corrected Item-Total Correlation) เพื่อคัดเฉพาะข้อกระทงที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ สูงเกินเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ซึ่งถือว่าข้อกระทงนั้นมีคุณภาพไว้ใช้ในมาตรจริง ในทางกลับกัน ข้อกระทงใดที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ถือว่า ข้อกระทงนั้นคือคุณภาพจึงตัดทิ้งออก ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7. ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ ของมาตรวัดการรับรู้ความพึงพอใจในชีวิตสมรสของกลุ่มสมรสจำนวน 12 ข้อ

ลำดับข้อ	ข้อความ	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
1.	ท่านเชื่อว่าคู่สมรสของท่านกังวลใจมากเกี่ยวกับชีวิตสมรส	.6411
2.	ถ้าสามารถเริ่มต้นใหม่ได้อีกครั้ง ท่านเชื่อว่าคู่สมรสของท่านจะเลือกแต่งงานกับบุคคลอื่นที่ไม่ใช่ท่าน	.7306
3.	ท่านเชื่อว่าคู่สมรสของท่านรู้สึกว่าการแต่งงานในชีวิตสมรสซ้ำซากจำเจน่าเบื่อหน่าย	.7791
4.	ท่านเชื่อว่าคู่สมรสของท่านคิดว่าชีวิตสมรสให้ความพึงพอใจที่แท้จริงแก่เขามากกว่าสิ่งใดที่เขาได้กระทำลงไป	.2692
5.	ท่านเชื่อว่าคู่สมรสของท่านคิดว่าท่านทำให้เขาสับสนวุ่นวายใจ	.6661
6.	ท่านเชื่อว่าคู่สมรสของท่านเอาใจใส่ท่านอย่างแท้จริง	.2919
7.	ท่านคิดว่าคู่สมรสของท่านสามารถเข้ากันได้เป็นอย่างดี	.3457
8.	ท่านเชื่อว่าคู่สมรสของท่านหวังใจว่าสักวันหนึ่งเขาและท่านอาจจะหย่าร้างกัน	.3872
9.	ท่านเชื่อว่าคู่สมรสของท่านคิดว่าท่านปฏิบัติต่อเขาอย่างไรเหตุผล	.7937
10.	ท่านเชื่อว่าบางครั้งคู่สมรสของท่านรู้สึกว่าไม่น่าแต่งงานกับท่านเลย	.7921
11.	ท่านเชื่อว่าคู่สมรสของท่านคิดว่าชีวิตสมรสในปัจจุบันไม่มีความสุขเลย	.8390
12.	ท่านเชื่อว่าคู่สมรสของท่านคิดว่าท่านไม่รับฟังในสิ่งที่เขาต้องการจะพูด	.7498

จากตารางที่ 7 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ โดยเทียบกับเกณฑ์จากตารางของ Herzberg (1983) พบว่า ไม่มีข้อกระทงใดที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำกว่า .127 ($df = 168$) ที่ระดับนัยสำคัญ .05 ($p \leq .05$) จึงไม่ต้องตัดข้อกระทงใดทิ้ง ดังนั้นจึงมีข้อกระทงทั้งสิ้นจำนวน 12 ข้อ

3.4.3 วัดความเที่ยงโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงเชิงสอดคล้องภายใน (Cronbach's Coefficient of Internal Consistency) แบบหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .8997 ($N = 170$) โดยคิดจากจำนวนข้อกระทงทั้งสิ้น 12 ข้อ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

นำแบบสอบถามไปแจกให้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นคู่สมรสจำนวน 286 คู่ ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้ประสานงานในการแจกแบบสอบถามและเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง โดยการตอบแบบสอบถามของคู่สมรสเป็นอิสระจากกัน ซึ่งผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลตามสถานที่ต่าง ๆ และสามารถเก็บรวบรวมแบบสอบถามที่สมบูรณ์คืนได้ 500 ชุด ดังที่ได้กล่าวถึงแล้วในหน้าที่ 31

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้ทั้งหมด มาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS FOR WINDOWS โดยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นเพื่อให้รู้ลักษณะของกลุ่มตัวอย่างและสภาพของตัวแปร โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาหาค่ามัธยเลขคณิต (Mean) ค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percent) ค่าสูงสุด (Maximum) ค่าต่ำสุด (Minimum) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ตอนที่ 2 การทดสอบสมมติฐาน

ผู้วิจัยหาความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในชีวิตสมรส ความไว้วางใจคู่สมรส การรับรู้ความไว้วางใจที่คู่สมรสมีต่อตนและการรับรู้ความพึงพอใจในชีวิตสมรสของคู่สมรส โดยการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Correlation) และใช้เกณฑ์เทียบระดับของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ดังนี้ (ประคอง กรรณสูตร, 2525)

ค่า r	ระดับความสัมพันธ์
± .70-1.00	สูง
± .30-.69	ปานกลาง
± .00-.29	ต่ำ

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เพิ่มเติมเพื่อตอบคำถามที่ผู้วิจัยสนใจ

ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาตัวแปรที่สามารถทำนายความไว้วางใจคู่สมรส ซึ่งจากการศึกษาวิจัยที่ผ่านมา ผู้วิจัยได้ตั้งข้อสังเกตว่า รายได้ของสามี-ภรรยา ระยะเวลาของการสมรส การมีบุตรและการรับรู้ความไว้วางใจที่คู่สมรสมีต่อกัน จะสามารถทำนายความไว้วางใจคู่สมรสได้ ผู้วิจัยจึงทำการวิเคราะห์เพิ่มเติมด้วยเทคนิคสมการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Method) โดยตัวแปรทำนาย คือรายได้ของสามี-ภรรยา ระยะเวลาของการสมรส การมีบุตรและการรับรู้ความไว้วางใจที่คู่สมรสมีต่อกัน และมีตัวแปรเกณฑ์คือความไว้วางใจคู่สมรส

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

ผลการวิจัย

ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยขอนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นตอน ๆ ตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 เสนอค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ มัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คะแนนต่ำสุดและสูงสุดของตัวแปรที่ศึกษา ซึ่งได้แก่อายุปัจจุบัน ระยะเวลาของการสมรส รายได้ของสามี-ภรรยา การมีบุตร ความพึงพอใจในชีวิตสมรส ความไว้วางใจคู่สมรส การรับรู้ความพึงพอใจในชีวิตสมรสของคู่สมรส การรับรู้ความไว้วางใจที่คู่สมรมมีต่อตน ความพึงพอใจในชีวิตสมรสของสามี ความพึงพอใจในชีวิตสมรสของภรรยา ความไว้วางใจของสามี ความไว้วางใจของภรรยา การรับรู้ความพึงพอใจในชีวิตสมรสของสามี ตามการรับรู้ของภรรยา การรับรู้ความพึงพอใจในชีวิตสมรสของภรรยาตามการรับรู้ของสามี การรับรู้ความไว้วางใจที่ภรรยามีต่อสามี และการรับรู้ความไว้วางใจที่สามีมีต่อภรรยา

ตอนที่ 2 เสนอผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในชีวิตสมรส ความไว้วางใจคู่สมรส การรับรู้ความพึงพอใจในชีวิตสมรสของคู่สมรสและการรับรู้ความไว้วางใจที่คู่สมรมมีต่อตน

ตอนที่ 3 เสนอผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์และสมการถดถอยพหุคูณระหว่างรายได้ของสามี-ภรรยา ระยะเวลาของการสมรส การมีบุตรและการรับรู้ความไว้วางใจที่คู่สมรมมีต่อตนกับ ความไว้วางใจคู่สมรส

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

MS	แทน	ความพึงพอใจในชีวิตสมรส
T	แทน	ความไว้วางใจคู่สมรส
PMS	แทน	การรับรู้ความพึงพอใจในชีวิตสมรสของคู่สมรส
PT	แทน	การรับรู้ความไว้วางใจที่คู่สมรมมีต่อตน
MSM	แทน	ความพึงพอใจในชีวิตสมรสของสามี
MSF	แทน	ความพึงพอใจในชีวิตสมรสของภรรยา
TM	แทน	ความไว้วางใจของสามี

TF	แทน	ความไว้วางใจของภรรยา
PMSM	แทน	การรับรู้ความพึงพอใจในชีวิตสมรสของภรรยาตามการรับรู้ของสามี
PMSF	แทน	การรับรู้ความพึงพอใจในชีวิตสมรสของสามีตามการรับรู้ของภรรยา
PTM	แทน	การรับรู้ความไว้วางใจที่ภรรยามีต่อสามี
PTF	แทน	การรับรู้ความไว้วางใจที่สามีมีต่อภรรยา
M	แทน	ค่ามัชฌิมเลขคณิต
SD	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
r	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน
R	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
R ²	แทน	สัมประสิทธิ์แห่งการทำนาย
β	แทน	สัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานหรือนำหนักถดถอยมาตรฐาน
p	แทน	ค่าความน่าจะเป็นที่ระดับนัยสำคัญ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 1 เสนอค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ มัชฌิมเลขคณิต

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คะแนนต่ำสุดและสูงสุดของตัวแปรที่ศึกษา ซึ่งได้แก่ อายุปัจจุบัน

ระยะเวลาของการสมรส รายได้ของสามี-ภรรยา การมีบุตร ความพึงพอใจในชีวิตสมรส

ความไว้วางใจคู่สมรส การรับรู้ความพึงพอใจในชีวิตสมรสของคู่สมรส การรับรู้ความไว้วางใจที่

คู่สมรสมีต่อตน ความพึงพอใจในชีวิตสมรสของสามี ความพึงพอใจในชีวิตสมรสของภรรยา

ความไว้วางใจของสามี ความไว้วางใจของภรรยา การรับรู้ความพึงพอใจในชีวิตสมรสของสามี

ตามการรับรู้ของภรรยา การรับรู้ความพึงพอใจในชีวิตสมรสของภรรยาตามการรับรู้ของสามี

การรับรู้ความไว้วางใจที่ภรรยามีต่อสามี และการรับรู้ความไว้วางใจที่สามีมีต่อภรรยา

ตารางที่ 8. แสดงค่ามัชฌิมเลขคณิต (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) คะแนนต่ำสุด (MIN)

และสูงสุด (MAX) ของตัวแปรต่าง ๆ (N = 500)

ตัวแปร	M	SD	MIN	MAX
1. อายุปัจจุบัน (ปี)	37.40	8.13	15.00	63.00
2. ระยะเวลาของการสมรส (ปี)	8.00	2.66	3.00	10.00
3. รายได้ของสามี-ภรรยา (บาท)	18,064.30	12,129.63	1,000.00	100,000.00
4. การมีบุตร (คน)	1.68	1.23	0.00	8.00
5. ความพึงพอใจในชีวิตสมรส	3.69	0.65	1.62	5.84
6. ความไว้วางใจคู่สมรส	4.09	0.77	1.95	9.95
7. การรับรู้ความพึงพอใจใน ชีวิตสมรสของคู่สมรส	3.52	1.13	3.50	12.08
8. การรับรู้ความไว้วางใจที่ คู่สมรสมีต่อตน	4.07	0.56	0.74	5.58
9. ความพึงพอใจในชีวิตสมรส ของสามี	3.71	0.63	1.64	5.24
10. ความพึงพอใจในชีวิตสมรส ของภรรยา	3.68	0.68	1.62	5.84
11. ความไว้วางใจของสามี	4.02	0.68	1.95	7.00
12. ความไว้วางใจของภรรยา	4.17	0.85	2.05	9.95

— ต่อหน้าถัดไป —

ตัวแปร	M	SD	MIN	MAX
13. การรับรู้ความพึงพอใจในชีวิตสมรสของสามี ตามการรับรู้ของภรรยา	3.55	0.88	1.67	8.67
14. การรับรู้ความพึงพอใจ ในชีวิตสมรสของภรรยา ตามการรับรู้ของสามี	3.49	0.88	1.17	8.83
15. การรับรู้ความไว้วางใจที่ ภรรยามีต่อสามี	4.09	0.76	2.53	7.63
16. การรับรู้ความไว้วางใจที่ สามีมีต่อภรรยา	3.74	0.67	2.21	6.53

จากตารางที่ 8 จะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างมีอายุโดยเฉลี่ย 37 ปี แต่งงานมาเป็นเวลานาน โดยเฉลี่ย 8 ปี มีรายได้โดยเฉลี่ยเดือนละ 18,064 บาท และมีบุตรโดยเฉลี่ย 2 คน

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจในชีวิตสมรสจากมาตรประมาณค่า 5 ช่วง พบว่ามีค่าอยู่ที่ 3.69 แสดงว่า ความพึงพอใจในชีวิตสมรสของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนค่าเฉลี่ยของความไว้วางใจคู่สมรสจากมาตรประมาณค่า 5 ช่วง พบว่ามีค่าอยู่ที่ 4.09 แสดงว่า ความไว้วางใจคู่สมรสที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้อยู่ในระดับสูง ค่าเฉลี่ยของการรับรู้ความพึงพอใจในชีวิตสมรสของคู่สมรสจากมาตรประมาณค่า 5 ช่วง พบว่ามีค่าอยู่ที่ 3.52 แสดงว่า การรับรู้ความพึงพอใจในชีวิตสมรสของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยของการรับรู้ความไว้วางใจที่คู่สมรสมีต่อคนจากมาตรประมาณค่า 5 ช่วง พบว่ามีค่าอยู่ที่ 4.07 แสดงว่า การรับรู้ความไว้วางใจที่คู่สมรสมีต่อคนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้อยู่ในระดับสูง ค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจในชีวิตสมรสของสามีจากมาตรประมาณค่า 5 ช่วง พบว่ามีค่าอยู่ที่ 3.71 แสดงว่า ความพึงพอใจในชีวิตสมรสของสามีที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจในชีวิตสมรสของภรรยาจากมาตรประมาณค่า 5 ช่วง พบว่ามีค่าอยู่ที่ 3.68 แสดงว่า ความพึงพอใจในชีวิตสมรสของภรรยาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้

อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยของความไว้วางใจของสามีจากมาตรประมาณค่า 5 ช่วง พบว่ามีค่าอยู่ที่ 4.02 แสดงว่า ความไว้วางใจของสามีที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้อยู่ในระดับสูง ค่าเฉลี่ยของความไว้วางใจของภรรยาจากมาตรประมาณค่า 5 ช่วง พบว่ามีค่าอยู่ที่ 4.17 แสดงว่า ความไว้วางใจของภรรยาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้อยู่ในระดับสูง ค่าเฉลี่ยของการรับรู้ความพึงพอใจในชีวิตสมรสของสามีตามการรับรู้ของภรรยาจากมาตรประมาณค่า 5 ช่วง พบว่ามีค่าอยู่ที่ 3.55 แสดงว่า การรับรู้ความพึงพอใจในชีวิตสมรสของสามีตามการรับรู้ของภรรยาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยของการรับรู้ความพึงพอใจในชีวิตสมรสของภรรยาตามการรับรู้ของสามีจากมาตรประมาณค่า 5 ช่วง พบว่ามีค่าอยู่ที่ 3.49 แสดงว่า การรับรู้ความพึงพอใจในชีวิตสมรสของภรรยาตามการรับรู้ของสามีที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยของการรับรู้ความไว้วางใจที่ภรรยามีต่อสามีจากมาตรประมาณค่า 5 ช่วง พบว่ามีค่าอยู่ที่ 4.09 แสดงว่า การรับรู้ความไว้วางใจที่ภรรยามีต่อสามีที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้อยู่ในระดับสูง ค่าเฉลี่ยของการรับรู้ความไว้วางใจที่สามีมีต่อภรรยาจากมาตรประมาณค่า 5 ช่วง พบว่ามีค่าอยู่ที่ 3.74 แสดงว่า การรับรู้ความไว้วางใจที่สามีมีต่อภรรยาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้อยู่ในระดับปานกลาง

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในชีวิตสมรส ความไว้วางใจคู่สมรส การรับรู้ความไว้วางใจที่คู่สมรสมีต่อตนและการรับรู้ความพึงพอใจในชีวิตสมรสของคู่สมรส

ตารางที่ 9. แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในชีวิตสมรส (MS)

ความไว้วางใจคู่สมรส (T) การรับรู้ความพึงพอใจในชีวิตสมรสของคู่สมรส (PMS) และการรับรู้ความไว้วางใจที่คู่สมรสมีต่อตน (PT) (N = 500)

ตัวแปร	MS	T	PMS	PT
MS	1.00			
T	.54*	1.00		
PMS	.77*	.41*	1.00	
PT	.59*	.58*	.50*	1.00

* $p < .01$ (1-tailed)

จากตารางที่ 9 แสดงให้เห็นค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่สนับสนุนสมมติฐานของการวิจัยทั้ง 4 ข้อ กล่าวคือ ความพึงพอใจในชีวิตสมรส (MS) มีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกกับความไว้วางใจคู่สมรส (T) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .54$, $p < .01$) ความพึงพอใจในชีวิตสมรส (MS) มีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกกับการรับรู้ความพึงพอใจในชีวิตสมรสของคู่สมรส (PMS) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .77$, $p < .01$) ความพึงพอใจในชีวิตสมรส (MS) มีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกกับการรับรู้ความไว้วางใจที่คู่สมรสมีต่อตน (PT) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .59$, $p < .01$) และความไว้วางใจคู่สมรส (T) มีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกกับการรับรู้ความไว้วางใจที่คู่สมรสมีต่อตน (PT) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .58$, $p < .01$)

ตารางที่ 10. แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในชีวิตสมรสของสามี (MSM) และความพึงพอใจในชีวิตสมรสของภรรยา (MSF) ความไว้วางใจของสามี (TM) และความไว้วางใจของภรรยา (TF) การรับรู้ความพึงพอใจในชีวิตสมรสของภรรยาตามการรับรู้ของสามี (PMSM) และการรับรู้ความพึงพอใจในชีวิตสมรสของสามีตามการรับรู้ของภรรยา (PMSF) การรับรู้ความไว้วางใจที่ภรรยาที่มีต่อสามี (PTM) และการรับรู้ความไว้วางใจที่สามีมีต่อภรรยา (PTF) (N = 250 คู่)

ตัวแปร	MSM	MSF	TM	TF	PMSM	PMSF	PTM	PTF
MSM	1.00							
MSF	.50*	1.00						
TM	.60*	.39*	1.00					
TF	.33*	.51*	.41*	1.00				
PMSM	.75*	.42*	.43*	.19*	1.00			
PMSF	.41*	.62*	.29*	.31*	.46*	1.00		
PTM	.56*	.29*	.67*	.26*	.46*	.23*	1.00	
PTF	.42*	.78*	.32*	.42*	.47*	.76*	.26*	1.00

* $p < .01$ (1-tailed)

จากตารางที่ 10 จะเห็นได้ว่า

1. การรับรู้ความพึงพอใจในชีวิตสมรสของภรรยาตามการรับรู้ของสามีมีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกกับความพึงพอใจในชีวิตสมรสของสามีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .75, p < .01$) และการรับรู้ความพึงพอใจในชีวิตสมรสของสามีตามการรับรู้ของภรรยามีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกกับความพึงพอใจในชีวิตสมรสของภรรยาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .62, p < .01$) ซึ่งเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์สองคู่นี้ ปรากฏว่าคู่แรกมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงกว่าคู่หลัง

2. การรับรู้ความไว้วางใจที่ภรรยามีต่อสามีมีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกกับความพึงพอใจในชีวิตสมรสของสามีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .56, p < .01$) และการรับรู้ความไว้วางใจที่สามีมีต่อภรรยามีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกกับความพึงพอใจในชีวิตสมรสของภรรยาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .78, p < .01$) ซึ่งเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์สองคู่นี้ ปรากฏว่าคู่แรกมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำกว่าคู่หลัง

ส่วนความไว้วางใจทั้งของสามีและของภรรยา พบว่ามีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกกับความพึงพอใจในชีวิตสมรสทั้งของสามีและของภรรยา การรับรู้ความพึงพอใจในชีวิตสมรสของภรรยาตามการรับรู้ของสามี การรับรู้ความพึงพอใจในชีวิตสมรสของสามีตามการรับรู้ของภรรยา การรับรู้ความไว้วางใจที่ภรรยามีต่อสามี และการรับรู้ความไว้วางใจที่สามีมีต่อภรรยาในระดับต่ำถึงปานกลาง

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของสามี-ภรรยา ระยะเวลาของการสมรส การมีบุตรและการรับรู้ความไว้วางใจที่คู่สมรสมีต่อคนกับความไว้วางใจคู่สมรส และผลการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณเพื่อศึกษาตัวแปรที่สามารถทำนายความไว้วางใจคู่สมรส

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 11. แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทำนายและตัวแปรเกณฑ์ และผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของตัวแปรที่ทำนาย ความไว้วางใจคู่สมรส (N = 500)

ตัวแปรเกณฑ์	r	β	R	R ²
ตัวแปรทำนาย				
ความไว้วางใจคู่สมรส			.58**	.33**
การรับรู้ความไว้วางใจที่คู่สมรมีต่อตน	.58*	0.58**		
รายได้ของสามี-ภรรยา ^a	.15*			
ระยะเวลาของการสมรส ^a	.09			
การมีบุตร ^a	.04			

* $p < .01$, ** $p < .001$

^a รายได้ของสามี-ภรรยา ระยะเวลาของการสมรส และการมีบุตรไม่สามารถทำนายความไว้วางใจคู่สมรสได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่นำเสนอในตารางเพื่อเสนอค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเหล่านี้กับตัวแปรเกณฑ์

จากตารางที่ 11 แสดงให้เห็นค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของสามี-ภรรยา ระยะเวลาของการสมรส การมีบุตร และการรับรู้ความไว้วางใจที่คู่สมรมีต่อตนกับความไว้วางใจคู่สมรส กล่าวคือ ความไว้วางใจคู่สมรมีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกกับรายได้ของสามี-ภรรยาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .15$, $p < .01$) และความไว้วางใจคู่สมรสกับการรับรู้ความไว้วางใจที่คู่สมรมีต่อตนมีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .58$, $p < .01$) ส่วนค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาของการสมรสและการมีบุตรไม่มีความสัมพันธ์กับความไว้วางใจคู่สมรสอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน โดยมีความไว้วางใจคู่สมรสเป็นตัวแปรเกณฑ์ และมีรายได้ของสามี-ภรรยา ระยะเวลาของการสมรส การมีบุตร และการรับรู้ความไว้วางใจที่คู่สมรมีต่อตนเป็นตัวแปรทำนาย ในการใส่ค่าตัวแปรทำนาย สำหรับรายได้ของสามี-ภรรยา ผู้วิจัยใส่รายได้เฉลี่ยที่คู่สมรสได้รับในแต่ละเดือนเข้าไป ระยะเวลาของการสมรส

ผู้วิจัยได้จำนวนปีที่แต่งงานและอยู่ร่วมกันกับคู่สมรสคนปัจจุบันเข้าไป การมีบุตร ผู้วิจัยได้จำนวนบุตรตามที่คู่สมรสแต่ละคู่มิ เช่นถ้าคู่สมรสมีบุตร 1 คน ก็ใส่ค่า 1 เข้าไป แต่ถ้าไม่มีบุตร ก็ใส่ค่า 0 เข้าไป และการรับรู้ความไว้วางใจที่คู่สมรสมีต่อกัน ผู้วิจัยได้คะแนนการรับรู้ความไว้วางใจที่คู่สมรสมีต่อกันเข้าไป ผลการวิเคราะห์พบว่ามีความแปรที่สามารอธิบายความแปรปรวนของความไว้วางใจคู่สมรสได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเพียงตัวแปรเดียวคือการรับรู้ความไว้วางใจที่คู่สมรสมีต่อกัน ซึ่งในการทำนายความไว้วางใจคู่สมรส การรับรู้ความไว้วางใจที่คู่สมรสมีต่อกันสามารถอธิบายความแปรปรวนของความไว้วางใจคู่สมรสได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 มีค่าสัมประสิทธิ์แห่งการทำนายเท่ากับ .33 นั่นคือ การรับรู้ความไว้วางใจที่คู่สมรสมีต่อกันสามารถอธิบายความแปรปรวนของความไว้วางใจคู่สมรสได้ร้อยละ 33 และพบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณของกลุ่มตัวแปรทำนายกับตัวแปรเกณฑ์ มีค่าเท่ากับ .58 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน (β) พบว่า การรับรู้ความไว้วางใจที่คู่สมรสมีต่อกันมีน้ำหนักในการทำนายความไว้วางใจคู่สมรสเท่ากับ 0.58 และสามารถสร้างสมการทำนายความไว้วางใจคู่สมรสได้ดังนี้

สมการในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน

$$T_z = 0.58 * PT_z$$

(เมื่อ T แทน ความไว้วางใจคู่สมรส, PT แทน การรับรู้ความไว้วางใจที่คู่สมรสมีต่อกัน)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในชีวิตสมรส ความไว้วางใจคู่สมรส การรับรู้ความพึงพอใจในชีวิตสมรสของคู่สมรส และการรับรู้ความไว้วางใจที่คู่สมรสมีต่อตน จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถอธิบายผลการวิจัยตามสมมติฐานการวิจัยดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ความพึงพอใจในชีวิตสมรสมีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกกับความไว้วางใจคู่สมรส

ผลการวิจัยสนับสนุนสมมติฐานที่ 1 คือ จากผลการวิจัยจะเห็นว่า ความพึงพอใจในชีวิตสมรสมีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกในระดับปานกลางกับความไว้วางใจคู่สมรส ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Holmes และ Rempel (1989) ที่พบว่าความไว้วางใจมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในความสัมพันธ์ ทั้งนี้เพราะความไว้วางใจเป็นส่วนหนึ่งของคุณภาพที่สำคัญที่สุดของความสัมพันธ์ในด้านความรัก อีกทั้งเป็นส่วนประกอบที่สำคัญยิ่งของความรัก และเป็นสภาวะที่จำเป็นต่อการพัฒนาความผูกพันและความรู้สึกปลอดภัย ซึ่งในความเป็นจริงแล้ว ถ้าขาดความไว้วางใจก็อาจทำให้เกิดความเครียด มีความพึงพอใจในความสัมพันธ์น้อยลงและนำไปสู่การแก้ปัญหาเรื่องความสัมพันธ์ไม่ได้ นั่นคือ ถ้าบุคคลมีความไว้วางใจในคู่สมรสของตน เขาก็จะมีแนวโน้มที่จะไม่ระแวงคู่สมรส มองคู่สมรสในแง่บวกและมีความเต็มใจที่จะปรับตัวให้เข้ากับคู่สมรสของตน ทำให้เขามีความสุขและเกิดความพึงพอใจในชีวิตสมรส

สมมติฐานที่ 2 ความพึงพอใจในชีวิตสมรสมีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกกับการรับรู้ความพึงพอใจในชีวิตสมรสของคู่สมรส

ผลการวิจัยสนับสนุนสมมติฐานที่ 2 คือ จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ความพึงพอใจในชีวิตสมรสมีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกในระดับสูงกับการรับรู้ความพึงพอใจในชีวิตสมรสของคู่สมรส นั่นคือ ถ้าบุคคลรับรู้ว่าคุณสมรสของตนมีความพึงพอใจในชีวิตสมรส เขาก็จะมีความพึงพอใจในชีวิตสมรส โดยเขาจะมีความรู้สึกสนองตอบคู่สมรสเช่นเดียวกันกับที่คู่สมรสรู้สึกกับเขา ซึ่งเป็นไปตามหลักบรรทัดฐานการเอื้อประโยชน์ต่อกัน (Norm of reciprocity) ทำให้เขาเกิดความรู้สึกที่ดีกับตนและคิดว่าตนปฏิบัติหน้าที่ในการเป็นคู่สมรสได้ดี จึงทำให้คู่สมรสของตน

เกิดความพึงพอใจในชีวิตสมรส เขาจึงมีความเชื่อมั่นในความมั่นคงและคุณภาพของความสัมพันธ์กับคู่สมรสของเขา ซึ่งส่งเสริมให้เกิดความพึงพอใจในชีวิตสมรสและดำเนินชีวิตสมรสได้อย่างมีความสุขตลอดไป

นอกจากนั้น ผลการวิจัยสามารถอธิบายตามทฤษฎีการเรียนรู้ (Learning Theory) ที่กล่าวว่า เราชอบอยู่กับคนบางคนเพราะเราได้รับบางสิ่งบางอย่างจากการมีสัมพันธ์ภาพนั้น เช่น ได้รับความสนุกสนานจากการทำสิ่งต่างๆ ร่วมกัน ได้รับความสบายใจจากการได้เฝ้ามองดูเขา ได้รับความพึงพอใจจากการได้ประกอบกิจกรรมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน ได้รับความช่วยเหลือ และได้เกิดความรู้สึกรับถือคนจากการที่คนอื่นชอบพอ ซึ่งจะเป็นอย่างไรก็ตาม ก็แสดงว่าสัมพันธ์ภาพนั้นถูกเสริมแรงมากกว่าที่จะถูกลดโทษ (Byrne & Clore, 1970 อ้างถึงใน Huston, 1974) จึงสรุปได้ว่า ถ้าคู่สมรสรับรู้ว่าคุณสมบัติของคุณมีความพึงพอใจในชีวิตสมรส เขาก็จะมีความพึงพอใจในชีวิตสมรสด้วยเช่นกัน

สมมติฐานที่ 3 ความพึงพอใจในชีวิตสมรสมีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกกับการรับรู้ความไว้วางใจที่คู่สมรสมีต่อตน

ผลการวิจัยสนับสนุนสมมติฐานที่ 3 คือ จากผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจในชีวิตสมรสมีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกในระดับปานกลางกับการรับรู้ความไว้วางใจที่คู่สมรสมีต่อตน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Lipkus และ Bissonnette (1998) ที่พบว่า การรับรู้มีผลต่อพฤติกรรมของบุคคล โดยถ้าบุคคลรับรู้ว่าคุณสมบัติของคุณไว้วางใจเขา เขาก็จะมีความพึงพอใจในชีวิตสมรสและเต็มใจที่จะปรับปรุงตัวให้เข้ากับคู่สมรสของเขา นั่นคือ ถ้าบุคคลรับรู้ว่าคุณสมบัติของคุณไว้วางใจเขา เขาก็จะรู้สึกดีกับตนเองเหมือนเป็นการเพิ่มการนับถือตนเอง (self-esteem) ของเขาให้มากขึ้น ทำให้เขารู้สึกมีความสุขและมีความพึงพอใจในชีวิตสมรส ซึ่งสอดคล้องกับหลักของทฤษฎีการเสริมแรง (Reinforcement Theory) ที่กล่าวว่า การเสริมแรงหมายความถึง การทำให้ความถี่ของพฤติกรรมเพิ่มขึ้นซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากผลกรรมที่ตามหลังพฤติกรรมนั้น การเสริมแรงเป็นการให้ผลกรรมซึ่งอินทรีย์พอใจ ถ้าให้ผลกรรมซึ่งอินทรีย์ไม่พอใจก็เป็น การลงโทษ พฤติกรรมของอินทรีย์จึงถูกกำหนดด้วยเงื่อนไขการเสริมแรง เงื่อนไขการลงโทษและการเสริมแรงเป็นการทำให้อินทรีย์แสดงพฤติกรรมที่มีความถี่มากขึ้น โดยการให้อินทรีย์เกิดความพอใจซึ่งเป็นการเสริมแรงทางบวก หรือในอีกทางหนึ่งก็เป็นการระงับหรือลดเว้นหรือหลีกเลี่ยงจากสิ่งท้ออินทรีย์ไม่ต้องการซึ่งเป็นการเสริมแรงทางลบ (Skinner, 1953)

ดังนั้น ผลการวิจัยที่ผู้วิจัยค้นพบสามารถอธิบายได้ว่า ถ้าคู่สมรสรับรู้ว่าคุณสมบัติของคุณไว้วางใจตนมากเท่าใด เขาก็จะมีความภาคภูมิใจในตนเองและมีความพึงพอใจในชีวิตสมรสมากยิ่งขึ้นเท่านั้น และทำให้เขายังมีความพร้อมมากขึ้นที่จะเพิ่มความถี่ของพฤติกรรมเพื่อให้คู่สมรสมี

ความไว้วางใจเขามากยิ่งขึ้น แต่ถ้าเขารับรู้ว่าคุณสมรสของเขาไม่ไว้วางใจเขา เขาอาจจะลดหรือลดเว้นพฤติกรรมของความไว้วางใจลงก็ได้ ซึ่งจะไปสอดคล้องกับหลักของทฤษฎีการแลกเปลี่ยนทางสังคม (Social Exchange Theory)

สมมติฐานที่ 4 ความไว้วางใจคู่สมรสมีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกกับการรับรู้ความไว้วางใจที่คู่สมรสมีต่อตน

ผลการวิจัยสนับสนุนสมมติฐานที่ 4 คือ จากผลการวิจัยจะเห็นว่า ความไว้วางใจคู่สมรสมีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกกับการรับรู้ความไว้วางใจที่คู่สมรสมีต่อตนในระดับปานกลาง ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังทฤษฎีความเสมอภาค (Equity Theory) ที่กล่าวว่า บุคคลจะรู้สึกสบายใจในการมีสัมพันธ์ภาพกับคนอื่น ถ้ามีการรับรู้ว่ามีเสมอภาคกันในเรื่องที่ได้รับและสิ่งที่ต้องสูญเสีย (ซึ่งสิ่งที่ได้รับและสิ่งที่ต้องสูญเสียในที่นี้ หมายถึงสิ่งที่เป็นนามธรรมตามการรับรู้ส่วนบุคคล) และจะรู้สึกไม่สบายใจถ้าคิดว่าตนไม่ได้รับในสิ่งที่ควรจะได้ และจะมีการกระทำเพื่อออกข้อถกเถียงการเสียเปรียบนั้น ให้กลับคืนมาสู่สถานการณ์ที่มีความเสมอภาคกันให้ได้ ซึ่งการออกข้อถกเถียง จะทำได้ 2 วิธีใหญ่ๆ คือ วิธีแรกเป็นการออกข้อถกเถียงให้ได้ “ความเสมอภาคที่แท้จริง” (Actual Equity) เช่นภรรยาที่มีการรับรู้ว่ามีนอกใจด้วยการไปมีหญิงคนอื่น ก็จะคิดว่าในสัมพันธ์ภาพของตนกับสามีนั้นตนเสียเปรียบ ก็จะออกข้อถกเถียงของการเสียเปรียบนั้น โดยการนอกใจสามีเป็นการตอบแทนหรือภรรยาอาจจะเลือกออกข้อถกเถียงด้วยวิธีที่ 2 คือการออกข้อถกเถียงเพื่อให้ได้ “ความเสมอภาคทางจิตใจ” (Psychological Equity) โดยการใช้กลไกการป้องกันทางจิต (Defense Mechanism) (Papalia & Olds, 1987) ดังนั้นจะเห็นได้ว่าถ้าบุคคลไว้วางใจในคู่สมรสของตน แล้วเขายังมีการรับรู้ว่าคุณสมรสของเขาไว้วางใจเขา เขาก็จะรู้สึกสบายใจ เพราะคิดว่าตนได้รับในสิ่งที่ควรจะได้ ทำให้เขามีความสุขและความพึงพอใจในชีวิตสมรส ในทางกลับกัน ถ้าบุคคลไว้วางใจในคู่สมรสของตน แต่เขามิมีการรับรู้ว่าคุณสมรสของเขาไม่ไว้วางใจเขา เขาก็จะรู้สึกไม่สบายใจเพราะคิดว่าตนเสียเปรียบ ทำให้เขาไม่มีความสุขและความพึงพอใจในชีวิตสมรส ซึ่งอาจนำมาสู่การหย่าร้างได้ในภายหลัง

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้หาความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในชีวิตสมรสของสามีและความพึงพอใจในชีวิตสมรสของภรรยา ความไว้วางใจของสามีและความไว้วางใจของภรรยา การรับรู้ความพึงพอใจในชีวิตสมรสของภรรยาตามการรับรู้ของสามีและการรับรู้ความพึงพอใจในชีวิตสมรสของสามีตามการรับรู้ของภรรยา การรับรู้ความไว้วางใจที่ภรรยามีต่อสามีและการรับรู้ความไว้วางใจที่สามีมีต่อภรรยา ซึ่งพบว่า

1. การรับรู้ความพึงพอใจในชีวิตสมรสของภรรยาตามการรับรู้ของสามีมีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกกับความพึงพอใจในชีวิตสมรสของสามี และการรับรู้ความพึงพอใจในชีวิตสมรสของสามีตามการรับรู้ของภรรยา มีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกกับความพึงพอใจในชีวิตสมรสของภรรยา ซึ่งเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์สองคู่นี้ ปรากฏว่าคู่แรกมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงกว่าคู่หลัง

2. การรับรู้ความไว้วางใจที่ภรรยามีต่อสามีมีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกกับความพึงพอใจในชีวิตสมรสของสามีและการรับรู้ความไว้วางใจที่สามีมีต่อภรรยา มีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกกับความพึงพอใจในชีวิตสมรสของภรรยา ซึ่งเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์สองคู่นี้ ปรากฏว่าคู่แรกมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำกว่าคู่หลัง

ส่วนความไว้วางใจทั้งของสามีและของภรรยา พบว่ามีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกกับความพึงพอใจในชีวิตสมรสทั้งของสามีและของภรรยา การรับรู้ความพึงพอใจในชีวิตสมรสของภรรยาตามการรับรู้ของสามี การรับรู้ความพึงพอใจในชีวิตสมรสของสามีตามการรับรู้ของภรรยา การรับรู้ความไว้วางใจที่ภรรยามีต่อสามี และการรับรู้ความไว้วางใจที่สามีมีต่อภรรยาในระดับต่ำถึงปานกลาง

สรุปได้ว่า

1. การรับรู้ความพึงพอใจในชีวิตสมรสของภรรยาตามการรับรู้ของสามีมีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกกับความพึงพอใจในชีวิตสมรสของสามี สิ่งนี้มีความเป็นไปได้ใน 3 แนวทาง แนวทางแรกคือ การที่สามีรับรู้ว่ภรรยา มีความพึงพอใจในชีวิตสมรสเป็นเหตุให้สามีมีความพึงพอใจในชีวิตสมรส ซึ่งคู่เป็นเหตุเป็นผลที่น่าจะเป็นไปได้ในระดับสามัญสำนึก และเมื่อพิจารณาถึงค่าสถิติที่ใช้ศึกษาประกอบกับแนวคิดในเรื่องของการรับรู้ที่ได้รับผลกระทบจากเค้าโครงความคิด (schema) แล้ว จะพบว่ามีความเป็นไปได้อีกแนวทางหนึ่งก็คือ การที่สามีพึงพอใจในชีวิตสมรส นั้น มีผลต่อการเกิดเค้าโครงความคิดที่เอื้อต่อการเลือกรับข้อมูลทางบวก ซึ่งในกรณีนี้ การรับรู้ถึงความพึงพอใจของภรรยาที่มีต่อตนเองถือเป็นข้อมูลทางบวกประการหนึ่ง ดังนั้น การที่สามีเกิดเค้าโครงทางความคิดในทิศใด ๆ จึงส่งผลต่อการรับรู้ที่เกิดขึ้นตามมาให้มีความสอดคล้องกับเค้าโครงความคิดดังกล่าว แนวทางสุดท้ายคือ ถ้าบุคคลรับรู้ว่าคุณสมรสของตนมีความพึงพอใจในชีวิตสมรส เขาก็จะมีความพึงพอใจในชีวิตสมรส โดยเขาจะมีความรู้สึกสนองตอบคู่สมรสเช่นเดียวกันกับที่คู่สมรสรู้สึกกับเขา ซึ่งเป็นไปตามหลักบรรทัดฐานการเอื้อประโยชน์ต่อกัน (Norm of reciprocity) และการรับรู้ความพึงพอใจในชีวิตสมรสของสามีตามการรับรู้ของภรรยา มีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกกับความพึงพอใจในชีวิตสมรสของภรรยา ก็สามารถอธิบายได้ในแนวทางนี้เช่นกัน

2. การรับรู้ความไว้วางใจที่ภรรยาที่มีต่อสามีมีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกกับความพึงพอใจในชีวิตสมรสของสามีสิ่งนี้มีความเป็นไปได้ใน 3 แนวทางเช่นเดียวกัน แนวทางแรกคือการที่สามีรับรู้ว่าการหย่ามีความไว้วางใจตน เป็นเหตุให้สามีมีความพึงพอใจในชีวิตสมรส ซึ่งดูเป็นเหตุเป็นผลที่น่าจะเป็นไปได้ในระดับสามัญสำนึก แต่เมื่อพิจารณาถึงค่าสถิติที่ใช้ศึกษาประกอบกับแนวคิดในเรื่องของการรับรู้ที่ได้รับผลกระทบจากเค้าโครงความคิด (schema) แล้วจะพบว่ามีความเป็นไปได้อีกแนวทางหนึ่งก็คือ การที่สามีพึงพอใจในชีวิตสมรสนั้น มีผลต่อการเกิดเค้าโครงความคิดที่เอื้อต่อการเลือกรับข้อมูลทางบวก ซึ่งในกรณีนี้ การรับรู้ถึงความไว้วางใจที่ภรรยาที่มีต่อสามีก็ถือเป็นข้อมูลทางบวกประการหนึ่ง ดังนั้น การที่สามีเกิดเค้าโครงทางความคิดในทิศใด ๆ จึงส่งผลกระทบต่อรับรู้ที่เกิดขึ้นตามมาให้มีความสอดคล้องกับเค้าโครงความคิดดังกล่าว แนวทางสุดท้ายคือ ถ้าบุคคลรับรู้ว่าคุณสมรสของเขาไว้วางใจเขา เขาก็จะมีความพึงพอใจในชีวิตสมรสและเต็มใจที่จะปรับปรุงตัวให้เข้ากับคู่สมรสของเขา นั่นคือ ถ้าสามีรับรู้ว่าการหย่าของตนไว้วางใจเขา เขาก็จะรู้สึกดีกับตนเองเสมือนเป็นการเพิ่มการนับถือตนเอง (self-esteem) ของเขาให้มากขึ้น ทำให้เขารู้สึกมีความสุขและมีความพึงพอใจในชีวิตสมรส และการรับรู้ความไว้วางใจที่สามีมีต่อภรรยา มีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกกับความพึงพอใจในชีวิตสมรสของภรรยาที่สามารถอธิบายได้ในแนวทางนี้เช่นกัน

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังหาความสัมพันธ์และสมการถดถอยพหุคูณระหว่างรายได้ของสามี-ภรรยา ระยะเวลาของการสมรส การมีบุตร และการรับรู้ความไว้วางใจที่คู่สมรสมีต่อกันกับความไว้วางใจคู่สมรส พบว่าความไว้วางใจคู่สมรสมีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกในระดับต่ำกับรายได้ของสามี-ภรรยา และความไว้วางใจคู่สมรสมีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกในระดับปานกลางกับการรับรู้ความไว้วางใจที่คู่สมรสมีต่อกัน ส่วนค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาของการสมรสและการมีบุตรไม่มีความสัมพันธ์กับความไว้วางใจคู่สมรสอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน โดยมีความไว้วางใจคู่สมรสเป็นตัวแปรเกณฑ์ และมีรายได้ของสามี-ภรรยา ระยะเวลาของการสมรส การมีบุตร และการรับรู้ความไว้วางใจที่คู่สมรสมีต่อกันเป็นตัวแปรทำนาย พบว่ามีตัวแปรที่สามารถอธิบายความแปรปรวนของความไว้วางใจคู่สมรสได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเพียงตัวแปรเดียวคือ การรับรู้ความไว้วางใจที่คู่สมรสมีต่อกัน ในขณะที่ระยะเวลาของการสมรส การมีบุตรและรายได้ของสามี-ภรรยาไม่สามารถอธิบายความไว้วางใจคู่สมรสได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ Stinnett (1984) ที่กล่าวว่า เมื่อคู่สมรสมีรายได้ไม่เพียงพอต่อ

ความต้องการก็จะก่อให้เกิดความขัดแย้งกันเองกัน ซึ่งการขาดแคลนทรัพยากร การมีรายได้ลดลง และการตกงานมักมีความสัมพันธ์กับการหย่าร้าง แต่หากคู่สมรสมีรายได้พอสมควรในการทำให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันฉันท์สามีภรรยาได้ ชีวิตสมรสก็就会有ความสุข ดังนั้น รายได้ของสามี-ภรรยาจะมีผลกระทบต่อความไว้วางใจคู่สมรส

ส่วนตัวแปรระยะเวลาของการสมรสและการมีบุตร ผลการวิจัยครั้งนี้ก็ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ Miller (1976) ที่ศึกษาพบว่า การแต่งงานในระยะเริ่มแรก คู่สมรสจะมีเวลาที่อยู่ด้วยกันตามลำพัง ความรัก ความหวานชื่น และการเอาใจใส่ซึ่งกันและกันเป็นอย่างดีในชีวิตสมรสก็ยังมีอยู่ จึงทำให้เกิดความพึงพอใจในชีวิตสมรสและจะค่อย ๆ ลดลงเมื่อมีบุตร เพราะบุตรเพิ่มภาระให้แก่คู่สมรส ทำให้ไม่มีเวลาให้แก่นักกันมากเหมือนในระยะแรก ๆ ดังนั้น ความพึงพอใจในชีวิตสมรสจะลดลง และจะเพิ่มขึ้นอีกเมื่อบุตรแยกครอบครัวออกไป ซึ่งตรงกับงานวิจัยของ Lupri และ Frideres (1981) และ Rollins และ Cannon (1974) อ้างถึงใน Bahr, (1989) ที่พบว่า ความพึงพอใจในชีวิตสมรสจะเปลี่ยนไปตามลำดับขั้นของชีวิต โดยความพึงพอใจในชีวิตสมรสจะค่อย ๆ ลดลงจากตอนเริ่มแต่งงานใหม่จนถึงระยะที่ถูกพ้นจากความดูแล เช่นการแต่งงานและการแยกบ้านอยู่ ต่อจากนั้นความพึงพอใจในชีวิตสมรสจะค่อย ๆ เพิ่มขึ้นจากระยะที่ถูกออกจากบ้านจนถึงวัยเกษียณอายุ ดังนั้น ระยะเวลาของการสมรสและการมีบุตรน่าจะมีผลกระทบต่อความไว้วางใจคู่สมรส

เหตุผลที่รายได้ของสามี-ภรรยา ระยะเวลาของการสมรสและการมีบุตรไม่สามารถทำนายความไว้วางใจคู่สมรสได้ อาจเป็นเพราะความไว้วางใจที่คู่สมรสต่างมีให้แก่กันนั้น ขึ้นอยู่กับตัวคู่สมรสมากกว่าปัจจัยอื่น ๆ โดยถ้าความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรสมีความสุขและความมั่นคงเนื่องจากคู่สมรสมีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน เข้าใจกันและมีความจริงใจต่อกัน ปัจจัยใด ๆ ก็ไม่มีผลต่อความไว้วางใจและความสัมพันธ์ของคู่สมรส

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จะเห็นได้ว่าความพึงพอใจในชีวิตสมรสกับความไว้วางใจคู่สมรส การรับรู้ความพึงพอใจในชีวิตสมรสของคู่สมรส และการรับรู้ความไว้วางใจที่คู่สมรสมีต่อตนมีความสัมพันธ์กัน ดังนั้น ถ้าในคู่สมรสแต่ละคู่สร้างความไว้วางใจให้เกิดขึ้นซึ่งกันและกัน โดยอาจแสดงพฤติกรรมที่ทำให้คู่สมรสของเราสามารถเชื่อใจได้ว่าเป็นบุคคลที่น่าไว้วางใจได้ ชื่อสัตย์ ให้ความร่วมมือและมีความเมตตากรุณา แล้วแต่ละฝ่ายก็จะมี การรับรู้ ว่าคู่สมรสของตนไว้วางใจตน ซึ่งจะส่งผลให้คู่สมรสมีความเชื่อมั่นในความมั่นคงและคุณภาพของความสัมพันธ์กับคู่สมรส และส่งเสริมให้คู่สมรสเกิดความพึงพอใจในชีวิตสมรสและดำเนินชีวิตสมรสได้อย่างมีความสุขตลอดไป

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในชีวิต สมรสกับความไว้วางใจคู่สมรส การรับรู้ความพึงพอใจในชีวิตสมรสของคู่สมรส และ การรับรู้ความไว้วางใจที่คู่สมรสมีต่อตน

สมมติฐานที่ใช้ในการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 ความพึงพอใจในชีวิตสมรสมีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกกับความไว้วางใจคู่สมรส

สมมติฐานที่ 2 ความพึงพอใจในชีวิตสมรสมีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกกับการรับรู้ความพึงพอใจในชีวิตสมรสของคู่สมรส

สมมติฐานที่ 3 ความพึงพอใจในชีวิตสมรสมีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกกับการรับรู้ความไว้วางใจที่คู่สมรสมีต่อตน

สมมติฐานที่ 4 ความไว้วางใจคู่สมรสมีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกกับการรับรู้ความไว้วางใจที่คู่สมรสมีต่อตน

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ คู่สมรสที่แต่งงานมานานระหว่าง 3-10 ปีและยังคงอยู่ร่วมกันในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 250 คู่ โดยแบ่งออกเป็นเพศชาย จำนวน 250 คน เพศหญิง 250 คน ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 33-38 ปี และมีระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี มีระยะเวลาในการสมรสระหว่าง 9-10 ปี และมีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 5000-20,000 บาท และกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษานี้โดยเฉลี่ยมีบุตร 2 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ประกอบด้วย

1. มาตรวัดความไว้วางใจคู่สมรส
2. มาตรวัดการรับรู้ความไว้วางใจที่คู่สมรสมีต่อตน
3. มาตรวัดความพึงพอใจในชีวิตสมรส
4. มาตรวัดการรับรู้ความพึงพอใจในชีวิตสมรสของคู่สมรส

ซึ่งผู้วิจัยจะรวบรวมมาตรเหล่านี้ไว้ในแบบสอบถามฉบับเดียวกัน โดยแบ่งออกเป็น

3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ซึ่งจะสอบถามเพศ อายุปัจจุบัน อายุเมื่อสมรส ระดับการศึกษา รายได้ของสามี-ภรรยา ระยะเวลาของการสมรส การมีบุตรและเวลาที่ทำกิจกรรมร่วมกัน

ตอนที่ 2 มาตรวัดความไว้วางใจคู่สมรส แบ่งเป็น 2 ส่วน ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 วัดความไว้วางใจคู่สมรส จำนวน 20 ข้อ

ส่วนที่ 2 วัดการรับรู้ความไว้วางใจที่คู่สมรสมีต่อตน จำนวน 19 ข้อ

ตอนที่ 3 มาตรวัดความพึงพอใจในชีวิตสมรสมี 2 ส่วน ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 วัดความพึงพอใจในชีวิตสมรส จำนวน 45 ข้อ

ส่วนที่ 2 วัดการรับรู้ความพึงพอใจในชีวิตสมรสของคู่สมรส จำนวน 12 ข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS FOR WINDOWS คำนวณและวิเคราะห์ค่าต่าง ๆ โดยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นเพื่อให้รู้ลักษณะของกลุ่มตัวอย่างและสภาพของตัวแปร โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาค่ามัธมเลขคณิต (Mean) ค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percent) ค่าสูงสุด (Maximum) ค่าต่ำสุด (Minimum) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ตอนที่ 2 การทดสอบสมมติฐาน

ผู้วิจัยหาความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในชีวิตสมรส ความไว้วางใจคู่สมรส การรับรู้ความไว้วางใจที่คู่สมรสมีต่อตนและการรับรู้ความพึงพอใจในชีวิตสมรสของคู่สมรส โดยการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Correlation) และ

ใช้เกณฑ์เทียบระดับของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ดังนี้ (ประคอง กรรณสูตร, 2525)

ค่า r	ระดับความสัมพันธ์
± .70-1.00	สูง
± .30-.69	ปานกลาง
± .00-.29	ต่ำ

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เพิ่มเติมเพื่อตอบคำถามที่ผู้วิจัยสนใจ

ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาตัวแปรที่สามารถทำนายความไว้วางใจคู่สมรส ซึ่งจากการศึกษาวิจัยที่ผ่านมา ผู้วิจัยได้ตั้งข้อสังเกตว่า รายได้ของสามี-ภรรยา ระยะเวลาของการสมรส การมีบุตรและการรับรู้ความไว้วางใจที่คู่สมรสมีต่อตน จะสามารถทำนายความไว้วางใจคู่สมรสได้ ผู้วิจัยจึงทำการวิเคราะห์เพิ่มเติมด้วยเทคนิคสมการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Method) โดยตัวแปรทำนายคือ รายได้ของสามี-ภรรยา ระยะเวลาของการสมรส การมีบุตรและการรับรู้ความไว้วางใจที่คู่สมรสมีต่อตน และมีตัวแปรเกณฑ์คือ ความไว้วางใจคู่สมรส

ผลการวิจัย

1. ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในชีวิตสมรส ความไว้วางใจคู่สมรส การรับรู้ความพึงพอใจในชีวิตสมรสของคู่สมรส และการรับรู้ความไว้วางใจที่คู่สมรสมีต่อตน
 - 1.1 ความพึงพอใจในชีวิตสมรสมีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกในระดับปานกลางกับความไว้วางใจคู่สมรสอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .54$)
 - 1.2 ความพึงพอใจในชีวิตสมรสมีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกในระดับสูงกับการรับรู้ความพึงพอใจในชีวิตสมรสของคู่สมรสอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .77$)
 - 1.3 ความพึงพอใจในชีวิตสมรสมีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกในระดับปานกลางกับการรับรู้ความไว้วางใจที่คู่สมรสมีต่อตนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .59$)
 - 1.4 ความไว้วางใจคู่สมรสมีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกในระดับปานกลางกับการรับรู้ความไว้วางใจที่คู่สมรสมีต่อตนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .58$)

2. การทำนายความไว้วางใจคู่สมรส

2.1 ในการทำนายความไว้วางใจคู่สมรส พบว่ามีตัวแปรที่สามารถอธิบายความแปรปรวนของคะแนนความไว้วางใจคู่สมรสได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 เพียงตัวแปรเดียวคือ การรับรู้ความไว้วางใจที่คู่สมรสมีต่อตน โดยการรับรู้ความไว้วางใจที่คู่สมรสมีต่อตนสามารถอธิบายความแปรปรวนของความไว้วางใจคู่สมรสได้ร้อยละ 33 ($R^2 = .33$)

2.2 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวทำนายที่มีความสำคัญในการทำนายความไว้วางใจคู่สมรสของกลุ่มตัวอย่าง พบว่าการรับรู้ความไว้วางใจที่คู่สมรสมีต่อตนมีน้ำหนักในการทำนายความไว้วางใจคู่สมรสเท่ากับ 0.58 ($\beta = 0.58$)

2.3 สมการทำนายความไว้วางใจคู่สมรส เป็นดังนี้

สมการในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน

$$T_Z = 0.58 * PT_Z$$

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรอื่น ๆ เช่น ลักษณะการสื่อสารต่อกันของคู่สมรส ระดับของการเปิดเผยตนเองของคู่สมรส รูปแบบของชีวิตครอบครัว เป็นต้น ว่ามีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในชีวิตสมรสอย่างไร
2. ควรมีการศึกษาความพึงพอใจในชีวิตสมรสแบบระยะยาว (Longitudinal study) เพื่อดูแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงว่าเป็นอย่างไร

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กรรณิกา เกลิมกุล. (2535). การเปรียบเทียบความพึงพอใจในชีวิตสมรสของผู้ที่มีเอกลักษณ์
บทบาททางเพศแตกต่างกัน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาจิตวิทยา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จันทร์รัตน์ เจริญสันติ. (2533). ความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติ บทบาททางเพศ ความพึงพอใจใน
ชีวิตสมรสกับการปรับตัวของบิดามารดาที่มีต่อบุตรคนแรก. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จันทร์เพ็ญ คุปต์กาญจนากุล. (2526). ตัวแบบสมมุติฐานความพึงพอใจในชีวิตสมรส: การทดสอบ
เฉพาะกรณีข้าราชการกระทรวงอุตสาหกรรม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะสังคมวิทยา
และมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นิยม บุญมี. (2534). ครอบครัวสัมพันธ์. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร.
- ประคอง กรรณสูตร. (2525). สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: บรรณกิจ.
- สุภาวดี เดชาเกรียงศักดิ์. (2534). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกีดสรรกับความพึงพอใจในชีวิต
สมรสของสตรีสมรสวัยผู้ใหญ่ตอนต้นที่ทำงานแล้วในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต ภาควิชาจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสาวนีย์ ตนะตุลย์. (2533). คุณภาพชีวิตของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อุบลรัตน์ พิชญ์ชະนนท์. (2531). คุณภาพชีวิตสมรส. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ภาษาอังกฤษ

- Antill, J. K. (1983). Sex role complementarity versus similarity in married couples. **Journal of
Personality and Social Psychology**, 45, 145-155.
- Bahr, S. J. (1989). **Family interaction**. New York: Macmillan.

- Booth, A., & White, L. K. (1980). Thinking about divorce. **Journal of Marriage and the Family**, **42**, 605-616.
- Brinkerhoff, D. B., & White, L. K. (1978). Marital satisfaction in an economically marginal population. **Journal of Marriage and the Family**, **40**, 259-267.
- Burchinal, L. G. (1974). Survival rates among religiously homogamous and interreligious marriages. **Social Forces**, **41**, 353-362.
- Burgess, E. W., & Cottrell, L. (1930). **Predicting success or failure in marriage**. New York: Prentice-Hall.
- Burr, W. R. (1970). Satisfaction with various aspects of marriage over the life cycle: A random middle class sample. **Journal of Marriage and the Family**, **35**, 29-30.
- Burr, W. R. (1976). **Theory construction and the sociology of the family**. New York: Wiley.
- Byrne, D., & Clore, G. L. (1970). A reinforcement model of evaluative responses. **Personality: An International Journal**, **1**, 103-128.
- Cole, C. L., Cole, A. L., & Dean, D. G. (1978, October). **Emotional maturity and marital adjustment: A decade of replication**. Paper presented in the Research and Theory Section at the National Council on Family Relations Annual Meetings, Philadelphia.
- Coleman, J. C. (1988). **Intimate relationship marriage and family** (2nd ed.). New York: Macmillan.
- Cook, J. A., Hoffschmidt, S., Cohler, B. J., & Pickett, S. (1992). Marital satisfaction among parents of the severely mentally ill living in the community. **American Journal of Orthopsychiatry**, **62**, 552-563.
- Dermaris, A., & Leslie, G. R. (1984). Cohabitation with the future spouse: Its influence upon marital satisfaction and communication. **Journal of Marriage and the Family**, **46**, 77-84.
- Deutsch, M. (1973). **The resolution of conflict: Constructive and destructive process**. New Haven, CN: Yale University Press.
- Duvall, E. M. (1977). **Marriage and family development** (5th ed.). Philadelphia: J. B. Lippincott.
- Dyer, E. D. (1983). **Courtship, marriage, and family: American style**. Chicago: Dorsey Press.

- Erickson, R. J. (1993). Reconceptualizing family work: The effect of emotional work on perception of marital quality. **Journal of Marriage and the Family**, *55*, 888-900.
- ✓ Figley, C. R. (1973). Child density and the marital relationship. **Journal of Marriage and the Family**, *35*, 272-282.
- Gouldner, A. W. (1961). **Modern sociology: An introduction to the study of human interaction**. New York: Hourcourt.
- Hawkins, J. L. (1968). Association between companionship, hostility and marital satisfaction. **Journal of Marriage and the Family**, *30*, 647-650.
- Herzberg, P. A. (1983). **Principles of statistics**. New York: Wiley.
- Holmes, J. G., & Rempel, J. K. (1989). Trust in close relationship. In C. Hendrick. (Ed.), **Review of personality and social relationships** (Vol. 10, 187-219). New York: Sage.
- Huston, T. L. (1974). **Foundation of interpersonal attraction**. New York: Academic Press.
- Huston, T. L. (1991). Socioemotional behavior and satisfaction in marital relationships: A longitudinal study. **Journal of Personality and Social Psychology**, *61*, 721-733.
- Johnson, D. W. (1997). **Reaching out: Interpersonal effectiveness and self-actualization** (6th ed.). New York: Allyn & Bacon.
- Larzelere, R. E., & Huston, T. L. (1980). The dyadic trust scale: Toward understanding interpersonal trust in close relationship. **Journal of Marriage and the Family**, *42*, 595-604.
- ✓ Lauer, R. H., Lauer, J. C., & Kerr, S. T. (1990). The long-term marriage: Perceptions of stability and satisfaction. **International Journal of Aging & Human Development**, *31*, 189-195.
- Levenson, R. W., Carstensen, L. L., & Gottman, J. M. (1993). Long-term marriage: Age, gender, and satisfaction. **Psychology & Aging**, *8*, 301-313.
- Levinger, G., & Senn, D. J. (1967). Disclosure of feelings in marriage. **Merrill Palmer Quarterly**, *13*, 237-249.
- ✓ Lewis, R. A., & Spanier, G. B. (1979). Theorizing about the quality and stability of marriage. **Contemporary Theories About the Family**, *2*, 115-122.

- Lipkus, I. M., & Bissonnette, V. (1998). The belief in a just world and willingness to accommodate among married and dating couples. In L. Montada. (Ed.), **Responses to victimizations and belief in a just world: Critical issues in social justice** (pp.127-140). New York: Plenum Press.
- Lott, B. E., & Lott, A. J. (1960). The formation of positive attitudes toward group members. **Journal of Abnormal and Social Psychology**, **61**, 297-300.
- Lupri, E., & Frideres, J. (1981). The quality of marriage and the passage of time: Marital satisfaction over the family life cycle. **Canadian Journal of Sociology**, **6**, 283-305.
- Megnaghan, E. (1982). Measuring coping effectiveness: A parallel analysis of marital problems and coping efforts. **Journal of Health and Social Behavior**, **23**, 220-234.
- Miller, C. (1976). A multivariate development model of marital satisfaction. **Journal of Marriage and the Family**, **38**, 50-58.
- Moore, D. (1983). Prepared children and marital satisfaction during the antepartum and postpartum periods. **Nursing Research**, **52**, 73-79.
- Nye, I. F. (1982). **Family relationship: Reward and cost**. Beverly Hills: Sage.
- Papalia, D. E., & Olds, S. W. (1987). **Psychology**. New York: McGraw-Hill.
- Rempel, J. K., Holmes, J.G., & Zanna, M. P. (1985). Trust in close relationships. **Journal of Personality and Social Psychology**, **49**, 95-112.
- Renne, K. S. (1970). Correlates of dissatisfaction in marriage. **Journal of Marriage and the Family**, **32**, 56-67.
- Rhyme, D. (1981). Bases of marital satisfaction among men and women. **Journal of Marriage and the Family**, **43**, 941-946.
- Roach, A. J., Frazier, L. P., & Bowden, S. R. (1981). The marital satisfaction scale: Development of a measure for intervention research. **Journal of Marriage and the Family**, **43**, 537-545.
- Rollins, B. C., & Cannon, K. L. (1974). Marital satisfaction over the family life cycle: A reevaluation. **Journal of Marriage and the Family**, **36**, 271-272.
- Rotter, J. B. (1971). Generalized expectancies for interpersonal trust. **American Psychologist**, **26**, 443-452.

- Rotter, J. B. (1980). Interpersonal trust, trustworthiness, and gullibility. **American Psychologist**, **35**, 1-7.
- Scanzoni, J. (1979). Social exchange and behavioral interdependence. In R. L. Burgess & T. L. Huston (Eds.), **Social exchange in developing relationships** (pp.241-254). New York: Academic Press.
- Sears, D. O., Peplau, A. L., & Freedman, J. L. (1988). **Social psychology** (6th ed.). New York: Prentice-Hall.
- Skinner, B. F. (1953). **Science and human behavior**. New York: Macmillan.
- Spendlove, D. C. (1990). Marital adjustment among housestaff and new attorneys. **Academic Medicine**, **65**, 599-603.
- Snyder, D. K. (1979). Multidimensional assessment of marital satisfaction. **Journal of Marriage and the Family**, **41**, 813-821.
- Stinnett, N. W. (1984). **Relationship in marriage and the family** (2nd ed.). New York: Macmillan.
- Terman, L. M. (1936). **Psychological factors in marital happiness**. New York: McGraw-Hill.
- Thibaut, J. W., & Kelley, H. H. (1959). **The social psychology of groups**. New York: John Wiley.
- Watson, R. E. L. (1983). Premarital cohabitation vs. traditional courtship: Their effects on subsequent marital adjustment. **Family Relations**, **32**, 139-147.
- White, L. K., & Booth, A. (1985). The transition to parenthood and marital quality. **Journal of Family Issues**, **6**, 435-449.
- Wilson, M. R., & Filsinger, E. E. (1986). Religiosity and marital adjustment: Multidimensional interrelationships. **Journal of Marriage and the Family**, **48**, 147-151.
- Wyatt, G. E., & Rowe, S. L. (1990). African American women's sexual satisfaction as a dimension of their sex roles. **Sex Roles**, **22**, 509-525.
- Ying, Y. W. (1991). Marital satisfaction among San Francisco Chinese American. **Journal of Social Psychiatry**, **37**, 201-213.
- Zak, A. M., Joel, A. G., Ryckman, R. M., & Lenney, E. (1998). Assessments of trust perception process. **Journal of Social Psychology**, **138**, 217-228.

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถามวัดความไว้วางใจของกลุ่มสมรสและความพึงพอใจในชีวิตสมรส

คำชี้แจง

แบบสอบถามชุดนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเก็บข้อมูลนำไปใช้ในการจัดทำวิทยานิพนธ์ ประกอบการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาสังคม คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้วิจัยจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตอบแบบสอบถามด้วยความตั้งใจ จริงใจ ตรงกับความรู้สึกรของท่านอย่างแท้จริง และกรุณาตอบให้ครบทุกข้อ เพื่อประโยชน์ของผลการวิจัย โดยข้อมูลของท่านจะถือเป็นความลับและไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อตัวท่านทั้งสิ้น แบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้คือ

ตอนที่ 1 จำนวน 8 ข้อ

ตอนที่ 2 จำนวน 39 ข้อ

ตอนที่ 3 จำนวน 57 ข้อ

ขอขอบพระคุณที่กรุณาให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

นางสาวนันทกานต์ วงษ์ปัญญา

ตอนที่ 1

1. เพศของท่าน () ชาย () หญิง
2. อายุของท่านในปัจจุบัน.....ปี
3. ท่านแต่งงานกับคู่สมรสคนปัจจุบันเมื่ออายุ.....ปี
4. ระดับการศึกษาสูงสุดของท่าน

() มัธยมศึกษาตอนต้น	() มัธยมศึกษาตอนปลาย
() ปวช.	() ปวส.
() อนุปริญญา	() ปริญญาตรี
() สูงกว่าปริญญาตรี	
5. ท่านทำงานในอาชีพ.....
6. รายได้ปัจจุบันของท่านและคู่สมรสในแต่ละเดือนรวมกันโดยเฉลี่ย.....บาท
7. ท่านมีบุตรกับคู่สมรสคนปัจจุบันหรือไม่

() มี ท่านมีบุตร.....คน	() ไม่มี
--------------------------	-----------
8. ท่านใช้เวลาในการทำกิจกรรมหรือใช้เวลาอยู่ด้วยกันกับคู่สมรสประมาณสัปดาห์ละ.....ชั่วโมง

ตอนที่ 2

คำชี้แจง ขอให้ท่านอ่านข้อความแต่ละข้อ แล้วใส่เครื่องหมาย × ทับตัวเลขในช่องคำตอบตามที่ท่านคิดว่าข้อความนั้น ๆ เป็นความจริงสำหรับชีวิตสมรสของท่านในปัจจุบันมากที่สุด ไม่ใช่ตามที่ท่านคิดว่าควรจะเป็น โดยแต่ละคำตอบมีความหมายดังนี้

เห็นด้วยมากที่สุด หมายถึง ข้อความนั้น ๆ เป็นจริงสำหรับชีวิตสมรสของท่านในขณะนี้มากที่สุด

เห็นด้วย หมายถึง ข้อความนั้น ๆ เป็นจริงสำหรับชีวิตสมรสของท่านในขณะนี้ค่อนข้างมาก

เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยพอ ๆ กัน หมายถึง ท่านไม่แน่ใจหรือไม่สามารถตัดสินใจได้ว่าข้อความนั้น ๆ เป็นจริงสำหรับชีวิตสมรสของท่านในขณะนี้หรือไม่

ไม่เห็นด้วย หมายถึง ข้อความนั้น ๆ ไม่เป็นจริงสำหรับชีวิตสมรสของท่านในขณะนี้ค่อนข้างมาก

ไม่เห็นด้วยมากที่สุด หมายถึง ข้อความนั้น ๆ ไม่เป็นจริงสำหรับชีวิตสมรสของท่านในขณะนี้มากที่สุด

ตัวอย่าง กรุณาใส่เครื่องหมาย × ทับตัวเลขในช่องคำตอบที่ตรงกับความคิดเห็นเกี่ยวกับชีวิตสมรสของท่านมากที่สุด

ข้อความ	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วย	เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยพอ ๆ กัน	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยมากที่สุด
	5	4	3	2	1
0.ฉันกับคู่สมรสของฉันไปกันได้ด้วยดี	5	4	3	2	1

ถ้าท่านคิดว่าข้อความนี้เป็นจริงสำหรับชีวิตสมรสของท่านมากที่สุด ให้ใส่เครื่องหมาย ×
ที่ตัวเลข 5 ในช่องเห็นด้วยมากที่สุด ดังนี้

ข้อความ	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย	เห็นด้วย และไม่ เห็นด้วย พอ ๆ กัน	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย มากที่สุด
	5	4	3	2	1
0.ฉันกับคู่สมรสของฉัน ไปกันได้ด้วยดี	✕	4	3	2	1

ส่วนที่ 1

กรุณาใส่เครื่องหมาย × ที่ตัวเลขในช่องที่ตรงกับความเห็นเกี่ยวกับชีวิตสมรสของท่านใน
ปัจจุบันมากที่สุด

ข้อความ	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย	เห็นด้วย และไม่ เห็นด้วย พอ ๆ กัน	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย มากที่สุด
	5	4	3	2	1
1.ทุกครั้งที่ท่านมีปัญหา ปรึกษากับคู่สมรสของท่าน ท่านรู้ว่าท่านจะได้รับ การตอบสนองจากคู่สมรส อย่างอบอุ่น โดยที่ท่าน ยังไม่ได้พูดอะไรเลย	5	4	3	2	1
2.หากท่านเล่าถึงความลับ ของท่านให้คู่สมรสฟัง ท่านรู้ว่าคู่สมรสจะไม่คิดว่า ท่านไร้สาระ	5	4	3	2	1

ข้อความ	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย	เห็นด้วย และไม่ เห็นด้วย พอ ๆ กัน	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย มากที่สุด
	5	4	3	2	1
3.ท่านไว้ใจที่จะให้ คู่สมรสของท่าน ไปส่ง จดหมายที่สำคัญให้ท่าน เมื่อท่านไม่ว่างที่จะไป ไปรษณีย์	5	4	3	2	1
4.ถึงแม้ว่ากาลเวลาจะ เปลี่ยนแปลงไป แต่ท่านก็ รู้ว่าคู่สมรสของท่านพร้อม เสมอและเต็มใจที่จะให้ กำลังใจและสนับสนุนท่าน ตลอดไป	5	4	3	2	1
5.ท่านไว้ใจว่าท่านจะ ทำประกันชีวิตโดยให้ คู่สมรสของท่านเป็น ผู้รับผลประโยชน์	5	4	3	2	1
6.ท่านสามารถเชื่อใจ คู่สมรสของท่านว่าจะ ตอบสนองในทางบวก ต่อท่าน เมื่อท่านเปิดเผย จุดอ่อนของท่าน	5	4	3	2	1
7.หากท่านจะต้องไปในที่ ที่ไม่คุ้นเคย ซึ่งอาจเสี่ยง อันตราย ท่านจะรู้สึกอุ่นใจ เมื่อมีคู่สมรสของท่านไป ด้วย	5	4	3	2	1

ข้อความ	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย	เห็นด้วย และ ไม่ เห็นด้วย พอ ๆ กัน	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย มากที่สุด
	5	4	3	2	1
8. ท่านเชื่อว่าท่านและ คู่สมรสของท่านจะใช้ ชีวิตร่วมกันจนตายจากกัน	5	4	3	2	1
9. ถ้าท่านเกิดอุบัติเหตุหรือ เจ็บป่วยท่านมั่นใจได้ว่า คู่สมรสของท่านจะดูแล ท่าน	5	4	3	2	1
10. ถ้าท่านทำอะไรผิดพลาด ขึ้นมา ท่านคิดว่าคู่สมรส ของท่านก็จะไม่วิจารณ์ท่าน ต่อหน้าบุคคลอื่น	5	4	3	2	1
11. ถ้าคู่สมรสของท่านไป ส่งท่านที่ทำงานแล้วมารับ ไม่ตรงเวลา ท่านเดาได้ว่า คู่สมรสของท่านน่าจะมี เหตุผลที่ดีที่ทำให้ล่าช้า	5	4	3	2	1
12. ถ้าท่านไม่มีงานทำ ท่านคิดว่าคู่สมรสของท่าน จะเลี้ยงดูท่าน	5	4	3	2	1
13. เมื่อคู่สมรสของท่านไป ต่างจังหวัด โดยไม่มีท่านไป ด้วย ท่านมั่นใจว่าคู่สมรส ของท่านจะไม่นอกใจท่าน	5	4	3	2	1

ข้อความ	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย	เห็นด้วย และไม่ เห็นด้วย พอ ๆ กัน	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย มากที่สุด
	5	4	3	2	1
14.ท่านคิดว่าคู่สมรสของท่านจะเป็นตัวอย่างที่ดีของบุตร	5	4	3	2	1
15.ท่านมั่นใจว่าคู่สมรสของท่านจะยกฐานะของครอบครัวให้ดีขึ้น	5	4	3	2	1
16.ท่านไม่เคยกังวลถึงอนาคตของความสัมพันธ์ระหว่างท่านและคู่สมรสของท่านเลย	5	4	3	2	1
17.ท่านมั่นใจว่า คู่สมรสของท่านจะไม่บอกความลับของท่านให้บุคคลอื่นฟัง	5	4	3	2	1
18.ถ้าหากคู่สมรสของท่านต้องย้ายไปอยู่คนละที่กับท่าน ท่านแน่ใจได้ว่า คู่สมรสของท่านจะไม่ทอดทิ้งท่าน	5	4	3	2	1
19.ท่านไว้วางใจคู่สมรสของท่านว่าจะห่วงใยในสวัสดิภาพของท่าน	5	4	3	2	1
20.ท่านมั่นใจว่าคู่สมรสของท่านจะไม่ปิดบังรายรับที่ได้ในแต่ละเดือน	5	4	3	2	1

ส่วนที่ 2

กรุณาใส่เครื่องหมาย × ทับตัวเลขในช่องที่ท่านคิดว่าตรงกับความเห็น ความรู้สึกหรือพฤติกรรม
ของคู่สมรสของท่านมากที่สุด

ข้อความ	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย	เห็นด้วย และ ไม่ เห็นด้วย พอ ๆ กัน	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย มากที่สุด
	5	4	3	2	1
1. ทุกครั้งที่คู่สมรสของท่าน มีปัญหาปรึกษากับท่าน ท่านเชื่อว่าคู่สมรสของท่าน รู้ว่าจะได้รับการตอบสนอง จากท่านอย่างอบอุ่น โดยที่ เขายังไม่ได้พูดอะไรเลย	5	4	3	2	1
2. ท่านเชื่อว่า คู่สมรสของ ท่านจะเล่าความลับให้ท่าน ฟัง เพราะคู่สมรสของท่าน รู้ว่าท่านไม่คิดว่าเขา ไร้สาระ	5	4	3	2	1
3. ท่านเชื่อว่าคู่สมรสของ ท่านไว้ใจที่จะให้ท่านไปส่ง จดหมายที่สำคัญให้ เมื่อ คู่สมรสของท่านไม่หวังที่จะ ไปไปรษณีย์	5	4	3	2	1

ข้อความ	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย	เห็นด้วย และไม่ เห็นด้วย พอ ๆ กัน	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย มากที่สุด
	5	4	3	2	1
4.ท่านเชื่อว่า ถึงแม้ว่า กาลเวลาจะเปลี่ยนแปลงไป คู่สมรสของท่านก็รู้ว่าท่าน พร้อมเสมอและเต็มใจที่จะ ให้กำลังใจและสนับสนุน เขาตลอดไป	5	4	3	2	1
5.ท่านเชื่อว่าคู่สมรสของ ท่านไว้ใจท่านที่จะทำ ประกันชีวิตโดยให้ท่านเป็น ผู้รับผลประโยชน์	5	4	3	2	1
6.ท่านเชื่อว่าคู่สมรสของ ท่านเชื่อใจท่านว่าจะ ตอบสนองในทางบวก ต่อเขา เมื่อเขาเปิดเผย จุดอ่อนของเขา	5	4	3	2	1
7.ท่านเชื่อว่าหากคู่สมรส ของท่านจะต้องไปในที่ที่ ไม่คุ้นเคย ซึ่งอาจเสี่ยง อันตราย คู่สมรสของท่าน จะรู้สึกภูมิใจเมื่อมีท่านไป ด้วย	5	4	3	2	1
8.หากคู่สมรสของท่านเกิด อุบัติเหตุหรือเจ็บป่วย ท่าน เชื่อว่าคู่สมรสของท่าน มั่นใจว่าท่านจะดูแลเขา	5	4	3	2	1

ข้อความ	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย	เห็นด้วย และไม่ เห็นด้วย พอ ๆ กัน	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย มากที่สุด
	5	4	3	2	1
9.หากคู่สมรสของท่าน ทำอะไรผิดพลาดขึ้นมา ท่านเชื่อว่าคู่สมรสของท่าน ก็จะคิดว่าท่านจะไม่วิจารณ์ เขาต่อหน้าบุคคลอื่น	5	4	3	2	1
10.หากท่านไปส่งคู่สมรส ของท่านที่ทำงานแล้วมารับ ไม่ตรงเวลา ท่านเชื่อว่า คู่สมรสของท่านเคยได้ว่า ท่านน่าจะมีเหตุผลที่ดีที่ ทำให้ล่าช้า	5	4	3	2	1
11.หากคู่สมรสของท่าน ไม่มีงานทำ ท่านเชื่อว่า คู่สมรสของท่านคิดว่า ท่านจะเลี้ยงดูเขา	5	4	3	2	1
12.เมื่อท่านไปต่างจังหวัด โดยไม่มีคู่สมรสของท่าน ไปด้วย ท่านเชื่อว่าคู่สมรส ของท่านมั่นใจว่าท่านจะ ไม่นอกใจเขา	5	4	3	2	1
13.ท่านเชื่อว่าคู่สมรสของ ท่านคิดว่าท่านจะเป็น ตัวอย่างที่ดีของบุตร	5	4	3	2	1

ข้อความ	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วย	เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยพอ ๆ กัน	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยมากที่สุด
	5	4	3	2	1
14.ท่านเชื่อว่าคู่สมรสของท่านมั่นใจว่าท่านจะยกฐานะของครอบครัวให้ดีขึ้น	5	4	3	2	1
15.ท่านเชื่อว่าคู่สมรสของท่านไม่เคยกังวลถึงอนาคตของความสัมพันธ์ระหว่างเขาและท่านเลย	5	4	3	2	1
16.ท่านเชื่อว่าคู่สมรสของท่านมั่นใจว่าท่านจะไม่บอกความลับของเขาให้บุคคลอื่นฟัง	5	4	3	2	1
17.หากท่านต้องย้ายไปอยู่คนละที่กับคู่สมรสของท่าน ท่านเชื่อว่าคู่สมรสของท่านมั่นใจว่าท่านจะไม่ทอดทิ้งเขา	5	4	3	2	1
18.ท่านเชื่อว่าคู่สมรสของท่านไว้ใจว่าท่านจะห่วงใยในสวัสดิภาพของเขา	5	4	3	2	1
19.ท่านเชื่อว่าคู่สมรสมั่นใจว่าท่านจะไม่ปิดบังรายรับที่ได้ในแต่ละเดือน	5	4	3	2	1

ตอนที่ 3

ส่วนที่ 1

กรุณาใส่เครื่องหมาย × ทับตัวเลขในช่องที่ตรงกับความเห็นเกี่ยวกับชีวิตสมรสของท่านในปัจจุบันมากที่สุด

ข้อความ	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วย	เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยพอ ๆ กัน	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยมากที่สุด
	5	4	3	2	1
1. ท่านกังวลใจมากเกี่ยวกับชีวิตสมรสของท่าน	5	4	3	2	1
2. ถ้าท่านสามารถเริ่มต้นใหม่ได้อีกครั้ง ท่านจะเลือกแต่งงานกับบุคคลอื่นที่ไม่ใช่คู่สมรสของท่านคนปัจจุบัน	5	4	3	2	1
3. ท่านไว้วางใจคู่สมรสของท่านเสมอ	5	4	3	2	1
4. ชีวิตของท่านจะว่างเปล่า ถ้าปราศจากการสมรสในครั้งนี้	5	4	3	2	1
5. การสมรสเป็นสิ่งที่ผูกมัดเกินไปจนไม่เหมาะสมสำหรับท่าน	5	4	3	2	1
6. ท่านรู้สึกว้ากว่าสถานการณ์ชีวิตสมรสซ้ำซากจำเจน่าเบื่อหน่าย	5	4	3	2	1

ข้อความ	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย	เห็นด้วย และ ไม่ เห็นด้วย พอ ๆ กัน	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย มากที่สุด
	5	4	3	2	1
7.ท่านรู้ว่าท่านมีความหมายมากสำหรับคู่สมรสของท่าน	5	4	3	2	1
8.ชีวิตสมรสของท่านทำให้เกิดผลเสียต่อสุขภาพของท่าน	5	4	3	2	1
9.ท่านมักอารมณ์เสีย โกรธหรือขุ่นเคืองใจจากสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตสมรสของท่าน	5	4	3	2	1
10.ท่านรู้ว่าท่านมีความสามารถพอที่จะจัดการกับชีวิตสมรสของท่านได้	5	4	3	2	1
11.ท่านอยากให้ชีวิตสมรสในครั้งปัจจุบันสิ้นสุดลงเพียงเท่านี้	5	4	3	2	1
12.ท่านคาดว่า การสมรสจะทำให้ท่านมีความพึงพอใจเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ	5	4	3	2	1
13.ท่านรู้สึกท้อใจในการพยายามที่จะทำให้ชีวิตสมรสประสบความสำเร็จ	5	4	3	2	1

ข้อความ	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย	เห็นด้วย และไม่ เห็นด้วย พอ ๆ กัน	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย มากที่สุด
	5	4	3	2	1
14.ท่านคิดว่าชีวิตสมรส ของท่านเป็นสิ่งที่ น่ารื่นรมย์อย่างที่คิดไว้	5	4	3	2	1
15.ชีวิตสมรสของท่าน ให้ความพึงพอใจที่ แท้จริงแก่ท่านมากกว่า สิ่งใดที่ท่านได้กระทำ ลงไป	5	4	3	2	1
16.ท่านคิดว่าชีวิตสมรส ของท่านเกิดปัญหา มากขึ้นในแต่ละปี	5	4	3	2	1
17.คู่สมรสของท่าน ทำให้ท่านสับสน วุ่นวายใจ	5	4	3	2	1
18.คู่สมรสของท่าน เปิดโอกาสให้ท่านได้ แสดงความคิดเห็น อย่างเพียงพอ	5	4	3	2	1
19.เท่าที่ผ่านมา นับว่า ท่านประสบความสำเร็จ ในชีวิตสมรสแล้ว	5	4	3	2	1
20.คู่สมรสของท่าน ยอมรับใน ความเท่าเทียม ซึ่งกันและกัน	5	4	3	2	1

ข้อความ	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย	เห็นด้วย และไม่ เห็นด้วย พอ ๆ กัน	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย มากที่สุด
	5	4	3	2	1
21. สิ่งที่ทำให้ชีวิตของท่านมีคุณค่าและน่าสนใจมักมาจากสิ่งอื่น ๆ ที่มีใช้การสมรส	5	4	3	2	1
22. คู่สมรสของท่านคอยให้กำลังใจจนทำให้ท่านทำงานได้ดียิ่งขึ้น	5	4	3	2	1
23. การสมรสของท่านทำให้ท่านไม่เป็นตัวของตัวเอง	5	4	3	2	1
24. ท่านมั่นใจว่าในอนาคตชีวิตสมรสของท่านจะมีความสุข	5	4	3	2	1
25. ท่านเอาใจใส่คู่สมรสของท่านอย่างแท้จริง	5	4	3	2	1
26. ท่านสามารถเข้ากับคู่สมรสของท่านได้เป็นอย่างดี	5	4	3	2	1
27. คู่สมรสของท่านไม่ให้ความเป็นธรรมแก่ท่านในเรื่องเวลาส่วนตัว	5	4	3	2	1
28. คู่สมรสของท่านปฏิบัติต่อท่านอย่างไร้เหตุผล	5	4	3	2	1

ข้อความ	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วย	เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยพอ ๆ กัน	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยมากที่สุด
	5	4	3	2	1
29.ชีวิตสมรสของท่านช่วยให้ท่านไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ได้	5	4	3	2	1
30.คู่สมรสของท่านเต็มใจที่จะช่วยกันพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างกันให้ดีขึ้น	5	4	3	2	1
31.ชีวิตสมรสของท่านมีปัญหาเนื่องจากความคิดเห็นที่ไม่ตรงกันในเรื่องการทำกิจกรรมยามว่าง	5	4	3	2	1
32.ท่านและคู่สมรสต่างยอมรับการแสดงออกซึ่งความรักด้วยกันทั้งคู่	5	4	3	2	1
33.การไม่มีความสุขในความสัมพันธ์ทางเพศเป็นสิ่งที่บั่นทอนความสุขในชีวิตสมรสของท่าน	5	4	3	2	1
34.ท่านและคู่สมรสของท่านมีความคิดเห็นตรงกันว่าอะไรเป็นสิ่งถูกต้องและเหมาะสม	5	4	3	2	1

ข้อความ	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย	เห็นด้วย และไม่ เห็นด้วย พอ ๆ กัน	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย มากที่สุด
	5	4	3	2	1
35.ท่านและคู่สมรสของท่านมีปรัชญาชีวิตที่แตกต่างกัน	5	4	3	2	1
36.ท่านและคู่สมรสของท่านชอบทำกิจกรรมนอกบ้านหลายอย่างร่วมกัน	5	4	3	2	1
37.บางครั้งท่านรู้สึกว่าจะไม่นำแต่งงานกับคู่สมรสของท่านคนปัจจุบันเลย	5	4	3	2	1
38.ชีวิตสมรสของท่านในปัจจุบันไม่มีความสุขเลย	5	4	3	2	1
39.ท่านมีความยินดีที่จะมีเพศสัมพันธ์กับคู่สมรสของท่านคนปัจจุบัน	5	4	3	2	1
40.คู่สมรสของท่านขาดความเคารพในตัวท่าน	5	4	3	2	1
41.ท่านมีความลำบากอย่างยิ่งในการปรับทุกข์กับคู่สมรสของท่าน	5	4	3	2	1

ข้อความ	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย	เห็นด้วย และไม่ เห็นด้วย พอ ๆ กัน	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย มากที่สุด
	5	4	3	2	1
42.ส่วนใหญ่แล้ว คู่สมรสของท่านเข้าใจ ความรู้สึกของท่าน	5	4	3	2	1
43.คู่สมรสของท่านไม่ รับฟังในสิ่งที่ท่าน ต้องการจะพูด	5	4	3	2	1
44.ท่านมีความสุขกับ การสนทนาที่รื่นรมย์กับ คู่สมรสของท่าน อยู่บ่อย ๆ	5	4	3	2	1
45.ท่านรู้สึกพึงพอใจใน ชีวิตสมรสของท่าน อย่างแน่นอน	5	4	3	2	1

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 2

กรุณาใส่เครื่องหมาย × ทับตัวเลขในช่องที่ท่านคิดว่าตรงกับความเห็น ความรู้สึกหรือพฤติกรรม
ของกลุ่มสมรสของท่านมากที่สุด

ข้อความ	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย	เห็นด้วย และ ไม่ เห็นด้วย พอ ๆ กัน	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย มากที่สุด
	5	4	3	2	1
1. ท่านเชื่อว่าคู่สมรส ของท่านกังวลใจ เกี่ยวกับชีวิตสมรส	5	4	3	2	1
2. ถ้าสามารถเริ่มต้นใหม่ ได้อีกครั้ง ท่านเชื่อว่า คู่สมรสของท่านจะเลือก แต่งงานกับบุคคลอื่นที่ ไม่ใช่ท่าน	5	4	3	2	1
3. ท่านเชื่อว่าคู่สมรส ของท่านรู้สึกว่ สถานการณ์ชีวิตสมรส ซ้ำซากจำเจน่าเบื่อหน่าย	5	4	3	2	1
4. ท่านเชื่อว่าคู่สมรส ของท่านคิดว่าชีวิต สมรสให้ความพึงพอใจ ที่แท้จริงแก่เขามากกว่า สิ่งใดที่เขาได้กระทำ ลงไป	5	4	3	2	1
5. ท่านเชื่อว่าคู่สมรส ของท่านคิดว่าท่านทำ ให้เขาสับสนวุ่นวายใจ	5	4	3	2	1

ข้อความ	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย	เห็นด้วย และไม่ เห็นด้วย พอ ๆ กัน	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย มากที่สุด
	5	4	3	2	1
6.ท่านเชื่อว่าคุณสมรส ของท่านเอาใจใส่ท่าน อย่างแท้จริง	5	4	3	2	1
7.ท่านคิดว่าคู่สมรสของ ท่านสามารถเข้ากับท่าน ได้เป็นอย่างดี	5	4	3	2	1
8.ท่านเชื่อว่าคุณสมรส ของท่านหวังใจว่า สักวันหนึ่งเขาและท่าน อาจจะหย่าร้างกัน	5	4	3	2	1
9.ท่านเชื่อว่าคุณสมรส ของท่านคิดว่าท่าน ปฏิบัติต่อเขาอย่าง ไร้เหตุผล	5	4	3	2	1
10.ท่านเชื่อว่าบางครั้ง คู่สมรสของท่านรู้สึก ว่าไม่น่าแต่งงานกับท่าน เลย	5	4	3	2	1
11.ท่านเชื่อว่าคุณสมรส ของท่านคิดว่าชีวิต สมรสในปัจจุบัน ไม่มีความสุขเลย	5	4	3	2	1

ข้อความ	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย	เห็นด้วย และ ไม่ เห็นด้วย พอ ๆ กัน	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย มากที่สุด
	5	4	3	2	1
12. ท่านเชื่อว่าคุณสมรส ของท่านคิดว่าท่าน ไม่รับฟังในสิ่งที่เขา ต้องการจะพูด					

ขอขอบพระคุณที่กรุณาให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีค่ะ.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้วิจัย

นางสาวนันทกานต์ วงษ์ปัญญา เกิดเมื่อวันที่ 11 ตุลาคม พ.ศ. 2519 ที่จังหวัดอุดรธานี สำเร็จการศึกษาในหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชามัธยมศึกษา คณะครุศาสตร์ จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2540 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาสังคม คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2541

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย